

**DOCUMENTAȚIE PENTRU RECUNOAȘTEREA UNEI RUTE CULTURAL
TURISTICE**

FIȘA TEHNICĂ

RUTA CULTURAL TURISTICĂ

”RUTA CULTURALĂ CARPATICĂ”

SOLICITANT:

**Fundația „Centrul pentru Dezvoltarea Întreprinderilor Mici și Mijlocii
Maramureș”**

Martie 2023

Cuprins

1	Denumirea rutei.....	3
2	Tematica rutei.....	3
3	Descrierea obiectivelor turistice incluse în ruta.....	4
3.1.	Obiectivele din județul Maramureș.....	4
3.1.1.	Muzeul Maramureșului – Sighetu Marmăției	4
3.1.2.	Memorialul Victimelor Comunismului și Rezistenței Anticomuniste , Sighetu Marmăției	11
3.1.3.	Cimitirul Vesel din Săpânța.....	14
3.1.4.	Biserica de lemn "Sf. Cuvioasă Paraschiva" din Desești, UNESCO.....	16
3.1.5.	Ansamblul "Piața Cetății" Baia Mare	19
3.1.6.	Muzeul Județean de Etnografie și Artă Populară Maramureș, Baia Mare	26
3.1.7.	Muzeul Județean de Istorie și Arheologie Maramureș, Baia Mare	28
3.1.8.	Muzeul Județean de Mineralogie "Victor Gorduza" Baia Mare	30
3.1.9.	Colonia Pictorilor, Baia Mare.....	31
3.1.10.	Muzeul Județean de Artă Baia Mare "Centrul Artistic Baia Mare"	34
3.1.11.	Castelul Teleki, Coltău	37
3.1.12.	Mănăstirea "Sfântă Ana", Rohia	39
3.1.13.	Biserica de lemn "Sfinții Arhangheli Mihail și Gavriil" din Rogoz, UNESCO.....	44
3.1.14.	Biserica de lemn "Sfinții Arhangheli" din Șurdești, UNESCO	45
3.1.15.	Ansamblul culturii și arhitecturii rurale Breb	47
3.1.16.	Biserica de lemn cu hramul "Sfântul Nicolae" din Budești Josani, UNESCO	49
3.1.17.	Complexul Monahal "Mănăstirea Bârsana"	51
3.1.18.	Biserica "Nașterea Maicii Domnului" din Ieud Deal – UNESCO.....	53
3.1.19.	Mocănița – tren cu aburi, Vișeu de Sus	53
3.1.20.	Casa Memorială Elie Wiesel, Sighetu Marmăției	55
4	Lungimea totală a rutei;.....	57
5	Durată.....	61
5.1.	Program turistic	61
5.2.	Tabelul componentei de transport a turului Rutei Culturale Carpatice.....	62
6	Beneficiarii (grupurile - tinta);	63
7	Descrierea rutei	65
8	Transport	78
9	Localități de tranzit;	79
10	Unități de cazare și de alimentație.....	79
10.1.	Unități de cazare în Maramureș.....	79
10.2.	Unități de alimentație publică în Maramureș.....	84
11	Posibilități de agrement	86
12	Centre de informare turistică.....	89

FIȘA TEHNICĂ

1 DENUMIREA RUTEI

Ruta care se va înființa este denumită **"Ruta Culturală Carpatică"** (Carpathian Cultural Route, acronim CCR)

Acest Concept a fost creat în cadrul proiectului **"Valorificarea patrimoniului istoric și cultural prin dezvoltarea și promovarea Rutei Culturale Carpatice"** implementat de ONG-ul "Asociația de Dezvoltare Economică a Ivano-Frankivsk (AEDIF)" în parteneriat cu Centrul de Dezvoltare pentru Întreprinderile Mici și Mijlocii Maramureș (România) și Universitatea Tehnică Națională de Petrol și Gaze Ivano-Frankivsk (Ucraina) în cadrul Programului CBC ENI Ungaria-Slovacia-România-Ucraina 2014-2020. Proiectul este cofinanțat de Uniunea Europeană.

Scopul proiectului este de a sprijini conservarea și promovarea patrimoniului cultural și istoric al Euroregiunii Carpatice prin crearea și promovarea Rutei Culturale Carpatice ca **produs turistic integrat** al patrimoniului cultural în regiunile de frontieră ale României (județul Maramureș) și Ucrainei (regiunile Ivano-Frankivsk și Zakarpattia).

2 TEMATICA RUTEI

Ruta Culturală Carpatică se înființează ca și rută cultural turistică.

Prevederile sale conceptuale se bazează pe faptul că regiunea țintă a Ucrainei și României ocupă o poziție geopolitică favorabilă pentru crearea de trasee culturale, precum și un potențial puternic de resurse naturale, culturale, istorice și turistice.

Conceptul recomandă ca CCR să se bazeze pe principiile Consiliului Europei privind rutele culturale, care includ drepturile omului, democrația culturală, diversitatea și identitatea culturală, schimbul reciproc și îmbogățirea transfrontalieră de secole, deoarece rutele culturale servesc drept canale de dialog intercultural și promovează cunoașterea identității culturale europene și înțelegerea acesteia.

Conceptul fundamentează direcțiile geografice și o listă specifică de situri de patrimoniu cultural, resurse turistice, opțiuni de dezvoltare care îndeplinesc cel mai bine cerințele rutelor culturale și turistice europene, definește etapele și prioritățile Rutei Culturale Carpatice.

Cultura și turismul regiunii țintă (județul Maramureș din România și regiunile Ivano-Frankivsk și Zakarpattia din Ucraina) au devenit indisolubil legate în ultimii ani, parțial datorită interesului tot mai mare pentru cultură, parțial datorită dezvoltării dinamice a turismului și creșterii disponibilității valorilor și experiențelor culturale. Turismul cultural este unul dintre domeniile prioritare ale regiunii, iar rolul său continuă să crească. Astfel, potrivit cercetărilor, aproximativ 39% dintre turiști determină scopul călătoriei lor pe baza ofertei culturale. Cultura regiunii poate provoca potențialilor turiști cea mai puternică motivație de a călători. Prin urmare, conservarea patrimoniului cultural și utilizarea rațională a acestuia sunt esențiale pentru atracția durabilă a fluxurilor turistice și pentru menținerea popularității unei anumite destinații turistice.

Combinarea dintre cultură și turism în traseul cultural poate fi importantă pentru dezvoltarea economică a regiunii, dar beneficiile acestei conexiuni depășesc cu mult indicatorii economici: o călătorie pentru a învăța despre cultură și artă înseamnă largirea orizonturilor,

dobândirea de noi cunoștințe, stabilirea de noi legături culturale și conservarea patrimoniului cultural.

3 DESCRIEREA OBIECTIVELOR TURISTICE INCLUSE IN RUTA

Ruta Culturală Carpatică trece prin județul Maramureș din România și regiunile Ivano-Frankivsk și Zakarpattia din Ucraina și va fi un bun punct de plecare pentru promovarea diversității și complexității ofertelor turistice culturale carpatice.

Ruta Culturală Carpatică cuprinde cele mai importante și interesante obiecte de patrimoniu istoric și cultural al regiunii și va sprijini dezvoltarea turismului cultural și a culturii locale și conservarea patrimoniului istoric în regiunea Carpaților.

Crearea Rutei Culturale Carpatice este importantă pentru dezvoltarea turismului cultural și a culturii locale și pentru conservarea patrimoniului istoric în regiunea de frontieră. Această rută este atât transnațională, cât și reprezentativă pentru patrimoniul și valorile comune ale Carpaților.

Ruta Culturală Carpatică va lega mai multe orașe, sate, comunități rurale din regiunea Carpaților și va prezenta Carpații ca o singură destinație turistică. Această rută va fi văzută ca un produs destinat pieței turismului, care va fi folosit pentru a construi o economie durabilă în regiune.

3.1. Obiectivele din județul Maramureș

3.1.1. Muzeul Maramureșului – Sighetu Marmăției

Adresa: Sighetu Marmăției, Piața Libertății nr. 15, Cod Poștal 435500, județul Maramureș, România

Posibilități de acces: Prin strada Traian din Sighetu Marmăției

Telefon/Fax: 0262-311521

E-mail: muzeulmaramuresului@yahoo.com

Site-ul: www.muzeulmaramuresului.ro

Coordonate GPS: 47.928801°N, 23.886419°E

Istoric și descriere

Muzeul Maramureș din Sighetu Marmăției este un muzeu zonal având ca arie de reprezentare provincia istorică Maramureș. Structura actuală a muzeului îl include ca tip printre complexele muzeale reprezentative la nivel național pentru fiecare provincie istorică a țării: Muzeul Moldovei din Iași, Muzeul Bucovinei din Suceava, Muzeul Olteniei din Craiova, Muzeul Banatului din Timișoara, Muzeul Țării Crișurilor din Oradea, Muzeul Transilvaniei din Cluj Napoca și altele.

Muzeul funcționează ca un complex muzeal cu dominație etnologică (muzeu cu expoziție pavilionară și muzeu în aer liber), dar și cu secții de istorie-arheologie, istoria culturii și memoriilor, științe ale naturii, galerie de artă și mai multe conservări "in situ" ca puncte muzeale în principalele subzone ale Maramureșului.

Municipiul Sighetu Marmăției, situat la confluența râurilor Iza și Tisa, la granița de nord-vest a țării, este vechea capitală a Maramureșului.

La 1 martie 1957, muzeul se deschide publicului în trei încăperi de la etajul clădirii cinematografului cu o expoziție etnografică (colecții de covoare, icoane, obiecte de uz casnic, mobilier țărănesc, fotografii de Francisc Nistor și desene ale Arh. Peter Dezideriu). Acesta va funcționa până în 1967, când spațiul se va închide pentru a intra în reparații capitale. Colecțiile sunt mutate în mai multe anexe în clădirea fostului sediu PCR (actualul Centru pentru Copii Școlari).

În 1968, la insistențele directorului Francisc Nistor, muzeul primește complexul de clădiri adiacente Bisericii Romano-Catolice. Francisc Nistor propune organizarea Muzeului Etnografic cu expoziția pavilionară de bază în clădirea din Piața Libertății nr. 15 (actualul sediu al muzeului), iar în curte (care era comună cu Biserica Romano-Catolică) propune organizarea unui mic muzeu în aer liber care să includă șase porți, patru case cu gospodării și o stână. În urma unei schițe de proiect realizate de Petru Dezideriu, Institutul de Design din Baia Mare elaborează un proiect de organizare a acestui muzeu (pavilion și în aer liber). Proiectul este abandonat. În 1969 muzeul primește spații pentru amenajarea Secției Etnografice în clădirea cinematografului. Tema este lansată, iar pe 26 decembrie 1971 se deschide Expoziția Etnografică de Bază. A fost un mare succes.

După vernisajul expoziției pavilionului, Francisc Nistor împreună cu Mihai Dăncuș au demarat acțiunea de identificare, selectare și dobândire a celor mai reprezentative monumente de arhitectură populară și instalații tehnice pentru viitorul Muzeu de Arhitectură Populară din Maramureș. Mihai Dăncuș elaborează, în 1972, tema organizării sale, și Arh. Lukacs Elisabeta derulează proiectul de amenajare a muzeului.

La 30 mai 1981, cu ocazia sărbătoririi Zilei Internaționale a Muzeelor, sub egida Consiliului Național Român ICOM, a fost inaugurat Muzeul de Arhitectură Populară din Maramureș din Sighetu Marmăției, în prezența a peste 70 de directori de muzee din țară, a zeci de muzeografi specializați, cercetători universitari, cercetători universitari, cercetători universitari și un public numeros.

- Muzeul de Istorie si Arheologie - Muzeul de Științe ale Naturii

Adresa: Sighetu-Marmăției, Piața Libertății nr. 15, Cod poștal 435500, Jud. Maramureș, România

Posibilități de acces: Prin strada Traian din Sighetu Marmăției

Telefon/Fax: 0262-311521

E-mail: muzeulmaramuresului@yahoo.com

Site-ul: www.muzeulmaramuresului.ro

Muzeul de Istorie si Arheologie - Muzeul de Științe ale Naturii

Autor: Street view Google

- Muzeul de Istorie și Arheologie

Secția de Istorie-Arheologie a Muzeului Maramureș, situată în complexul de clădiri situat în Piața Libertății, nr. 15, clădire datată din anul 1730 și inclusă în lista monumentelor, oferă vizitatorilor expoziția "Sighetu- Marmației – 680", deschisă în septembrie 2006.

Expoziția prezintă mărturii arheologice și scrise despre orașul Sighet și istoria Maramureșului. Sunt expuse zeci de unelte din paleoliticul superior, mezolitic și neolitic descoperite în zonă.

Muzeul Maramureș deține una dintre cele mai bogate și reprezentative colecții din epoca bronzului din țară (peste 140 de bronzuri).

Vă prezentăm documentele breslelor cizmarilor și tăbăcarilor de la Sighet. Într-o vitrină este expusă în original diploma breslei cizmarilor semnată de Francisc I. O atracție deosebită o reprezintă armele albe și de foc și mai ales două săbii și o înjunghiere orientală, arme capturate de poporul maramureșean în bătălia de la Borșa din 5 septembrie 1717, când tătarii au fost învinși.

Expunem piese dintr-un tezaur de monede de argint (secolele XV-XVII).

Prezentăm viața culturală economică și socială a Sighetului din Evul Mediu până în 1918: documente privind înființarea și activitatea Asociației pentru Cultura Poporului Român din Maramureș (1861), personalități marcante ale Sighetului: Ioan Mihalyi de Apșa, Szilágyi István, Hollosy Simon, Iosif Man, Tit Bud etc.

Un amplu spațiu este dedicat documentelor Marii Uniri din 1918, contribuția poporului maramureșean la marele act istoric. Alte panouri prezintă aspecte ale vieții social-culturale și ale educației Sighetului din perioada interbelică, vitrine cu cărți tipărite în și despre Maramureș, primul ziar românesc din Sighet ("Sfatul", 7 decembrie 1918).

Ororile fascismului și războiului, 1940-1945, sunt prezentate în documente și fotografii ale deportării evreilor din Maramureș, sinagoga arsă de hortiștii în retragere.

Restaurarea administrației românești la Maramureș, primii ani postbelici, imagini ale zilelor fierbinți ale Revoluției din decembrie 1989 de la Sighet, prezentul și perspectivele municipiului sunt temele care încheie expoziția documentar-omagială.

Unelte din bronz

Autor: Muzeul de Istorie și Arheologie

- Muzeul de Științe ale Naturii

În anul 1899 a fost înființat un muzeu în orașul Sighetu-Marmației, având o secție de Științe ale Naturii și una de Istorie. Primul catalog al acestui muzeu a fost publicat în 1905 și a inclus inventarul colecțiilor din muzeu, fiind unul dintre cele mai vechi cataloage din țară. În timpul Primului Război Mondial acest muzeu este desființat, multe piese fiind distruse, dispărând sau ajungând la inventarul școlilor din oraș, doar două bucăți din acest inventar (un molar mamut și o capră neagră naturalizată) se găsesc în patrimoniul actualului muzeu.

În 1968 muzeograful Béres Iosif înființează actuala secție de Științe ale Naturii în cadrul Muzeului Maramureșului. Colecțiile provin din Depresiunea Maramureșului și cuprind următoarele zone: botanică, vertebrate, ciuperci (macromicete), minerale, roci și fosile.

Situată la etajul clădirii monumentale din secolul al XVIII-lea (Libertatea 15), Secția de Științe ale Naturii a Muzeului Maramureș găzduiește o serie de colecții care fac parte din bogăția naturală a Depresiunii Maramureșului. În spațiul pentru vizitatori este organizată o expoziție tematică, reprezentând flora și fauna Depresiunii Maramureșului, precum și o colecție de trofee de vânătoare.

Flora Depresiunii Maramureșului este reprezentată de cea mai valoroasă și bogată colecție din România – "Herbarul Artur Coman", care cuprinde peste 17.000 de coli de ierbar.

Colecția de minerale, petrologie, flori de mină și fosile conține aproximativ 900 de probe.

Colecția vertebratelor este alcătuită din amfibieni, reptile, pești, păsări și mamifere reprezentând aproximativ 96% din speciile existente în Depresiunea Maramureșului.

Colecția de ciuperci conține peste 1300 de plicuri cu macromicete.

Exponate împăiate

Autor: Muzeul de Științe ale Naturii

- Muzeul Etnografic al Maramureșului "Francisc Nistor"

Adresa: str. Bogdan Vodă nr.1, județul Maramureș, România

Posibilități de acces: Prin strada Bogdan Voda din Sighetu Marmației

Telefon/Fax: +40 362 102 988, +40 766 400 507, +40 262 311 521

E-mail: muzeulmaramuresului@yahoo.com

Site-ul: www.muzeulmaramuresului.ro

Coordonate GPS: 47.928152°N, 23.889702°E

La 1 martie 1957, muzeul se deschide publicului cu o expoziție eterogenă (inclusiv colecții de arheologie, etnografie, științe ale naturii) care va funcționa până în 1967.

În 1967 continuă lupta pentru construirea unui muzeu după valorile Maramureșului. În 1968 Francisc Nistor propune organizarea muzeului etnografic cu expoziția pavilionară de bază în clădirea din Piața Libertății nr. 15 (actualul sediu al muzeului), iar în curte (care era comună cu Biserica Romano-Catolică) propune organizarea unui mic muzeu în aer liber care să includă mai multe porți, trei case cu gospodării, o stână. În acest sens, un proiect este elaborat și de Institutul de Proiectare din Baia Mare.

Colecțiile de unelte casnice și tesături

Autor: Muzeul Etnografic din Maramureș "Francisc Nistor"

În 1969 muzeul primește spațiile din clădirea cinematografului unde va fi organizat muzeul etnografic cu expoziția de bază. Proiectul este realizat de arhitectul Bobi Niculescu de la Întreprinderea Decorativă București pe baza unei teme elaborate de Francisc Nistor și Mihai Dăncuș.

După patru ani, muzeul se reorganizează pe secțiuni, la 26 decembrie 1971 vernisând actuala expoziție etnografică, organizată într-o concepție modernă, într-o clădire adecvată, situată în centrul orașului (str. Bogdan Voda nr. 1).

- Muzeul Satului Maramureș "Mihai Dăncuș"

Adresa: Str. Muzeului nr.1, Sighetu Marmăției, Jud. Maramureș, România

Posibilități de acces: de pe DN 18 prin strada Muzeului la intrarea în Sighetu Marmăției

Telefon/Fax: +40 262 314 229, +40 743 151 197

E-mail: muzeulmaramuresului@yahoo.com

Site-ul: www.muzeulmaramuresului.ro

Coordonate GPS: 47.919454°N, 23.927698°E

Muzeul Satului Maramureș este situat pe Dealul Doboieșului, la 3 km de centrul municipiului Sighetu Marmăției, la ieșirea spre Vadu Izei.

După vernisajul expoziției pavilionului, Francisc Nistor împreună cu Mihai Dăncuș au demarat acțiunea de identificare și dobândire a celor mai reprezentative monumente de arhitectură populară și instalații tehnice țărănești pentru Muzeul Satului Maramureș, Mihai Dăncuș elaborând, în 1972, tema organizării sale, iar Lukacs Elisabeta realizează proiectul de amplasare și organizare a muzeului. La 30 mai 1981, cu ocazia celebrării Zilei Internaționale

a Muzeelor, sub egida Consiliului Național Român ICOM, a fost inaugurat Muzeul Satului Maramureș din Sighetu Marmăției, în prezența a zeci de directori de muzee din țară, muzeografi specializați și un public numeros.

Muzeul, așa cum arată astăzi, creează impresia unui sat cu o anumită zonă care a evoluat de la cea de tip "împrăștiat" la una "adunată". Străzile drepte (principale) și întortocheate, potecile și "prilazuri" alcătuiesc structura intimă a "satului" și converg spre un promotor pe care, ca în toate satele Maramureșului, este așezată biserica.

În Muzeul Satului Maramureș sunt restaurate și conservate printre cele mai valoroase monumente de arhitectură populară din România (cele mai multe dintre ele fiind cu siguranță datate cu inscripții gravate sau sculptate în lemn în secolele XVI, XVII, XVIII și XIX).

În cadrul satului-muzeu, casele și gospodăriile erau grupate pe principalele subzone ale Maramureșului istoric (Mara – Cosău și Iza Inferior până la Strâmtoarea Iza, Iza Mijlocie, Vișeu – Borșa, subzona Tisei și bazinul Ruscovei). În ansamblul său, muzeul este constituit ca o rezervă de monumente de arhitectură țărănească, selectate după criterii științifice bazate pe tipologia construcțiilor, evoluția lor în planul arhitectural și ca sistem constructiv, toate în diacronie (pornind de la cele mai vechi clădiri găsite în domeniu) și în sincronie (așa cum au fost stabilite în cadrul așezărilor și au fost păstrate în cele mai multe dintre ele funcționale până în prezent). Prezența minorităților etnice în zonă, fie că erau evrei, germani, ucraineni, maghiari sau alții, prin schimbul de valori materiale și spirituale, a influențat cultura și civilizația populației majoritare românești, dar și acest lucru la rândul său în reciprocitate. De aceea, chiar și prin temele elaborate de noi în 1972, ele sunt incluse în prezentarea lor în muzeu. Modelul teoretic al satului tradițional maramureșean care a stat la baza elaborării proiectului muzeal este înscris în specificul zonei atât de caracteristice.

Muzeul este inclus în rețelele ICOM și UNESCO, iar ca recunoaștere internațională, aici a avut loc în septembrie 1993 cea de-a XVI-a Conferință a Asociației Europene a Muzeelor în Aer Liber. A fost nominalizat de Forumul European al Muzeelor pentru Premiul EMYA acordat de Consiliul Europei. În 2001 i s-a decernat Premiul "Gheorghe Focșa" acordat de Ministerul Culturii și Cultelor. În 2019, Muzeul Satului Maramureș a fost premiat de prestigiosul Ghid Michelin cu 2 stele din 3, alături de marile muzee din țară.

Poartă maramureșeană

Autor: Muzeul Satului Maramureș "Mihai Dăncuș"

- Casa Memorială Dr. Ioan Mihalyi de Apșa

Adresa: Piața Libertății nr. 15, Sighetu Marmăției, Jud. Maramureș, România

Posibilități de acces: prin Piața Libertății din Sighetu Marmăției

Telefon/Fax: +40 262 311 521

E-mail: muzeulmaramuresului@yahoo.com

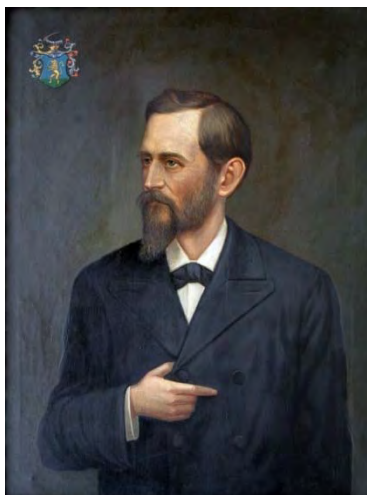
Site-ul: www.muzeulmaramuresului.ro

Coordonate GPS: 47.928227°N, 23.884648°E

Casa Memorială a doctorului Ioan Mihalyi de Apșa este un muzeu din 1984 organizat în casa în care a locuit și și-a conceput opera Ioan Mihalyi de Apșa (1844-1914). Imobilul este inclus pe Lista Monumentelor Istorice cu codul MM-IV-m-A-04835 și este situat în centrul istoric al Sighetu Marmăției, în apropierea, pe partea opusă, a unui alt edificiu de importanță istorică, Biserica Reformată Calvină. Poziția casei este vizibilă pe primele hărți ale Sighetului: într-un desen din 1747 (autor Ternyei János); un desen executat în jurul anului 1765 al autorului Zeller Sebestyén (casa reprezentată era din lemn); pe harta lui Francis Visner din 1772; în urma incendiului din 1802, are loc prima extindere a casei cu parterul din zidărie de piatră; în 1880 familia Mihalyi cumpără casa și o extinde în 1882 în forma sa actuală. Are forma de "L", cu latura lungă împărțită în doua de scara (deschisă) care leagă toate nivelele casei printr-un spațiu deschis pe o parte și de alta la cursiv (terasa). Casa ocupă întreaga lățime a frontului spre stradă, are o fațadă și balcon clasicist.

Născut în 1844 în comuna Ieud, ca fiu al Iulianei Man din Șieu și Gavrilă Mihalyi, Ioan Mihalyi a urmat studii gimnaziale și liceale la Sighet, Košice și Pesta, apoi facultatea de drept a Universității din Pesta, cu o durată de patru ani, 1862-1866. Doctor în științe juridice (1869) și membru corespondent al Academiei Române, Secția Istorică (1901). Adunarea și cercetarea documentelor medievale ale românilor din Maramureș, publicarea lor în monumentală lucrare "Istoria județului Maramureș, partea I, Diplome din Maramureș din sec. XIV și XV", Sighet, 1900, constituie opera de referință a acestui spirit enciclopedic al Maramureșului.

În Casa Memorială dr. Ioan Mihalyi de Apșa se păstrează, într-o ambianță vintage, o mare parte din universul vieții materiale și spirituale în care a trăit avocatul și istoricul dr. Acad. Ioan Mihalyi din Apșa. Casa sa adăpostea și adunările Asociației pentru Cultura Poporului Român din Maramureș (înființată la 13 decembrie 1860), al cărei mentor și susținător a fost toată viața, a patronat adunările Societății de Lectură "Dragoșiana", înființată în 1867 și care avea și sediul aici, a susținut materialul preparandă (primul institut pedagogic român, 1862). Dr. Ioan Mihalyi de Apșa a fost un susținător activ al unor artiști și s-a implicat în toată ființa și priceperea sa în viața culturală și socială a românilor din Maramureș.

Interior Casa Memorială Dr. Ioan Mihalyi de Apșa
Autor: Muzeul Maramureșului – Sighetu Marmăției

3.1.2. Memorialul Victimelor Comunismului si Rezistentei Anticomuniste , Sighetu Marmăției

Adresa: Str. Corneliu Coposu, Nr. 4, Sighetu Marmăției, Jud. Maramureș

Posibilitate de acces: De pe strada Bogdan Voda prin pasajul pietonal strada Corneliu Coposu. De pe strada Gheorghe Șincai prin pasajul pietonal str. Corneliu Coposu

Telefon/Fax: 0040 262 319424 , Tel.: 0040 262 316848

e-mail: muzeu@memorialsighet.ro

Site-ul: www.memorialsighet.ro

GPS: 47.926805°, 23.891159°

Fondatori: Ana Blandiana și Romulus Rusan

Memorialul Victimelor Comunismului și al Rezistenței Anticomuniste este realizat și administrat de Fundația Academia Civică.

Format din Muzeul din Sighet și Centrul Internațional de Studii asupra Comunismului, cu sediul la București, precum și organizatorul Școlii de Vară, Memorialul este o instituție a Memoriei, unică în felul său prin faptul că este în același timp un institut de cercetare, muzeografie și învățământ.

Fundația Academia Civică a preluat ruina fostei închisori în 1993, cu scopul de a o transforma într-un muzeu. Proiectul-cadru a fost propus Consiliului Europei de către Ana Blandiana. Pentru a o realiza, a fost necesară, pe de o parte, strângerea fondurilor necesare reabilitării clădirii, iar pe de altă parte crearea unei bănci de date necesare pentru crearea muzeului. Prin efortul material al Fundației Academia Civică și prin munca științifică a Centrului Internațional de Studii asupra Comunismului, ambele situate la București, fosta închisoare a devenit primul memorial din lume dedicat victimelor comunismului.

Fosta închisoare este astăzi cadrul pentru ceea ce s-a întâmplat în timpul comunismului în România și în celelalte țări din Europa Centrală și de Est. În fiecare dintre celulele sale, transformate într-o sală de muzeu, există un detaliu tematic sau cronologic al malformației politice care a adus suferință și moarte – în interiorul sau în afara zidurilor închisorii – de-a lungul secolului XX european.

Începând cu data de 9 mai 2013, Memorialul Sighet are un "ambasador" la București.

Este vorba despre Spațiul Expozițional Permanent, intitulat "Memoria ca formă de justiție", de pe strada Jean-Louis Calderon, nr. 66, în care este prezentat, pentru locuitorii și vizitatorii Capitalei, un mic eșantion de Sighet.

Dacă Memorialul de la Sighet a fost realizat în două decenii, ideea acestui Spațiu Expozițional a apărut în urmă cu doi ani, în contextul unor discuții intense despre necesitatea unui muzeu al comunismului în România. Mulți dintre comentatori nu știau sau nu voiau să știe ca exista un astfel de muzeu, și anume la Sighet.

Scurt istoric al închisorii de la Sighet

Închisoarea de la Sighet a fost construită în anul 1897, de către autoritățile austro-ungare, cu ocazia aniversării "primului mileniu maghiar", în același stil și cu aceleași funcții ca și închisorile din Satu Mare, Oradea, Arad, Aiud, Gherla și alte orașe transilvănene.

A fost o închisoare de drept comun care, însă, mai ales în timpul Primului și celui de-al Doilea Război Mondial, a fost folosită și pentru încarcerarea deținuților politici: revoluționari polonezi, preoți din bisericele naționale (unul dintre ei, ucrainean, a fost canonizat sub numele Alexei Carpatinul), dezertori din armata maghiară (români sau de alte etnii). După 1918 a funcționat ca închisoare de drept comun.

După 1945, prin Sighet se făcea repatrierea foștilor prizonieri și foștilor deportați din U.R.S.S. În perioada 1948-1950 au fost închiși aici elevi, studenți și țărani din rezistența maramureșeană.

Între mai 1950 și iulie 1955, penitenciarul a devenit unul de maximă siguranță. La 5-6 mai 1950, peste o sută de demnitari din toată țara (foști miniștri, academicieni, economiști, militari, istorici, jurnaliști, politicieni) au fost aduși la Penitenciarul Sighet, unii dintre ei condamnați la pedepse grele, alții nici măcar judecați, câțiva nici măcar nu trecuseră prin anchete. Cei mai mulți aveau peste 60 de ani, unul avea 93 de ani. În octombrie-noiembrie 1950, 45-50 de episcopi și preoți greco-catolici și romano-catolici au fost transportați la Sighet. În august 1951, membrii grupului PNT (condamnați în noiembrie 1947 la pedepse draconice) au fost transferați din Penitenciarul Galați. Penitenciarul, cunoscut sub numele de "colonia Dunării", a fost considerat o "unitate specială de lucru", fiind supus unui secret total și unei gărzi excepționale, granița Uniunii Sovietice fiind situată la mai puțin de doi kilometri distanță.

Deținuții au fost ținuti în condiții insalubre, hrăniți lamentabil, opriți să stea în timpul zilei pe paturile din celulele neîncălzite. Nu aveau voie să se uite pe fereastră (cei care nu au ascultat au fost pedepsiți să stea la "negru" și "sura", celule înguste de tip solitar, cu apă pe pământ și fără lumină). Obloanele au fost montate pe ferestre, astfel încât numai cerul să poată fi văzut. Umilirea și batjocura au făcut parte din programul de exterminare.

În 1955, în urma Convenției de la Geneva și având în vedere mult întârziata admitere a României comuniste (RPR) la ONU, o parte dintre deținuții politici din închisorile românești au fost eliberați, o parte transferați în alte închisori, parte trimiși la ședere obligatorie. La Sighet, din cei aproximativ 200 de deținuți, 54 au murit.

Închisoarea de la Sighet a redevenit drept comun. După alte două decenii – cu decretul din 1975 care putea fi servit la locul de muncă – în 1977 a fost dezafectat, devenind o fabrică de măhuri, un sediu de colectare a gospodăriei, un depozit de sare și anvelope și, în cele din urmă, o ruină abandonată.

Până în 1993, când Ana Blandiana și Romulus Rusan au depus proiectul unui muzeu la Consiliul Europei, clădirea devenise o ruină. A fost, însă, locul unde se va naște primul memorial din lume dedicat victimelor comunismului.

Scurt istoric al Muzeului Memorial

Fundația Academia Civică a preluat ruina fostei închisori în 1993, cu scopul de a o transforma într-un muzeu. Proiectul-cadru a fost propus Consiliului Europei de către Ana Blandiana.

Pentru realizarea acestui proiect, a fost necesară, pe de o parte, strângerea de fonduri (în special din exilul românesc) pentru reabilitarea clădirii, iar pe de altă parte crearea unei bănci de date necesare creării muzeului.

Centrul Internațional de Studii asupra Comunismului (CISAC), înființat și condus de Romulus Rusan, din 1993, a început înregistrarea istoriei orale și colectarea de fotografii, documente, obiecte, scrisori, colecții de ziare, cărți, manuale, albume, înregistrări de istorie orală, precum și – la un alt nivel – organizarea de ateliere, seminarii, simpozioane, întâlniri între victimele comunismului și istorici din România și din străinătate, publicarea de cărți, compilarea expozițiilor, inclusiv mărturii, studii, statistici și documente privind rezistența anticomunistă și represiunea acesteia.

Începând cu data de 20 iunie 1997 (data inaugurării) în fiecare an mai multe chilii au fost transformate în săli de muzeu, în 2015 fiind oferite publicului ultimul dintre ele: "Studenții aflați în detenție". (vizitați secțiunea Muzeu. Vizită virtuală pentru un tur complet)

Tot în mai 2015, pe clădirea fostei cazărmi prin care au trecut în anii '50 convoaiele de prizonieri și deținuți repatriați din URSS, a fost montată o placă evocatoare de către Fundația Academia Civică.

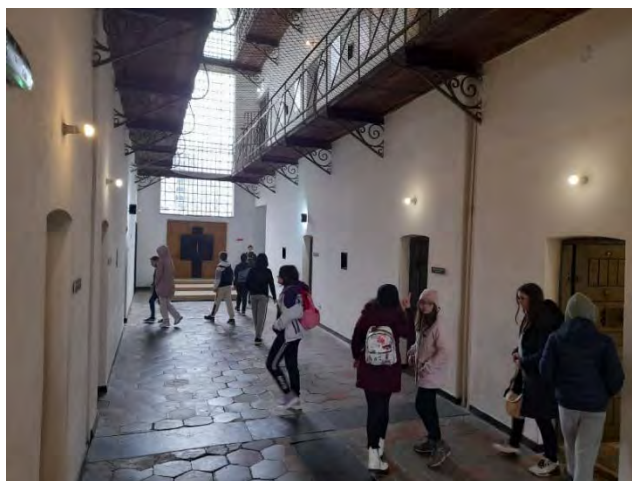
Prin concurs, alcătuirea proiectului de reabilitare a clădirii fostei închisori transformate în muzeu a fost încredințată în 1995 firmei UMROL din Cluj (prof. ing. Mircea Mihăilescu), iar execuția (inclusiv a Spațiului de Reculegere și Rugăciune și a Auditoriului) firmei Stelid din Baia Mare (ing. Raul Stebel). Lucrările – în etape – au durat câțiva ani. Pentru că edificiul, vechi de un secol, era ruinat și plin de igrasie, a fost nevoie de refacerea totală a fundațiilor, izolațiilor, acoperișului, iar pereții interiori, care oricum fuseseră revopsiți și nu mai aminteau perioada anilor 50, au fost văruiți în alb.

În urma unor cercetări laborioase, fiecare celulă a devenit sală de muzeu, unde, mai întâi într-o formă provizorie, apoi definitivă, acum după o ordine cronologică, sunt prezentate marile teme ale represiunii comuniste, ale distrugerii statului de drept și înlocuirii acestuia cu o construcție totalitară.

De la planurile și materialele oferite în București până la ultimul detaliu al CISAC, "punerea pe pagină" a celor 60 de săli și a Auditoriului a fost realizată, în cea mai mare parte, de firma Ozana Design (designer Ștefan Popa), restul de către companiile Prima Metal (arh. Radu Canciovici și Ciprian Ionescu), Lime Production (designer Bogdan Dumitrescu), Forum Art (arh. Dan Popovici), Ghildus Design System (designer Alexandru Ghilduș), APGA (arh. Petru Gheorghiu), MB Studio (arh. Matei Mark-Lapadat și Octavian Carabela).

În curtea Memorialului, Spațiul Tăcerii și Rugăciunii a fost proiectat de arh. Radu Mihăilescu (în urma unui concurs cu 50 de participanți), iar grupul statuar "Convoiul sperietorilor" de la cea de-a doua curte interioară este opera sculptorului Aurel Vlad.

În Cimitirul Săracilor, altarul cenotafului a fost realizat de maestrul pietrar Constantin Marinete (2008), iar ansamblul Scara vieții de către arh. Ștefan Radocea (2012).

Imagini exterioare și interioare ale Memorialului Victimelor Comunismului și al Rezistenței Anticomuniste

Autor: Memorialul Victimelor Comunismului și al Rezistenței Anticomuniste

3.1.3. Cimitirul Vesel din Săpânța

- Cimitirul Vesel, Săpânța

Adresa: Str. Cimitirul Vesel nr. 517, Săpânța, jud. Maramureș, CP 437305

Telefon: +40 749 403 207

GPS: 47.971387°, 23.695534°

Unul dintre cele mai cunoscute obiective turistice din Maramureș, Cimitirul Vesel este un loc unic în lume, care aruncă o privire de optimism asupra percepției morții. Specificul cimitirului este dat de rodul operei de o viață a meșterului Stan Ioan Pătraș, din mâinile căruia s-au născut adevărate opere de artă.

Celebrul cimitir din Săpânța este situat în centrul satului, la biserica parohială și are peste opt sute de monumente de artă populară, un adevărat și complex muzeu în aer liber. Aici monumentele au înfățișări și semnificații foarte speciale.

Aproximativ 800 de cruci, viu colorate și sculptate cu grijă, completează patrimoniul acestui obiectiv. Dincolo de culori și basoreliefuli, crucile surprind și prin epitafurile care descriu, uneori într-un registru amuzant, evenimente din viața defunctului.

Noutatea acestui cimitir este diferențierea de cultura populară, care consideră moartea un eveniment trist. S-a emis ipoteza că Stan Ioan Pătraș s-a inspirat din cultura dacică, despre care, de la Ovidiu Densusianu încoace, se învață că ei considerau moartea un eveniment plin de bucurie. Din 1935 datează primul epitaf, iar din anii 1960, întregul cimitir a fost populat cu aproximativ 800 de astfel de cruci, sculptate din lemn de stejar, devenind un muzeu în aer liber de natură unică și o atracție turistică.

Specificul acestui cimitir stă în monumentele sale neobișnuite din alte cimitire. Acestea sunt cruci sculptate în lemn de stejar, pictate și versificate prin inserție. Toate crucile sunt vopsite într-o anumită culoare albastră.

Datorită valorii și unicității sale în lume, mii și mii de vizitatori din țară și de pe toate meridianele vin să admire celebrul cimitir de la Săpânța și să mediteze asupra lui.

Din 2009, cimitirul este obiectivul festivalului anual "Drumul lung spre Cimitirul Vesel".

Unele cruci sunt pictate pe ambele părți. Pe de o parte este plasată o descriere a vieții celui îngropat, iar pe de altă parte - o descriere a motivului morții. Majoritatea crucilor sunt scrise cu erori de ortografie și versiuni arhaice ale scrisului.

Cruci de lemn din Cimitirul Vesel
Autor: Cimitirul Vesel, Săpânța

- Casa Memorială "Stan Ioan Pătraș", Săpânța

Adresa: Săpânța strada Principala, numărul 445

Telefon/fax: +40 262 311 521, +40 751 999 421, +40 745 900 114

E-mail: muzeulmaramuresului@yahoo.com

Site-ul: <http://muzeulmaramuresului.ro/>

GPS: [47.971232°](#), [23.691147°](#)

Este specifica subzonei Valea Tisei. Planul este format din trei camere: pridvorul din mijloc, o cameră pe stradă și una spre grădină. Pridvorul cu stâlpi cu arcade este amenajat pe fațada de lângă camera de pe șosea și tablă. Accesul în cameră din grădină se face printr-o ușă practică în peretele de la capătul pridvorului. Acoperișul este în două ape, realizate din țiglă. Poarta și stâlpii gardului sunt vopsiți.

Casa a aparținut meșterului Stan Ion Pătraș, renumit pentru crucile sculptate și pictate din cimitirul din Săpânța. Interiorul este amenajat în spiritul tradiției locale. Sunt expuse zeci de sculpturi pictate în basorelief, specifice creației artistului. În curte se păstrează atelierul său, unde urmașii își continuă meseria.

"S-a născut în 1908, în satul Săpânța din județul Maramureș, într-o familie obișnuită cu prelucrarea artistică a lemnului. Pătraș a fost atras din tinerețe de sculptura în lemn, pictură și poezie realizate după canoanele creației populare. A început să sculpteze cruci de stejar de la vârsta de 14 ani. În 1935, Stan Ioan Pătraș, pe atunci sculptor anonim în lemn, a început să așeze pe cruci câteva inscripții sub formă de poezii scurte compuse la persoana întâi: epitafuri ironice, naive, adesea cu erori gramaticale și foarte apropiate de limbajul arhaic. La început, a sculptat în jur de 10 cruci pe an, materialul folosit fiind lemnul de stejar. În 1936, și-a perfecționat stilul. Crucile au devenit mai înguste și au apărut figurile în relief în culori vii." (sursa: Pop Dumitru Tincu, ucenic al meșterului, 2016)

Stan Ion Pătraș sculpta porți, stâlpi de pridvor, furci, carpeni, căpriori, șindrilă (draniță), dar mai ales "lemn de cap, rostogolit de soare, de vânt și de ploile din nord" (Pop S., 1972, p. 6), așa că s-a numit crucea săpată în lemn de stejar cu texte care spuneau multe despre viața celor plecați spre etern. Practica epitafurilor pe cruci de lemn nu a fost o noutate pentru Maramureș, ci modul în care Pătraș a reușit să ridice la rangul de artă combinația dintre texte și imagine. Scriitoare și doctor în istorie, Nicoară Mihali a publicat în 2013 în revista "Familia Română" un articol intitulat "Săpânța – plăcerea textului" în care face o scurtă biografie a lui Stan Ioan Pătraș. Meșterul Stan Ioan Pătraș rămâne orfan, tatăl său murind în Primul Război Mondial. Pentru a se întreține și pentru a-și ajuta frații, încă de la vârsta de 16 ani, a început să facă cruci în cimitirul vechi de pe dealul Săpânța, în 1935. Satul a fost minat, iar pentru a intra în sat, oamenii le-au trimis turmele de oi, astfel încât mulți dintre ei au fost sacrificați pentru a salva

vieți omenești. Stan Ioan Pătraș a fost martorul acestei suferințe care l-a afectat profund și, de aceea, în primii ani, pe fiecare cruce, a desenat câte o oaie, indiferent dacă cea îngropată era sau nu crescător de oi. Împrăștiind oile pe cruci, meșterul a reușit să le îngroape pe toate". (Mihali N. 2013, p.31). Așa a devenit Stan Ioan Pătraș un meșter al morții. Animalele oferite au ajutat puieții să evite moartea în timpul și după război.

Stan Ioan Pătraș a fost ambasador și promotor al Maramureșului prin ceea ce a creat, prin crucile unice care au fost fotografiate și duse mai departe. Prin creația sa a stârnit curiozitatea străinilor, făcându-i să rătăcească prin Maramureș în căutarea Săpânței.

A avut mai mulți discipoli, dar numai unul a fost ales de familia lui Stan Ioan Pătraș, după moartea sa, să stea în casă și să-și continue opera și arta, Dumitru Pop.

Casa memorială a fost vândută Muzeului Satului Maramureș din Sighetu Marmăției în anul 1980, după moartea soției lui Stan Ioan Pătraș.

Din 1977, Dumitru Pop a avut grijă ca ceea ce a lăsat Pătraș să nu se piardă continuând să sculpteze cruci și să redea poveștile de viață ale celor care au plecat în lumea celor lipsiți de griji.

Casa Memorială "Stan Ion Pătraș"
Autor: Casa Memorială "Stan Ioan Pătraș", Săpânța

3.1.4. Biserica de lemn "Sf. Cuvioasă Paraschiva" din Desești, UNESCO

Adresa: Str. Principala nr. 88, comuna Desești, jud. Maramureș

Telefon/fax: +40 730 004 715

Coordonate GPS: 47.774103, 23.855055

<http://www.protopopiatulsighet.ro/desesti.html>

Cei mai mulți specialiști au datat biserica de lemn "Sf. Cuvioasa Paraschiva" din Desești în anul 1770, care a fost inclusă pe lista patrimoniului mondial UNESCO în 1999. Pictura post-bizantină din secolul al XVIII-lea, specifică Maramureșului, acoperă încă pereții celor trei încăperi, fiind legată de numele a doi mari pictori ai județului, Radu Munteanu și Alexandru Ponehalschi.

Biserica de lemn din Desești a cunoscut, în anii 1996-1998, ample lucrări de restaurare a arhitecturii generale și a picturii parietale, iar în 1999 a fost inclusă în patrimoniul UNESCO. Biserica a fost datată la mijlocul secolului al XVIII-lea (1770, conform lui Titus Bud și Joby Patterson; 1780, potrivit lui Alex. Babos). Inițial, a aparținut cultului greco-catolic, iar mai târziu lăcașul de cult a fost preluat de ortodocși.

Potrivit specialiștilor, biserica din Desești a fost construită cu un deceniu înainte de execuția picturii interioare (parietală și cea a catapetesmei), admirabil conservată, și care reprezintă un exemplu maramureșean de artă murală postbizantină din secolul al XVIII-lea.

Pictorii bisericii (construiți de nobilii din Maramureș) au fost Radu Munteanu și Gheorghe împreună cu Alexandru Ponehalschi (pictor polonez inițial, cu o primă lucrare a cronicii sale în 1751 – icoana Maicii Domnului cu Pruncul de la Mănăstirea Bârsana).

Catapeteasma bisericii din Desești este formată din trei registre suprapuse, partea inferioară conținând patru icoane regale (mobile). Pe templul de sus au fost pictate scenele: Răstignirea, Așezarea în mormânt și Învierea. Al doilea registru se centrează pe Dumnezeu Tatăl, iar pe flancuri apar profeții. În mijlocul celui de-al treilea registru apare Scena lui Deisis, de ambele părți ale căreia se află apostolii.

Biserica UNESCO de la Desești adăpostește paisprezece icoane pictate în tempera pe un suport de lemn. O icoană – reprezentându-l pe Iisus Pantocrator – este făcută în secolul al XVII-lea, iar cealaltă datează din secolul al XVIII-lea. Maica Domnului cu Pruncul și Deisis au fost pictate în anul 1752, conform inscripției de pe prima icoană, și se presupune că acestea au făcut parte din catapeteasma bisericii vechi.

Alexandru Ponehalschi a pictat în 1778 icoanele reprezentându-l pe Iisus Pantocrator (15 mai 1778) și pe Maica Domnului cu Pruncul.

Radu Munteanu (originar din Ungureni – Țara Lăpușului) ar fi pictat aici patru icoane: Înălțarea Domnului, Botezul Domnului, Schimbarea la Față și Sfânta Parascheva. Icoana Sfintei Parascheva (sfârșitul secolului al XVIII-lea) a devenit icoana ocrotitoare a bisericii.

Cupola naosului simbolizează cerul. Pe bolta bisericii a fost pictată Maria Domnului Orante, Iisus Învățătorul și patru arhangheli – vaste reprezentări din Vechiul Testament. Ciclul Patimilor cuprinde șaisprezece scene datorate lui Radu Munteanu, în timp ce pe fundul zidurilor atrag atenția asupra fețelor martirilor (sfînți militari, pustnici, duhovnici).

În pronaos (locul de acces și rugăciune alocat femeilor) se pot vedea scene din Judecata de Apoi – Iadul (îi s-au alocat trei pereți). Ca particularitate, la biserica din Desești au fost reprezentate în picturi Lenea, Moartea, Ciurma și Foamea. În partea de sus a zidului de sud, imaginea lui Moise domină, conducând neamurile la neamul judecării lui Iisus. În pronaos, deasupra intrării, diametral opus lui Iisus Judecătorul, apare Maica Domnului sub forma unui ortoped.

Biserica de lemn din Desești face parte din categoria bisericilor mari de lemn, atât din punct de vedere al compartimentării, cât și al sistemului de boltire a spațiilor interioare. Lemnul bisericii a fost tăiat dintr-o zonă numită Valea Caselor, în apropierea locației bisericii (Al. Baboș, Tracing..., p. 149)

În unele documente păstrate în arhiva DJC Maramureș se precizează că este construită din lemn de ulm. (Traian Ursu, Scurt istoric, anii '70-'80), în altele este menționat doar "lemn de esență tare" (Monument Sheet 1962, Al. Cumpănașu).

În cel mai recent proiect de restaurare, arcul Niels Auner descrie sistemul constructiv al bisericii astfel: "clădirea este realizată dintr-o suită de subansamble constructive caracteristice, toate realizate și combinate exclusiv prin tehnici tradiționale de lemn, după cum urmează:

A. Tălpi de stejar de 20×25 cm

B. Pereții de închidere și despărțire sunt realizați din grinzi de lemn sculptate în stejar, sprijinindu-se în sistemul Block, cu îmbinările de la colțuri și intersecții rezolvate în "coada de rândunică"

C. bolta de deasupra naosului este semicilindrică, realizată din grinzi de brad, sprijinindu-se pe timpaneale marginale;

D. Clopotnița de forma unei prisme dreptunghiulare este realizată dintr-un sistem de stâlpi fixați în partea de jos pe 2 perechi de tălpi încrucișate care susțin pereții pronaosului, iar partea superioară pe 2 perechi de grinzi de contur pe care se așază foișorul turnului, peste care este fixată casca, căpriorii căștii de încadrare.

E. Încadrarea corpului bisericesc este realizată din ferme de cerbi din brad sculptat, compus din căpriori sprijiniți pe cosoroabele perimetrice, solidarizați cu clești (moaze) care asigură o bună rigiditate a sistemului. Volumul bisericii se caracterizează prin existența unui picior dublu, specific bisericilor mari din zona Maramureșului.

Dimensiuni: Ac: suprafața construită 91,43 mp

Au: suprafața utilă 78,47 mp

h: în înălțimea exterioară la creastă 10,00 m

H: Înălțimea turnului 18,85 m

Pictura bisericii prezintă, așa cum se întâmplă în alte biserici din Maramureș, într-o paralelă moralizatoare, scene din Vechiul Testament și Noul Testament. "Organizarea compozițională generală a picturii de la Desești se realizează prin împărțirea suprafeței cu ajutorul unor fâșii cu motive vegetale, frunze circulare și flori sau din familia lalelelor, realizate pe o tulpină șerpuitoare (...) Atât scenele, cât și personajele din interiorul lor sunt juxtapuse mai degrabă decât legate compozițional, efectul unitar rezultând tocmai din ritmul decorativ imprimat pe ansamblu (...) Cifrele sunt adesea descrise frontal, cu gesturi extrem de joase și stereotipe; cele câteva reprezentări din profil sunt, de fapt, doar ale mâinilor și picioarelor, capul și corpul fiind văzute din față. Personajele poartă articole vestimentare rigide care cad în pliuri drepte, schematice, non-anatomice, desenate în negru și uneori subliniate cu alb pentru a sugera senzația de volum. (...) Cele mai variate și pitorești costume apar în națiunile păcătoșilor de judecată de apoi: turcii și tătarii cu șaluri, tunici și pelerine, cu diferite tipuri de ișlice, germanii în redingote închise cu brandenburguri și cu pălăriuțe cu borul mic, în sfârșit, „frânci” eleganți, în tunici scurte și pantaloni strâmți, purtând pe cap căciuli foarte înalte. (Anca Bratu, Pictura murală din Maramureș, pp. 188-189)

Biserica de lemn "Cuvioasa Paraschiva" din Desești este folosită în prezent pentru slujba religioasă ortodoxă.

Imagini cu Biserica de lemn "Sf. Cuvioasa Paraschiva"
Autor: Authentic Maramureș

3.1.5. Ansamblul "Piața Cetății" Baia Mare

Adresa: Baia Mare

Coordonate GPS: 47°65'84" latitudine nordică și 23°58'20" longitudine estică

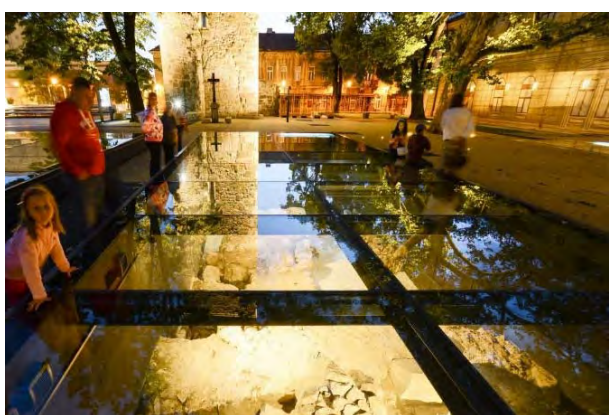
Date de contact: Primăria Baia Mare, tel: 0262 211001, www.baiamare.ro

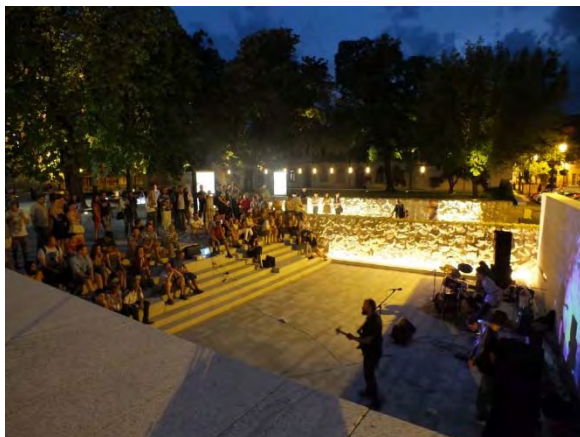
Piața Cetății și Turnul Sfântului Ștefan, două obiective de care este legată istoria Municipiului Baia Mare, au fost supuse unor ample lucrări de reabilitare, reamenajare și modernizare. Această zonă va deveni, în opinia autorităților locale, un muzeu și, în același timp, principalul punct turistic de pe harta municipiului Baia Mare. Această perspectivă deschide noi oportunități turistice pentru municipalitatea cu sediul în județ.

Municipalitatea Băimăreană a depus spre finanțare la Agenția pentru Dezvoltare Regională Nord-Vest, în toamna anului 2009, proiectul intitulat "Reabilitarea și promovarea identității culturale și istorice Piața Cetății – Turnul Ștefan". Proiectul își propune să readucă în memoria orașului cel mai important edificiu ecleziastic – Biserica Sf. Ștefan – legat de perioada de formare a localității Rivulus Dominarum. Potrivit proiectului, zona ocupată de fosta Biserică Sf. Ștefan a fost amenajată cu o zonă acoperită cu gazon, unde a fost delimitată conturul bisericii cu lespezi de piatră. S-a recurs la acest mod de marcarea a prezenței bisericii condiționate de existența, pe locul fostei biserici, a unui număr semnificativ de arbori plantați după dezmembrarea din 1847, înregistrați ca arbori seculari protejați. Sondajul lui Janos Gaspar Huzel din 1770 a stat la baza acestui lucru. Această lucrare a inclus și asigurarea funcționării optime a celor două biserici, cea romano-catolică (Biserica "Sfânta Treime" al cărei acces se face din piață) și cea ortodoxă (Biserica Sf. Nicolae).

Locul unde în trecut se afla cel mai vechi cimitir al orașului, în vecinătatea Bisericii Sfântul Ștefan, păstrat sub numele de spațiul "Țintirim", a fost marcat subtil de câteva blocuri de piatră, realizate din material asemănător cu cel al lespezilor de piatră cu care a fost pavată zona pietonală, care au și rolul de bănci.

În timpul lucrărilor de reabilitare au fost descoperite alte două clădiri ecleziastice despre care au fost informații sumare, Biserica "Sfânta Ecaterina" și Biserica "Sfântul Martin", a căror prezență a fost evidențiată.

Piața Cetății Baia Mare
Autor: Municipiul Baia Mare

- Turnul lui Ștefan

Adresa: Baia Mare, Str. Crișan nr.2

Coordonate GPS: latitudine 47°39'30" N și longitudine 23°34'55' longitudine estică

Date de contact: tel. 0262 211003 sau e-mail: turism@baiamare.ro

Turnul Ștefan este clopotnița fostei biserici cu hramul "Sfântul Rege Ștefan" din Baia Mare. Prima atestare documentară a bisericii datează din anul 1347, dar construcția este inaugurată oficial abia în 1387.

Ca răsplată pentru lupta dusă de Ioan de Hunedoara împotriva turcilor, regiunea Băii Mari a trecut în 1446 în proprietatea sa. El va dispune ridicarea *Catedralei Sf. Ștefan*, din care se păstrează în prezent doar *Turnul lui Ștefan*.

În 1458 orașul devine proprietatea lui **Matia Corvin** (1458-1490) ca moștenire de familie, ceea ce confirmă, respectiv, extinde de mai multe ori vechile privilegii ale locuitorilor băimărenilor.

Turnul bisericii parohiale medievale se înalță la sud de "centrul vechi" al orașului, pe o piațetă numită de localnici "Țintirim". Piața este practic înconjurată de biserici: la capătul vestic se află Turnul Sf. Ștefan, pe latura de sud fosta biserică, claustrul și școala iezuită, construită în locul vechii Biserici Sf. Martin.

Turnul Sfântul Ștefan, simbolul Orașului Baia Mare, este singura mărturie arhitecturală păstrată a unei biserici cu o concepție arhitecturală deosebită. Clădirea turnului dreptunghiular are intrări laterale cu rame decorate cu baghete încrucișate (acestea sunt rezultatele restaurării din 1898), pe fațada vestică se deschide o fereastră circulară a cărei turnare aparține restaurării, iar podelele turnului sunt străpunse de mai multe ferestre ogivale. Turnul scării de pe fațada sudică, care accesează primul etaj, în parte este încastrat în grosimea peretelui. În apropierea turnului a fost construit un relief medieval Roland (simbolul dreptului paloșului al orașului), pe fațada vestică au fost așezate două steme în 1898, dintre care doar unul este păstrat, stema orașului. Prin intrarea nordică, parterul turnului este accesibil, unde bolta crucii este încă păstrată pe ogive, cu nervuri. În acest spațiu a fost amenajat un lapidar. Amprente de pe suprafața turnului sunt indicii prețioase cu privire la amenajarea spațiului interior al bisericii. Se știe că Biserica lui Ștefan avea două naosuri cu acoperișuri separate. Spațiul binavat al bisericii continuă spre est cu un cor alungit, poligonal. Cele două laturi ale bisericii au fost prevăzute cu un portic dublu-decker (capela). Colțul sudic al navei a fost teșit, iar cele două nave au fost separate, în axa centrală, de un rând de stâlpi.

Pe baza arcadelor construite pe fațadele de est și de nord, se poate spune că parterul turnului a fost deschis spațiului bisericesc, iar studiul din 1770 surprinde încă în linia turnului o tribună vestică. Este destul de ciudat, cu toate acestea, că de la peretele de nord al primului etaj nu

există acces la această tribună, dar pe peretele estic al turnului puteți vedea un spațiu de ușă de la primul etaj, care se pare că a accesat o tribună sudică. Presupusul arboret sudic nu are alte indicii vizibile astăzi, doar pe pictura lui Törökfalvi apar câteva elemente care i-ar confirma existența. Pe peretele estic al turnului puteți vedea foarte bine începutul zidului sudic al bisericii, în toată înălțimea sa inițială, puteți vedea urmele boltirii navei sudice, deasupra căreia există încă accesul podului navei sudice pentru o lungă perioadă de timp și foarte vag puteți vedea și amprenta acoperișului. Pe peretele de nord, în apropierea fragmentelor portalului, se păstrează și câteva fragmente din peretele vestic al navei. Unele surse documentare consemnează că inițial turnul avea o cornișă decorată cu un șir de ogive, probabil datate în perioada lui Ioan de Hunedoara.

Portalul monumental al turnului, și în starea sa ruinată, are o ambuscadă bogat profilată, decorată în zona capitalei cu o friză cu frunze, pe ale cărei capete sunt reprezentate îngerul și vulturul, simbolurile evangheliștilor Matei și Ioan. Din arhivolta portalului se mai păstrează trei straturi de piatră. Pe baza elementelor stilistice, friza datează din prima jumătate a secolului al XIV-lea, mai degrabă în al doilea trimestru al secolului, și are analogii în regiunea Spiš din Slovacia. Portalul gotic al bisericii reformate din Sighetu Marmăției este o versiune simplificată a portalului baimărean. Pe baza picturii din secolul al XVIII-lea se poate afirma că portalul nu a fost încununat de timpanul triunghiular caracteristic acestui tip de portal gotic, probabil din cauza ferestrei ogivale care s-a deschis deasupra ei, în axă, și care a luminat tribuna vestică. De asemenea, pe această pictură se poate observa, că inițial poarta a avut un gol dublu, iar frontonul său ogival a fost decorat cu turnare oarbă.

Piese medievale din piatră cioplită din lapidarul amenajat la parterul turnului și din muzeul orașului au fost adunate prin entuziasmul înființării muzeului de la începutul secolului XX, în care un rol decisiv l-a avut remarcabilul istoric baimărean Gyula Schönherr (Décsényi). La parterul turnului, pe lângă fragmentele monumentelor funerare, există numeroase elemente arhitecturale gotice (fragmente de cornișă, coaste și stâlpi) și decorațiuni (frize cu sfoară ogivă, consolă cu mască monstru), dar, din păcate, de cele mai multe ori, proveniența lor exactă nu este cunoscută. *Relieful lui Iisus de pe Muntele Măslinilor și Sărutul lui Iuda*, aflate în prezent în muzeu, realizate conform tradiției sculpturii parleriene, ale cărei analogii cele mai apropiate sunt reliefurile portalurilor bisericii Sf. Elisabeta din Kosice, dar calitativ sunt superioare celor. Cele două reliefuri de la biserica baimăreană datează probabil din anii 1420-1430. Literatura menționează, de asemenea, un relief reprezentându-i pe Adam și Eva, găsit împreună cu cele menționate, dar care a dispărut.

Intrarea în turn se face prin ușa de sud. Până la primul nivel ajungi la o scară de piatră în spirală. De aici până la foișor, accesul se face pe scări de lemn. Clădirea măsoară aproximativ 50 de metri și, din pridvor, oferă o panoramă specială întregului oraș.

Turnul a fost reabilitat în cadrul proiectului "Reabilitarea și promovarea identității culturale și istorice Piața Cetății – Turnul Ștefan", derulat de municipalitatea municipiului Baia Mare și finanțat prin Programul Operațional Regional 2007-2013, Axa Prioritară 1 "Sprijinirea dezvoltării durabile a orașelor- poli de creștere".

Recepție turistică și Punct de Informare lângă Turnul Ștefan

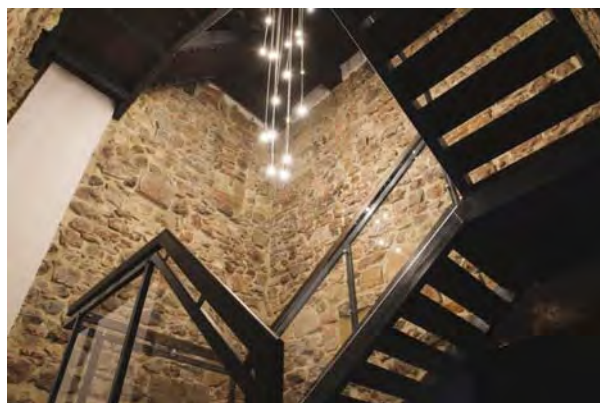
Având în vedere că Turnul Ștefan este emblema municipiului Baia Mare, la nivelul subsolului a fost construit un punct de recepție și informare pentru turiști. Nu a putut fi amenajată în monumentul istoric și ca atare s-a propus construirea unei construcții în imediata vecinătate a Turnului Ștefan, în extremitatea vestică a Pieței Cetății, spre strada Crișan. Unitatea este dotată cu un spațiu de recepție și informare, cu grupuri sanitare pentru turiști, o baie pentru personal și un spațiu tehnic.

Program de vizitare

Luni – Vineri 09:00 - 16:00

Sâmbătă – Duminică 12:00 – 14:00

Timp de vizitare necesar: 30 min. Urcările spre Turnul Sf. Ștefan se fac la fiecare oră după bătaia clopotului. Grupurile au nevoie de o programare prealabilă la telefon: 0262 211003.

Turnul Ștefan
Autor: Primăria Baia Mare

- Bastionul Măcelarilor

Adresa: Str. Izvoarelor nr.2, Baia Mare

Coordonate GPS: 47°39'21' latitudine nordică și 23°34'57' longitudine estică

Date de contact: tel. 0262 212 110, e-mail: office@cjmaramures.ro

Bastionul Măcelarilor este inclus în patrimoniul Consiliului Județean Maramureș, dar apare și pe lista patrimoniului național. De-a lungul timpului, din cauza vremii, dar și a diverselor evenimente istorice, a fost renovată și reconstruită de mai multe ori.

Ultima lucrare de restaurare a Bastionului Măcelarilor s-a încheiat la sfârșitul anului 2011, când a fost inclus într-un circuit turistic național și european.

Bastionul Măcelarilor din Baia Mare face parte din vechiul sistem de fortificații al orașului care pentru o lungă perioadă de timp a fost amplasat, alături de Turnul Roșu, Bastionul Dogarilor și Turnul de Sânge, pe una dintre principalele căi de acces spre oraș.

Încă din secolul al XV-lea, sistemul de fortificație al orașului medieval Baia Mare a fost alcătuit din ziduri de piatră și cărămidă întrerupte din loc în loc de turnuri puternice, adică bastioane, care au mărit considerabil capacitatea de apărare împotriva atacurilor venite din afara cetății, crescând astfel siguranța locuitorilor din interior. Documentele scrise, păstrate în

patrimoniul de arhivă al județului Maramureș, consemnează existența în structura vechii centuri de apărare a orașului a mai multor astfel de turnuri.

Astăzi, din fostele fortificații medievale ale orașului, se păstrează doar două fragmente din zidul de apărare nordic și un turn de apărare, care se afla în întreținerea breslei măcelarilor, cunoscută sub numele de Turnul Măcelarilor.

Bastionul a fost construit probabil în secolul al XV-lea, monumentul fiind menționat pentru prima dată în 1636, sub numele de Marele Bastion Rotund, iar în documentele ulterioare sub numele de Bastionul Măcelarilor și Turnul Sângelui, fiind în apropierea Porții de Sud a orașului, numită și Poarta Ungurească. Tot în această zonă, la sud de Turnul Măcelarilor a fost locul unde au fost executate pedepsele capitale.

Breasla măcelarilor, numeroasă și puternică de mult timp, avea datoria administrativă de a întreține turnul și obligația militară de a apăra orașul din acest punct strategic când era atacat. În caz de primejdie, locuitorii orașului au fost avertizați cu trei focuri de armă.

Acest monument este, de asemenea, cunoscut sub numele de Bastionul Muniției, deoarece camera de la parter a servit într-o anumită perioadă pentru a stoca muniția folosită în apărare. Are două nivele și o înălțime totală de 13 m. Parterul are o cameră circulară, boltită, cu pereți străpunși de trei guri de aerisire. Grosimea peretelui este de 1,5 m la bază și se diminuează până la o grosime de 1 m în partea de sus. Primul etaj al bastionului corespunde nivelului de apărare al turnului, astăzi având opt metereze (creneluri) care datează probabil din perioada unei intervenții din secolul al XVII-lea. Pentru protecția soldaților, meterezele erau prevăzute cu obloane din lemn sau metal. Accesul la pod este asigurat de o scară de lemn dispusă în diagonală la exterior. Acoperișul este în formă de con.

De-a lungul timpului, Bastionul Măcelarilor a fost afectat de evenimente, consemnate în documente, fiind reconstruit de mai multe ori. A fost parțial avariata în 1567, iar distrugeri mai mari, ca și celelalte turnuri de apărare, au suferit în 1672 și 1689, când orașul a fost atacat de trupele imperiale austriece. De asemenea, potrivit documentelor, moartea celebrului haiduc Grigore Pinte, cunoscut sub numele de Pinte Viteazul, la 14 august 1703, în timpul răscoalei antihabsburgice, este legată și de Bastionul Măcelarilor.

Cei care trec pragul bastionului pot participa și pot asista la diverse expoziții de artă și expoziții cu teme de istorie medievală, în interiorul turnului fiind organizate ateliere meșteșugărești și chiar o sală multimedia.

Bastionul Măcelarilor

Autor: Consiliul Județean Maramureș

- Catedrala Sfintei Treimi

Adresa: Piața Cetății nr. 1, Baia Mare,

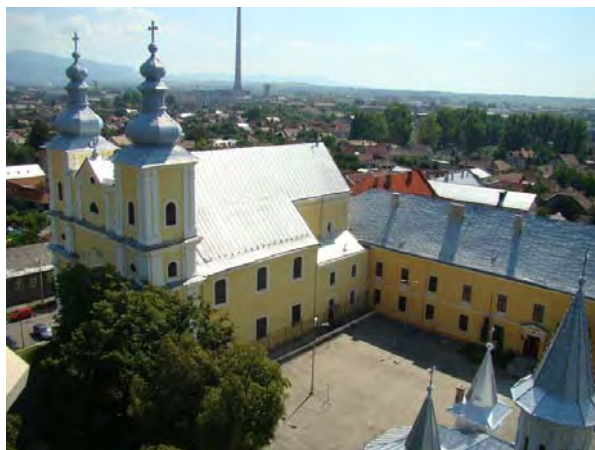
Coordonate GPS: 47°65'92" latitudine nordică și 23°58'33' longitudine estică

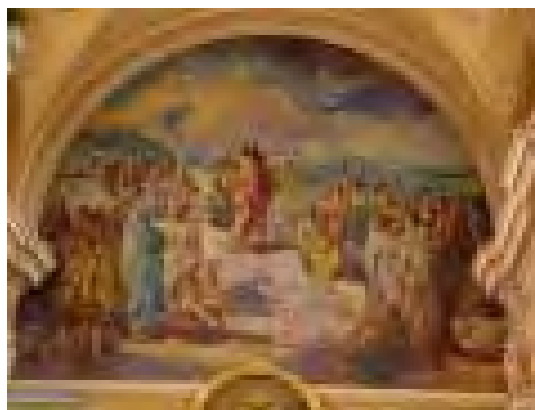
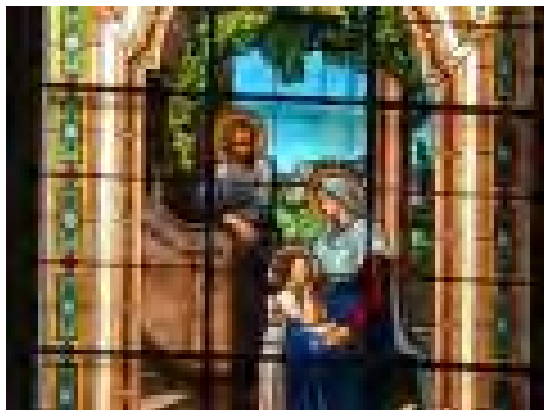
Date de contact; tel. 0262 214 925, E-mail: szentharomsag_baiamare@yahoo.com

Biserica iezuită barocă cu hramul Sfânta Treime a fost construită după date istorice între anii 1717-1720. Iezuiții apar în Baia Mare în 1674, dar după preluarea repetată a bisericii în 1687, în 1691 au obținut din nou clădirea de cult, respectiv parohia Băimăreană. Între 1705-1712 reformatorii au recâștigat Biserica Sf. Ștefan, dar după înfrângerea revoltei lui Francisc Rákóczi al II-lea, au cedat în cele din urmă biserica iezuiților. Contrar rezultatului final al acestei rivalități dintre catolici și protestanți de-a lungul mai multor decenii pentru posesia Bisericii Sf. Ștefan, iezuiții nu au reabilitat această biserică, ci au construit un nou lăcaș de cult pe locul unei alte biserici medievale din apropiere, cu hramul Sf. Martin. Biserica iezuită și clădirea în care a funcționat mănăstirea și școala ("Residentia") au fost construite din cei 50.000 de forinți de aur donați în 1696 de episcopul de Nitra, László Matyasovszki (1640-1705), și ca semn de recunoaștere în fațada vestică a școlii a fost așezată o placă comemorativă de formă elipsoidală cu blazonul episcopului și (probabil) cu portretul său. Decorul bogat al frunzelor înconjoară o figură cu mitră episcopală, ținând în mână o cârjă.

În nișele laterale ale fațadei principale se află statuile de mărimea vieții, sculptate în lemn, ale sfinților iezuiți Ignatie de Loyola și Alois Gonzaga, iar în nișa centrală statuia Sfântului Iosif cu pruncul Iisus în brațe. Turnurile au coifuri baroc tipice, iar pe partea superioară a frontonului fațadei puteți vedea însemnele iezuiților, literele IHS într-o coroană de raze. Sub biserică se întinde o criptă. Decorul aurit din stuc al bolții cu greu poate fi văzut în pictura murală care acoperă aproape în întregime bolțile. Aceste picturi au fost realizate la începutul secolului XX. de pictorul Károly Kiss. Pictura în ulei a altarului principal reprezintă Sfânta Treime și este opera din 1863 a pictorului Mezey József. Altarul a fost sculptat de Fülöp Schaintzer. Din mobilierul bisericii sunt foarte valoroase ușile decorate cu intarsie, feronerie, amvonul sculptat în lemn și picturile altarelor laterale din secolul al XIX-lea.

Monumentala clădire, cu doua etaje ale mănăstirii și ale școlii, situată lângă biserică, numită și Rezidența, a fost terminată abia în anul 1748. După 1773 școala a fost condusă de franciscanii minoriți. În 1787 școala a fost preluată de oraș, fiind condusă fie de minoriți, fie de laici. Din 1880 școala a primit rangul de gimnaziu, iar după reforma educațională din 1887 a devenit proprietatea statului. Gimnaziul s-a mutat după Primul Război Mondial, locul său a fost preluat de o școală de fete, iar în 1926 sala de gimnastică fost transformată într-o biserică ortodoxă, care ulterior a fost reconstruită în totalitate. În clădirea Rezidenței funcționează și astăzi o școală.

Catedrala Sfintei Treimi
Autor: Primăria Baia Mare

3.1.6. Muzeul Județean de Etnografie și Artă Populară Maramureș, Baia Mare

Adresa: Strada Dealul Florilor nr.1, Baia Mare 430165

Posibilități de acces: autoturism, str. Dealul Florilor

Date de contact:

Telefon: 0262 276 895

E-mail: secretariat@etnografie-maramures.ro

Web: www.etnografie-maramures.ro

Program: 10-18

GPS: 47.665925°, 23.576643°

Istoric / Descrierea obiectivului

Muzeul Județean de Etnografie și Artă Populară Baia Mare este o instituție publică de cultură din subordinea Consiliului Județean Maramureș. Muzeul este situat pe Dealul Florilor, într-o zonă pitorească a orașului, în apropiere de Centrul Istoric. Instituția este formată din două locații: Muzeul Satului și Secția Pavilion care se află în clădirea fostului Teatru de Vară al orașului.

În fața clădirii secțiunii pavilionului se află un ansamblu statuar al celebrului sculptor Vida Gheza, format din 12 coloane, reprezentând figuri ale maramureșenilor și măști din mitologia locală care evocă masacrul comis la 14 octombrie 1944 de trupele hortiste în retragere.

Câmpul Tineretului oferă un spațiu verde generos, aflat în vecinătatea Parcului Municipal Regina Maria, o locație de recreere pentru cei care își doresc plimbări lungi și relaxante.

Muzeul Județean de Etnografie și Artă Populară Baia Mare – Secția pavilionară
Autor: Authentic Maramureș

Scurt istoric

În 1899, la Baia Mare a fost înființată Asociația Muzeală Băimăreană, formată din intelectualitatea orașului ai cărei membri au donat obiecte care au constituit primele colecții ale Muzeului Băimărean. Cel de-al Doilea Război Mondial a întrerupt activitatea muzeală care a fost reluată în 1950, dar apoi s-a pus un accent deosebit pe secțiunea de istorie. Aprobarea înființării unei secții de etnografie și artă populară a venit abia în 1964.

Creșterea substanțială a colecțiilor secției de etnografie, precum și marea valoare a pieselor, recunoscute de marii specialiști în domeniu: Tancred Bănățeanu, Boris Zderciuc, Silvia Zderciuc, Nicolae Ungureanu, Cornel Irimie, Georgeta Stoica, au impus organizarea unui muzeu etnografic cu expoziție pavilionară. În acest scop, a fost obținută clădirea Teatrului de Vară, care se afla atunci într-o stare avansată de degradare, fiind ulterior supusă reparațiilor și transformărilor capitale pentru a putea găzdui atât expoziția, cât și depozitele secției. Nici ideea păstrării spațiului pentru spectacole nu a fost renunțată: scena și amfiteatrul, care are în jur de 800 de locuri.

La 1 iulie 1978 a fost vernisată prima expoziție pavilionară de bază a Catedrei de Etnografie și Artă Populară. Această expoziție a fost păstrată până în 2007, când a fost inaugurată o nouă expoziție de bază: Lemnul în comunitățile tradiționale din leagăn până în mormânt.

Secția în aer liber – Muzeul Satului – a fost inaugurată la 15 august 1985, după eforturi îndelungate ale specialiștilor în domeniu și ale autorităților locale. Monumentele de arhitectură populară reprezintă cele patru zone etnografice ale județului: Maramureșul istoric, Chioar, Lăpuș și Codru. În cadrul muzeului s-a încercat, de asemenea, prezentarea tipurilor de gospodărie în funcție de ocupația principală a locuitorilor din zona de origine a gospodăriei. Astfel, avem gospodării de fermieri din Țara Lăpușului, gospodăria viticultorilor din subzona Baia Mare, gospodăria pomicultorilor din Țara Maramureșului etc. De asemenea, instalațiile tehnice precum olonițele, pivele, vâltorile și morile acționate cu apă nu au fost omise. Muzeul s-a dezvoltat în jurul unei biserici de lemn care provine din satul Chechiș (comuna Dumbrăvița), localitate care a aparținut domeniului Baia Mare (cf. atestatele documentare din 1566). Biserica este situată în această locație (Dealul Florilor - Baia Mare) încă din anul 1939, fiind datată 1630.

Muzeul Județean de Etnografie și Artă Populară Baia Mare – Muzeul Satului

Autor: Authentic Maramureș

3.1.7. Muzeul Județean de Istorie și Arheologie Maramureș, Baia Mare

Adresa: str. Monetăriei, nr. 1-3, Baia Mare, cod poștal 430406

Coordonate GPS: 47°65'76" latitudine nordică și 23°58'35" longitudine estică

Telefon: +40 262 211924

E-mail: maramuresmuzeu@gmail.com

Web: www.muzeubaiamare.ro

Program de vizitare: Marți – Duminică 10 – 17

Ideea înființării unui muzeu în municipiul Baia Mare a apărut la sfârșitul secolului al XIX-lea, când colecțiile erau deja constituite, destul de consistent, din "obiecte vechi", valorificate într-o primă expoziție de istorie. La 31 august 1899, datorită eforturilor istoricului Schönherr Gyula, se înființează *Asociația Muzeală Băimărean*, a cărei activitate intensă a determinat deschiderea către public a *Muzeului Orașului Baia Mare* la 19 iunie 1904.

Încă de la început, muzeul și-a îmbogățit colecțiile mai ales prin donații, în special în domeniul cărților, pieselor arheologice, monedelor, medaliilor și armelor vechi etc. Astfel, în 1901, patrimoniul muzeului era format din 2.441 de piese, în 1904 din 6.938 de piese, astfel că, în preajma Primului Război Mondial, numărul pieselor a ajuns la 11.489.

În perioada interbelică, muzeul din Baia Mare și-a reorganizat colecțiile, prima expoziție fiind deschisă în 1924.

În 1951 Muzeul băimărean a devenit *muzeu regional*, iar în perioada 1968-2006 a funcționat sub numele de *Muzeul Județean Maramureș*, având cinci secții: istorie și arheologie, artă, etnografie și artă populară, științe naturale și istoria tehnicii.

Sediul Direcției Mine și Plante Metalurgice din Baia Mare, fotografie de la începutul secolului XX (astăzi, sediul Muzeului Județean de Istorie și Arheologie Maramureș)

Astăzi, **Muzeul Județean de Istorie și Arheologie Maramureș** este o instituție publică de cultură din subordinea Consiliului Județean Maramureș care asigură resursele financiare necesare pentru realizarea obiectivelor rezultate din funcțiile de bază ale muzeului.

În urma Hotărârii nr.80 din 19 septembrie 2006 a Consiliului Județean Maramureș, la data de 1 octombrie 2006, a fost înființat **Muzeul Județean de Istorie și Arheologie**, entitate care continuă activitatea Direcțiilor de Istorie și Arheologie, preluând și îmbogățind patrimoniul cultural mobil al acestora.

Pe lângă clădirea Monetăriei, construită în secolul al XVIII-lea, muzeul administrează și un important monument istoric, care a făcut parte din sistemul de fortificații al orașului medieval Baia Mare, **Bastionul Măcelarilor**. A fost restaurată în comunitatea locală și reintrodusă în circuitul turistic în anul 2011, datorită *proiectului Restaurarea și revitalizarea Bastionului Măcelarilor din Baia Mare, Maramureș*, implementat de Consiliul Județean Maramureș.

Patrimoniul muzeal, format din diferite categorii de bunuri culturale, din care o parte depășește importanța locală, regională și chiar națională, este evidențiat în spațiile generoase ale fostei Monetării a orașului, dar și ale Bastionului Măcelarilor.

Statistic, acesta însumează un număr de 75.509 numere de inventar, din care *patrimoniul arheologic* – 35.745 artefacte, cel aparținând *Departamentului de Istorie* – 24.128 piese structurate în colecții de arheologie medievală, tezaure monetare, bresle, arme albe și arme de foc, sigilii și modele, stampe și fotografii, documente, tehnică minieră, patrimoniu memorial. La acestea se adaugă cele 9278 de volume (sec. XVI-XX) ale *fondului de carte documentară*, pictura fiind completată de *actualul fond de carte*, care cuprinde 10.322 de volume (publicații de specialitate, anuare etc.).

Patrimoniul arheologic provine din cercetări arheologice sistematice și preventive, din cercetări de suprafață, dar și din descoperiri aleatorii, schițând liniile evoluției umane pe o

perioadă lungă de timp. Unele dintre artefactele descoperite sunt evidențiate în expoziția permanentă "Comorile epocii bronzului în Transilvania de Nord".

Un alt segment important îl reprezintă tezaurele bănești, piesele lapidare, însemnele și produsele breslei, tiparele și sigiliile, armele albe și de foc, ștampilele și documentele, toate acestea oferind posibilitatea reconstituirii dinamicii evoluției orașului liber regal Baia Mare.

Mineritul a fost mult timp baza economică a zonei Baia Mare, patrimoniul muzeal care face posibilă reconstituirea evoluției sale cuprinzând aproximativ 1500 de bucăți. Unelte, mijloace de transport de minereu, iluminat subteran, documente și fotografii pot fi găsite în colecția de istorie minieră, multe dintre piese având caracterul de unicatitate. La acestea se adaugă componente păstrate *in situ* încă de la prima uzină de afinare din România care a funcționat în acest spațiu între 1926 și 1967, inclusiv Trezoreria, locul unde au fost păstrate lingourile de aur și argint înainte de a ajunge în seifurile BNR. Toate acestea pot fi văzute în expoziția permanentă "Mineritul și civilizația din Maramureș", unică în peisajul expozițional din România.

O atracție deosebită pentru public este **colecția de ceasuri** (aproximativ 300 de piese), câteva exemplare excepționale oferind expoziției permanente "Călătoria în universul ceasului" valențe culturale și științifice deosebite. De la ceasuri turn imense la ceasuri mici de masă și de buzunar, de la pendulul de perete contemporan revoluției franceze (1789) la ceasurile de verificare a gărzilor, toate stârnesc curiozitatea privitorilor, fascinați atât de decorul generos, caracteristic stilului Rococo, al unor ceasuri de perete sau pedestal, cât și de motivele florale și emailurile pictate cu mult talent de meșterii de odinioară.

Acest *patrimoniu excepțional* este și un important mediator al învățământului *muzeal*, instituția desfășurând programe și proiecte de succes pe acest nivel de activitate: "Muzeul Viu", "Generația Histarch învață comunitatea", "Tabăra de Arheologie Experimentală Vălenii Șomcutei", "4 cultura dumneavoastră – 4 monumente medievale din orașul în care trăiesc și învață", "Muzeul fără bariere - accesul la cultura muzeală a persoanelor cu dizabilități", "Marile civilizații ale Antichității".

Cercetarea științifică a patrimoniului este valorificată prin studii și articole publicate în publicațiile Muzeului Județean de Istorie și Arheologie Maramureș, respectiv anuarul *Marmația* și seriile *Bibliotheca Marmatia*, *Colecții muzeale*, *Studii și cercetări maramureșene*, *Muzeul Viu*.

Interioare, exterioare și colecții ale Muzeului Județean de Istorie și Arheologie Maramureș
Autor: Muzeul Județean de Istorie și Arheologie Maramureș

3.1.8. Muzeul Județean de Mineralogie "Victor Gorduza" Baia Mare

Adresa: 430212, Baia Mare, B-dul Traian nr. 8, Maramureș, Romania

tel: +40 262 227 517; +40 0362 804 124

Fax: +40 262 227517

e-mail: muzmin@rdsmail.ro

Site-ul: <http://www.muzeuminbm.ro/>

GPS: 47.650404°, 23.567203°

Muzeul găzduiește o expoziție desfășurată pe 900 mp, în care sunt expuse peste 1.000 de mostre minerale, roci și fosile. În depozitele instituției mai sunt încă 15.000 de bucăți.

Muzeul de Mineralogie din Baia Mare este cel mai mare muzeu regional din Europa, multe dintre exponate fiind considerate valori mondiale unice și de patrimoniu.

Numele neoficial, cultural prin excelență și utilizat în unanimitate este Muzeul Florilor de Mină." O floare de mină este o mostră formată din unul sau mai multe minerale, recoltate din subteran, caracterizate prin culori, forme și dimensiuni cu valoare estetică.

Instituția noastră este unul dintre cele mai reprezentative muzee cu profil mineralogic din România atât prin numărul de probe, cât și prin calitatea exponatelor, multe dintre ele fiind rarități unice sau mondiale. Este considerat de specialiști ca fiind unul dintre cele mai mari muzee regionale care este structurat pe eșantioane provenite din zona vulcanilor neogene din Baia Mare și din zonele adiacente.

Ideea înființării unei colecții de minerale din regiunea Baia Mare și în perspectiva unei expoziții permanente, a apărut în 1969. În jurul unui nucleu de minerale cu un număr de 1.502 piese nedeterminate și neinventariate, găsite de mai mulți ani într-un depozit al Muzeului Județean Maramureș, treptat, prin colecții subterane, achiziții și donații, s-a adunat un volum impresionant de probe în număr de 20.394 de exemplare (în data de 01.01.2016). Creșterea

numerică a fost urmată pas cu pas de o creștere a valorii, pe ansamblu, desigur, dar și în ceea ce privește valoarea științifică și estetică a probelor care alcătuiesc colecțiile. Având în vedere caracterul științific și educațional al muzeului, din patrimoniul său nu au putut lipsi alte tipuri de probe, nu numai minerale, care ajung să completeze fericit contextul geologic al zonei. În consecință, au fost constituite următoarele patru colecții: minerale, fosile, minereuri și roci.

3.1.8. Muzeul Județean de Mineralogie "Victor Gorduza"
Autor: Street view Google

Colecții de minerale
Autor: Muzeul Județean de Mineralogie "Victor Gorduza" Baia Mare

3.1.9. Colonia Pictorilor, Baia Mare

Adresa: str. Victoriei nr.21, Baia Mare, cod poștal 430142

Date de contact: tel. 0362 803 225, coloniapictorilor@yahoo.com

<https://coloniapictorilor.com/ro/istoric>

Coordonate GPS: 47.6576, 23.5835

Program de vizitare: Miercuri, Joi, Vineri 10:00 – 18:00, Sâmbătă -Duminică 12:00 - 20:00

Peisajul minunat al micului oraș minier cu aspect medieval, cu turnuri și biserici vechi, și împrejurimile sale (dealurile cu păduri de castane, cu podgorii, Valea Ferneziu

acoperită cu fumul gri-albastru al furnalelor, munții și creasta cheală a Gutâiului acoperită până la sfârșitul primăverii de zăpadă) au oferit condițiile naturale perfecte pentru crearea unei școli de imagine bazată pe principiul naturii. În plus, existența aici a unor pictori talentați, băștinași sau care au crescut și studiat în școlile băimărene și, nu în ultimul rând, susținerea și interesul evident al conducerii orașului în ceea ce privește dezvoltarea culturală determină înființarea la Baia Mare a unei școli de pictură, inițial pentru perioada de vară (din 1896, în plus față de Școala Hollósy din München), dar care dobândește ulterior un caracter permanent (1898), devenind o colonie de pictori internaționali.

Firește, micul atelier construit în 1896, în realitate o magazie de lemn cu trei ferestre largi cu vedere spre nord, situată în cea mai frumoasă zonă a Parcului Szechenyi (astăzi Parcul Regina Maria), în apropierea Dealului "Jókai", la intrarea în Valea "Petőfi", devenise insuficientă în raport cu numărul și mai ales cu valoarea și reputația pictorilor băimăreni care expun la expozițiile internaționale de la Budapesta, Munchen etc., obținând medalii prețioase pentru creațiile lor artistice.

În urma acestui mare succes, conducerea orașului decide la 26 martie 1898 să construiască, pentru întărirea și dezvoltarea coloniei, opt ateliere (câte unul pentru fiecare dintre semnatarii scrisorii adresate consiliului local Baia Mare, prin care își fac cunoscută intenția de a înființa la Baia Mare, o școală permanentă de pictură). Acestea urmau să fie ridicate în baza proiectului de construcție dezvoltat de arhitectul Kann Gyula din Budapesta, în apropierea sau în parcul orașului. Subvențiile periodice acordate de Ministerul Cultelor și Instrucțiunii Publice din Ungaria (subvenții acordate în perioada interbelică și de statul român) vor determina reluarea discuțiilor privind construcția de noi ateliere în 1900. Astfel, în ședința Consiliului Local din 20 iunie 1900, se decide construirea, pe lângă atelierul deja existent în parc, a unui alt atelier cu dimensiunile de 15×7 m, de asemenea orientat spre nord și a unui atelier dublu (clădire cu două ateliere). Bani pentru construcția lor urmau să fie asigurați din impozitul perceput pe băuturile alcoolice. În 1900, a fost finalizată construcția clădirii care adăpostea două ateliere, închiriate de Consiliul Local pentru suma de 300 de coroane/an, începând cu 1 noiembrie 1900, lui István Réti (partea de est) și de Béla Iványi-Grünwald (partea de vest). Cu intenția de a transforma atelierul într-o locuință, Grünwald a cerut primăriei materiale de construcție pentru construcția unei bucătării și a unui hol, fiind hotărât să suporte personal costurile construirii dependențelor.

Clădirea cu cele două ateliere a fost construită în vecinătatea parcului (la capătul acestuia), într-o locație diferită de cea a vechiului atelier de pictură, pe un teren mlăștinos de pe malul Săsarului, proprietatea orașului, situată "în apropierea drumului care duce spre Satu Mare (Szatmári út)". Zona nefiind încă sistematizată la acea vreme, strada nu avea încă un nume, fiind găsită în documente sub numele de Drum Național (Ország út). Mai târziu se va numi Totfalusy Kiss Miklos ut., iar în perioada interbelică str. Grigorescu (astăzi Victoriei).

Din cauza izbucnirii războiului, numărul pictorilor și elevilor din Baia Mare scade considerabil, unii fiind înscrși în armată, alții întorcându-se la casele lor. Thorma s-a ocupat în întregime de coordonarea și administrarea Școlii Libere după moartea lui Ferenczy (1917), preluând și funcția de președinte al Societății. În 1918, János Thorma s-a mutat în colonie. După Marea Unire din 1918, corectează și lucrările bursierilor studenților bursieri ai academiilor de artă românești.

Din 1931 datează o amplă estimare privind lucrările de renovare, reparații la Școala de Bele-arte de pe str. Grigorescu nr. 19.

În timpul ocupației maghiare, la nivelul conducerii orașului, apare inițiativa construirii unei noi colonii, de fapt posibilitatea de a muta colonia într-o altă locație, din partea inferioară a Parcului Szechenyi (Regina Maria), pe terenul lui Kovacs Lorincz (decedat)

situat în apropierea patinoarului și a terenului de sport. S-a susținut că, din punct de vedere artistic și estetic, această locație este cea mai potrivită și că terenul de sport existent acolo trebuie mutat. Era înconjurată de un gard de lemn care trebuia demontat pentru că strica peisajul. S-a pus și problema construirii, pe lângă locuințe, a unei săli de expoziții cu galerie unde urmau să fie expuse picturile vechilor maeștri. Șeful Școlii și al Societății, pictorul Mikola, a spus că proiectul noii colonii nu a fost ideea pictorilor, care au fost de acord doar cu renovarea vechii colonii. În sprijinul lor, arhitectul-șef al orașului, Zavory Bela, a susținut că, din punct de vedere tehnic, clădirile vechi pot fi renovate, iar desecarea terenului poate fi rezolvată complet. În cele din urmă, se decide formarea unei comisii conduse de primar sau viceprimar, pentru a merge pe terenul lui Kovacs Lorincz. Posibilitatea extinderii coloniei la moara mică din imediata vecinătate a coloniei a fost chiar discutată. Se pare că, în anii '40, terenul pe care se afla colonia a pus probleme reale, din cauza faptului că era situat mai jos decât nivelul străzii Totfalusi Miklos, o stradă deja pavată la acea vreme.

În ceea ce privește istoria coloniei în perioada comunistă, interesante sunt și mențiunile cuprinse într-o adresa din 1950 a Școlii Gimnaziale Tehnice și de Artă, înființată în această perioadă, către Comitetul Provizoriu al Secției Regionale 23 Baia Mare, care prevede ca "pentru ca școală noastră să își înceapă activitatea, vă rugăm să dispuneți următoarele: evacuarea a 2 săli de învățământ, care în prezent servesc drept casă a artiștilor Slevensky și Kiss Károly. Evacuarea lor este în acord cu Uniunea Artiștilor Plastici. Atelierul ocupat de Slevensky va fi repartizat la Balla Jozsef, iar Slevensky se va muta în casa părinților din oraș. Atelierul ocupat de Kiss Károly este atribuit lui Weith László, care trebuie să elibereze una dintre sălile de învățământ, iar Kiss va ocupa atelierul lui Balla din Valea Roșie. Artistul Olajnic Ianca, care deține o sală de învățământ, va lucra de acum înainte în casa privată din oraș.

Timp de un secol, acest loc a primit artiști care au trăit și au creat aici, dar nu a existat niciodată un proiect de salvare a acestui patrimoniu. Proiectul de reabilitare, coordonat de arhitectul Ștefan Paskucz și Laura Teodora Ghinea, artist plastic și manager cultural, propune astfel o versiune contemporană, care reunește trecutul cu prezentul și viitorul. Proiectul a început în 2011, iar șantierul s-a desfășurat în perioada 19 februarie 2015 – 30 octombrie 2017.

Acest spațiu cultural reprezintă și evidențiază comunitatea, care o identifică și participă la definirea ei. Cu alte cuvinte, Colonia Pictorilor devine un dispozitiv puternic prin care breasla artistică băimăreană își poate produce și scoate în evidență propria identitate artistică. Astfel gândit și creat, acest spațiu devine o oglindă a breslei artistice, un loc marcat de ospitalitate, o interfață, permițând turiștilor sau cercetătorilor să cunoască specificul local în contextul circulației internaționale a valorilor culturale și artistice. Prin tot ceea ce este, acest loc va comunica propria sa unicitate. Finanțarea acestui proiect a fost asigurată integral din bugetul local al Municipiului Baia Mare, în valoare de aproximativ 3.200.000 de euro. Municipiul Baia Mare a recuperat investiția realizată de la bugetul local, grație proiectului de finanțare Regio, "Valorificarea patrimoniului cultural, prin restaurarea și reabilitarea Coloniei Pictorilor", în valoare de 15.487.285,36 lei, din care 12.392.147,14 lei reprezintă contribuția Uniunii Europene prin contractul de finanțare 3466/12.11.2018.

Colonia Pictorilor Baia Mare
Autor: Primăria Baia Mare

3.1.10. Muzeul Județean de Artă Baia Mare "Centrul Artistic Baia Mare"

Adresa: Baia Mare, str. 1 Mai nr.8, cod poștal 430331

Coordonate GPS: 47°65'76" latitudine nordică și 23°58'35' longitudine estică

Telefon: +40 262 213946

Site-ul: www.muzartbm.ro

E-mail: muzartbm@yahoo.com

[@muzartbm Facebook](#)

[@muzartbm Instagram](#)

Program de vizitare: Marți – Duminică, 10:00 – 16:30

Muzeul Județean de Artă «Centrul Artistic Baia Mare» – instituție publică de cultură din subordinea Consiliului Județean Maramureș – este singular în țară atât prin profilul colecțiilor sale, cât și prin programele expoziționale pe care le promovează, toate fiind dedicate istoriei trecute și actuale a Centrului Artistic Baia Mare.

Muzeul Județean de Artă «Centrul Artistic Baia Mare»

Clădirea în care funcționează, începând cu anul 1984, a fost construită în anul 1748, fiind modernizată în acea perioadă. Ultimele lucrări majore de modernizare au fost realizate în perioada 2007-2011, odată cu transformarea muzeului într-o instituție independentă, importante resurse financiare fiind investite de Consiliul Județean Maramureș pentru a fi reabilitate la standarde europene.

Din 195 de piese înregistrate în 1960, când a fost înființată Colecția de Artă Modernă și Contemporană Românească în cadrul Muzeului Regional Maramureș, în prezent s-a ajuns ca, prin achiziții, transferuri și donații, în patrimoniul muzeului să se afle peste 3.900 de opere de artă, în ultimii patru ani dezvoltarea colecțiilor înregistrând aproape 500 de piese noi.

Majoritatea covârșitoare a acestora (peste 94%) sunt semnate de artiști care au lucrat în cadrul Centrului Artistic Baia Mare. Aceștia li se alătură piese valoroase de artă românească modernă și contemporană, precum și mai multe lucrări care ilustrează arta europeană din secolele XVIII-XX. Începând cu anul 1993, prin organizarea de tabere internaționale de pictură de către Inspectoratul Cultural Maramureș, Muzeul Județean de Artă «Centrul Artistic Baia Mare» și Filiala Baia Mare a U.A.P., colecțiile muzeului s-au îmbogățit și ele cu un nucleu valoros de artă contemporană universală.

În timpul existenței mișcării artistice din Baia Mare, una dintre cele aproximativ 40 de "colonii" europene de renume din secolele XIX și XX a fost consolidată, fiind printre puținele în care viața artistică s-a desfășurat neîntrerupt timp de mai bine de un secol, lucrând aici peste 3.000 de artiști plastici din țară și din spațiul central și est-european. Mulți dintre artiștii activi în Baia Mare au participat la expoziții internaționale de prestigiu, fiind premiați cu cele mai mari premii. Unele dintre ele făceau parte, la vremea respectivă, din mișcări avangardiste, care prezentau alături de nume celebre din plasticul european.

Având în vedere unicitatea sa în cadrul rețelei de muzee din România, începând cu anul 2001, instituția a primit numele de Muzeu de Artă «Centrul Artistic Baia Mare», iar din septembrie 2006 denumirea oficială a instituției este **cea a Muzeului Județean de Artă «Centrul Artistic Baia Mare»**.

Colonia artistică din Baia Mare s-a cristalizat în cursul inițiativ al unor *colonizări temporare de vară* efectuate anual între 1896 și 1901, între aprilie/mai și septembrie/octombrie. Începând cu anul 1898, aceste *colonizări temporare* au fost asociate cu *colonizările individuale permanente* ale multor creatori care au consumat apoi în Baia Mare perioade mai scurte sau mai lungi ale biografiei lor artistice, contribuind astfel decisiv la crearea unei veritabile structuri instituționale permanente cunoscute sub numele de "Colonia pictorilor".

Sub patronajul didactic și mentoratul spiritual exercitat de Simon Hollósy – un pictor interesant și un pedagog remarcabil de anvergură europeană, timp de șase ani în Baia Mare a activat o lume artistică profund cosmopolită, reunită aici din aproape toate zonele Europei Centrale și de Est, dar și din spații occidentale (Belgia, Danemarca, Spania, SUA), sau din locuri de-a dreptul exotice (India, Australia). S-a înființat un fel de falanster artistic *sui generis*, un "refugiat" de pe teritoriul metropolitan al Münchenului bavarez la "periferia" urban-rurală a băimăreanului, pentru a practica învățarea misterelor creației de la cel mai perfect maestru al artei – "natura" – după *crezul* enunțat de Hollósy. O masă impresionantă de *"artiști și studenți-artiști"* (aproape 300 în 6 ani) care s-au mutat cu o uimitoare mobilitate fizică și intelectuală prin întreaga zonă culturală europeană, iar vara s-au întâlnit în oraș sub *Dealul Florilor*, punând pietrele de temelie ale unei clădiri instituțional-artistice de esență transnațională. Amestecul de veacuri, identități etnice și religioase, culturi naționale și modele artistice, valori și destine umane a făcut posibilă aici un dialog multicultural fertil, bazat pe ecumenismul limbajului artistic. Aici și-au modelat personalitatea și abilitățile creative artiști care au atins notorietatea internațională în secolul al XX-lea: polonezii Edmund Okun, Konrad Krzyzanowski și Leo Kamir-Kaufmann, rusul Mstislav Dobujinski, germanii Emil Pottner și Jakob Nussbaum, elvețianul Max Buri și Hans Emmenegger, austriecii Ada Löwith, Richard Gerst, Leo Kober și Josef Engelhart, maghiarii Károly Ferenczy, Béla I. Grünwald, Dezső Wimmer – Czigan și Sádor Kubiny, românul Arthur G. Verona. Aplicând trinitatea metodologică stabilită de *evenimentul, conjunctura și structura* (Fernand Braudel) la baza de date și evaluările cantitative pe care le cunoaștem în prezent, se poate concluziona că, la nivelul structurii sale intime, *Centrul Artistic Baia Mare* a traversat următoarele trei etape, care trebuie investite cu atributele unor repere cronologice majore:

1. o perioadă de creștere constantă, între 1896 și 1926, cu o durată de 31 de ani;
- 2) o perioadă agitată, între 1928 și 1967, cu o durată de 40 de ani, în care marile variații cantitative ale frecvenței anuale reflectă climatul general de instabilitate și crize,

secvențele unor succesive regresii, avânturi și replieri, dar și starea de căutări estetice febrile;

3) o a doua perioadă de expansiune din punct de vedere cantitativ, declanșată în 1968 și care, cu unele variații negative ale conjuncturii, a fost fixată și evoluează până în prezent la nivelul unui prag relativ stabil redimensionat, după 1990, prin reînscirerea în circuitul transnațional la scară europeană.

În această alternanță de **creștere – regresie – creștere/stabilizare**, anii 1927 și 1968 par să fi jucat roluri cheie, atâta timp cât 1927 pune capăt primului ciclu de expansiune, iar 1968 marchează începutul celui de-al doilea ciclu de expansiune.

Evaluările calitative de tip stilistic-estetic ne permit să definim tendința evolutivă în felul următor: 1) **faza de afirmare și recunoaștere** (1896-1926), 2) **faza de dezvoltare** (1927-1967), 3) **faza de diversificare** (1968-1989) și 4) **faza de reinternționalizare** – începută în 1990 și în plin proces de dezvoltare.

Surse de informare:

Tiberiu Alexa, *Baia Mare – școală, colonie sau centru artistic? Teză de doctorat*, Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca, 1988, pp. 22-73.

www.muzartbm.ro

Clădirea și exponate - Muzeul Județean de Artă Baia Mare
Autor: Muzeul Județean de Artă Baia Mare

3.1.11. Castelul Teleki, Coltău

Adresa: Coltau, Piața Eroilor, Nr.43

Coordonate GPS: 47°60'13" latitudine nordică și longitudine 23°52'46" longitudine estică

Telefon +40 733671846

E-mail: muzeucoltau@gmail.com

Web: www.casteltelekicoltau.ro

Program de vizitare: Zilnic: 9-17 Luni și în zilele de sărbătoare legală închise

Comuna Coltău este situată pe terasa Lăpușului, la 10 km sud de Baia Mare, capitala județului Maramureș.

Pe proprietatea din Coltau, la mijlocul secolului al XVIII-lea, strămoșul contelui Teleki organizează o gospodărie economică și construiește o clădire în stil baroc. Această clădire de-a lungul a o sută de ani a fost folosită de familie numai cu ocazia primirii oaspeților care au ajuns la raidurile de vânătoare.

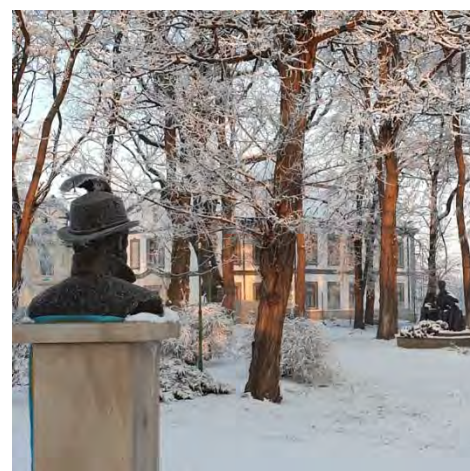
La invitația contelui Sándor Teleki, marele poet maghiar Petőfi Sándor, poetul libertății și iubirii, și-a petrecut luna de miere la Castelul Teleki din Coltău, între 9 septembrie și 19 octombrie 1847. În această perioadă de armonie dulce poetul a scris 24 de poezii de dragoste soției sale. Sub un corn din parcul castelului a luat ființă cel mai cunoscut poem de dragoste al său, "Sfârșitul lunii septembrie", fiind o adevărată capodoperă a literaturii maghiare și universale.

Familia Teleki a restaurat castelul în 1821, iar mai târziu, la începutul secolului al XX-lea, când familia l-a extins, l-a modificat și reamenajat pentru a-l face mai confortabil. Apoi au adăugat clădirii terasa din partea de nord-vest a castelului, de unde se poate admira o splendidă panoramă spre valea Lăpușului și Munții Gutâi.

- Parcul Castelului

Puteți vizita parcul castelului unde se găsesc următoarele statui:

- grupul statuar Petőfi-Szendrey (Pogány Gábor Benő, Ungaria în 1998)
- bustul contelui Teleki (Dinnyés László, 2008),
- bustul compozitorului Franz Liszt (Dinnyés László, 2011),
- bustul generalului Bem (Deák Árpád, 2014).

- **Masă de piatră și cornul vechi**

Cornul vechi, sub care poetul Petőfi Sándor a scris majoritatea poemelor la Coltău și sub care contele Teleki Sándor a fost înmormântat în 1892, s-a uscat în 1997. În locul său a crescut cornul tânăr, dintr-un lăstar.

- **Expoziție documentară Petőfi și Teleki**

Prima sală memorială a Muzeului a fost fondată în 1960 și a fost dedicată vizitelor poetului Petőfi Sándor, la Coltău. În sală sunt expuse documente despre vizitele poetului, prietenia contelui Teleki Sándor cu poetul, picturi, manuscrise de poezii scrise la Coltău, mobilier vintage provenit de pe moșia lui Teleki.

Documentația prezintă, de asemenea, povestea de dragoste a poetului cu viitoarea sa soție, Szendrey Julia, de la cunoștința lor până la nunta lor din 1847. Gândurile de adio ale celor doi sunt prezentate, la sfârșitul lunii de miere, în paginile jurnalelor soției și soțului.

Începând cu vara anului 2020, turiștii pot vizita castelul restaurat în cadrul Programului Operațional Regional și cofinanțat de Uniunea Europeană prin Fondul de Dezvoltare Regională.

- **Expoziție de pictură a coloniei peisagistice Baia Mare**

Vizitatorii pot admira lucrările realizate după taberele de pictură organizate la Coltău, cu ocazia edițiilor XXIII și XXIV. Fondatorul și conducătorul coloniei peisagistice din Baia Mare este domnul Véső Ágoston, câștigător al diplomei Munkácsy.

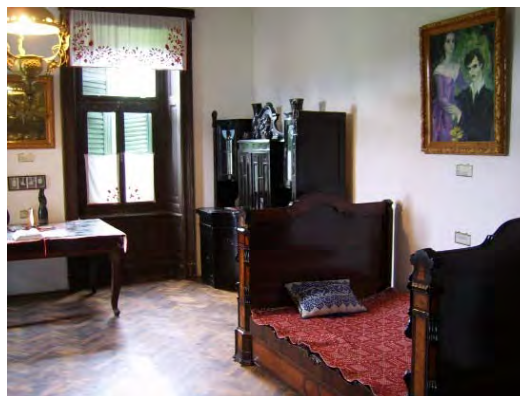
- **Expoziție de imagini vechi Coltău – Cătălina de odinioară**

Muzeul deține o colecție de peste 1000 de fotografii vechi din prima parte a secolului al XX-lea și au fost culese de la familii din Coltău-Cătălina. Fotografiile sunt grupate pe categorii: poze cu familii, case, clădiri, străzi, castel și parc Teleki, evenimente istorice, biserică reformată, vacanțe, doliu, școală etc. Vernisajul expoziției a avut loc pe 9 iulie 2017.

Imaginile reflectă tradițiile moștenite, obiceiurile populare maghiare din vechiul Ținut Chioar.

- **Ceremonia de comemorare a lui Petőfi Sándor**

În fiecare an, în prima duminică a lunii septembrie, la Coltău are loc ceremonia de comemorare a poetului Petőfi Sándor. Regiunea cu oaspeții sosiți din ținuturile îndepărtate comemorează luna de miere petrecută aici de soții Petőfi. Comemorarea începe cu o slujbă religioasă, apoi cu depunerea de coroane de flori la statuia Petfi-Szendrey din parc și, în cele din urmă, urmează un program cultural-artistic în aer liber.

Castelul Teleki Coltău
Autor: Primăria Coltău

3.1.12. Mănăstirea "Sfântă Ana", Rohia

Adresa: Rohia, județul Maramureș

Posibilități de acces: mașina, Tg. Lăpuș - Rohia

Date de contact:

Telefon: 0262 387 605

Web: <http://www.manastirea-rohia.ro/>

E-mail: manastirearohia@yahoo.com

Program: 07-23

GPS: 47.410648°, 23.884360°

Istoric / Descrierea obiectivului

Mănăstirea Sfânta Ana - Rohia este un lăcaș de cult ortodox, în județul Maramureș. Se află sub obliterația canonică a Episcopiei de Maramureș și Sătmăr. Se află în "Țara Lăpușului", în partea de sud a județului Maramureș, la o distanță de cca. 50 km de municipiul Baia Mare și la 43 km de orașul Dej. Mănăstirea este situată într-un cadru pitoresc, pe creasta unui deal, în mijlocul unei păduri de stejar.

Mănăstirea Sfântă Ana-Rohia a fost înființată în anul 1923. Ctitorul acestuia este Nicolae Gherman, din satul de la poalele "Dealului viei", deal pe care se afla astăzi mănăstirea. Preotul fondator a construit mănăstirea în numele fiicei sale, Anuța, care a murit la vârsta de 10 ani. Astfel, în 1923, Nicolae Gherman a construit o mică biserică din piatră și cărămidă, care avea dimensiunile: 17,80 m lungime, 5,70 m lățime, 13 m înălțime și casă monahală. În anul 1926, mănăstirea a fost sfințită de episcopul Nicolae Ivan de Cluj în prezența a peste 1000 de credincioși, fiind născută "prima așezare de acest fel" din Transilvania adiacentă. Lăcașul a rămas la stadiul de schit din cauza accesului dificil la deal.

Din anii 1965-1970, când a fost introdus curentul electric, au fost construite: "Casa stejarului" (1965), "Casa perseverenței" (1969-1970), "Casa cu capelă" (1973-1976) - în care se găsește și biblioteca, una dintre cele mai mari comori din zonă al cărei ctitor este P.S. Justinian, "Casa poetului" (1978-1980), "Altarul de vară" (1983), "Poarta Maramureșului" (1988), "Casa Albă" (1989-1992), "Muzeul". După 1990, comunitatea mănăstirii condusă de tânărul stareț Justin Hodea ajunge la peste 25 de locuitori, motiv pentru care se dorește construirea unei biserici mult mai mari. În 1996, vechea biserică mică este demolată, iar pe locul ei se construiește o nouă biserică. La Mănăstirea Rohia se afla mormântul episcopului Justinian Chira (1921 - 2016).

Mănăstirea Rohia - Mănăstirea Sfânta Ana - se află în inima Maramureșului și a credincioșilor români, Mănăstirea Maramureș din "Țara Lăpușului", constituind unul dintre monumentele valoroase ale artei bisericesti și religioase a țării.

Mănăstirea "Sfântă Ana" Rohia - biserica veche

Modestă, dar plăcută, prima biserică a mănăstirii a fost construită pe pîntenul "Dealul Viei", în mijlocul unei păduri de și stejar. Lucrările de construcție au început în 1923 și au durat până în 1925. Ei au fost executați cu multă trudă și eforturi deosebite, dar credința, entuziasmul și spiritul de jertfă al ctitorului, credincioșilor din Rohia și din satele din jur au biruit.

Biserica mănăstirii avea următoarele dimensiuni: 17,80 m lungime, 5,70 m lățime și 13 m înălțime. Fundația sa a fost făcută din piatră, iar pereții de cărămidă cu ferestre mici pe ambele părți. Lângă altar biserica avea două abside mici, iar deasupra naosului era ridicată o mică cupolă de lemn.

În față, biserica avea un pridvor, care se odihnea pe patru stâlpi din față, iar pe frontonul de mai sus era pictat în frescă "Adormirea Maicii Domnului", icoana hramului mănăstirii. Interiorul bisericii a fost doar tencuit și vărut, iar în timp pereții ei au fost împodobiți cu icoane.

În anul 1996, la inițiativa Preasfințitului Părinte Iustin, arhiepiscop - vicar al Episcopiei Ortodoxe Române de Maramureș și Sătmăr, starețul mănăstirii, vechea biserică a fost desfăcută, iar pe locul ei a început construcția unei biserici noi și impunătoare. În prezent, catapeteasma și o parte din icoanele din vechea biserică se află în paraclisul amenajat în demisolul noii biserici a mănăstirii.

Mănăstirea "Sfântă Ana" Rohia - biserica noua și Icoana Maicii Domnului

Biserica veche, construită din cărămidă, pe temelii de piatră, cu acoperiș și bolți de lemn, s-a dovedit incapabilă pentru mulțimea de credincioși care cercetau mănăstirea Rohia. În aceasta

situație, dorința Prea Sfințitului Justin Sigheteanu, starețul mănăstirii încă din anul 1988, a fost de a construi o biserică nouă și extinsă, care să se încadreze în ansamblul general al mănăstirii și, în același timp, să-i dea o notă deosebită pe măsura importanței ei.

După ani de pregătire, în primăvara anului 1996, când toate au fost analizate temeinic, s-a procedat la desființarea vechii biserici și construirea celei noi.

Din cauza lipsei de spațiu, dar mai ales pentru că locul de construcție a bisericii a fost descoperit de părintele ctitor Nicolae Gherman prin voință divină, s-a decis ca noua biserică să fie amplasată pe același loc în care a fost construită, în urmă cu 70 de ani, vechea biserică. Biserica veche a fost deschisă cu grija de locuitorii mănăstirii, iar materialele din care a fost construită au fost refolosite în zidurile noii biserici; în acest fel, noua biserică a pornit pe drum cu încărcătura duhovnicească acumulată în cei 70 de ani de existență a mănăstirii.

Elementele definitorii ale noii clădiri sunt preluate de la bisericile din toate cele trei provincii românești. Biserica este în formă de cruce, cu pridvor brâncovenesc în față, cu un singur turn cu cupolă care conține elemente moldovenești și pentru că spațiul necesită o biserică de chivot, ridicată vertical, se folosește o înălțime a bisericii maramureșene (la 48 de metri de bază, are o lungime de 22 de metri). O notă specială va fi acordată ansamblului de la subsol, care include o sală a mormintelor și o capelă cu încăperi aferente (capela, altar, proscomidiarul și diaconiconul).

Începând cu anul 1998 a fost dată în folosință paraclisul din subsol, cu hramul "Sfântul Ierarh Nicolae", paraclis unde sunt oficiate toate sfintele slujbe ale mănăstirii și care a fost împodobită cu catapeteasma și icoanele vechii biserici la care se adaugă câteva icoane pe sticlă, pictate de o făptură vie a mănăstirii.

Pe fațada deja terminată a noii biserici a fost executată, în mozaic, icoana Deisis - o copie a celei de la Biserica Sf. Sofia din Constantinopol, iar în 2005, tot în mozaic, cei doisprezece Sfinți Apostoli.

Noua biserică, care îmbina elemente din toate cele trei provincii românești: Țara Românească, Moldova și Transilvania, devine astfel un monument arhitectural de referință pentru sfârșitul secolului XX și începutul secolului XXI; și prin faptul că este ctitorită de un fiu al mănăstirii, care s-a făcut călugăr și apoi arhieru - arată voia lui Dumnezeu că de la întemeierea unui preot de mir să devină o fundație episcopală - ceea ce plasează Așezământul de la Rohia în rândul ctitoriilor voievodale, cum de altfel - ca activitate pastoral-misionară și rol de cetate a Ortodoxiei pentru ținut - a fost din totdeauna.

"Catapeteasma" este o lucrare de excepție, opera profesorului de sculptură Ion Rucăreanu din București, specialist în sculptarea scenelor istorice și a fost realizată între anii 1975-1979. Distribuția scenelor de pe catapeteasmă este următoarea: în registrul inferior sunt sculptate scene din Sfintele Taine ale Bisericii: Liturghie, Împărtășanie, Botez, Nuntă, Hirotonire și Spovedanie. Pe Ușile Împărătești sunt sculptate scenele: Nașterea Maicii Domnului, Aducerea Maicii Domnului la Templu, Buna Vestire, Nașterea Domnului, Învierea și Înălțarea Mântuitorului nostru Iisus Hristos.

Pe stâlpii de sprijin sunt sculptate scene din lupta românilor transilvăneni pentru credință, respectiv scene din viața martirilor pentru Ortodoxie: Sfinții Ierarhi Ilie Iorest și Sava Brancovici, Sfinții Mărturisitori Oprea Miclaus, Visarion Sarai, Sofronie de la Cioară și Ioan Valahul, apoi chipurile mucenicilor pentru neam: Horea, Closca și Crisan, Tudor Vladimirescu și Avram Iancu, precum și figurile marilor noștri domnitori: Mircea cel Bătrân, Sfântul Ștefan cel Mare, Mihai Viteazul, Vasile Lupu, Matei Basarab și Sfântul Constantin Brâncoveanu împreună cu fiii săi. Icoanele din vârful catapetesmei reprezentându-i pe Sfinții Apostoli și pe Prooroci au fost pictate de pictorul Gheorghe Apostu din Cluj-Napoca.

Mănăstirea "Sfântă Ana" Rohia - altarul de vara si programul Sfintelor Slujbe

Vechea biserică dovedindu-se, în timp, din ce în ce mai lipsită de încăpere, pentru a oferi credincioșilor posibilitatea de a participa la sfintele slujbe, între anii 1980-1983 s-a construit un "Altar de vară", în stilul turnurilor din vechile biserici din Maramureș. Altarul a fost pictat în anul 1995 de către pictorul bisericesc Mircea Constantinescu din București. Aici se oficiază, în timpul verii, sfintele slujbe în duminicile și sărbătorile de Sărbătoare.

Mănăstirea Rohia - Casa cu Capela

Casa cu Capela" este situata pe pîntenul abrupt al dealului, chiar în fata bisericii. Lucrările de construcție au durat doi ani, între anii 1973-1975. În fața clădirii au fost construite, în anul 1976, scări în forma semicirculară, adevărate propilee, cu două terase.

Paraclisul este un loc de rugăciune, liniște și meditație pentru locuitorii mănăstirii, a fost pictat în cursul anului 1979 de pictorul bucureștean Gheorghe Busuioc, într-un stil mai apropiat de înțelegerea populară. A fost împodobită cu straniu sculptat de meșterii din Pipirig și cu o catapeteasmă sculptată în lemn de stejar de profesorul Ion Rucăreanu din București.

Pe fațada exterioară a capelei se află o frumoasă icoană a Maicii Domnului cu Pruncul Iisus în brațe executată în mozaic de specialistul clujean Paul Sima, cu o suprafață totală de 13 metri pătrați.

Mănăstirea Rohia - "Casa Alba" si "Coltul Maramureșean"

Casa Albă", o clădire impunătoare cu mansardă, a fost construită între anii 1988-1992. Aici sunt chiliile în care locuiesc o mare parte din locuitorii mănăstirii, secretariatul și contabilitatea, un apartament episcopal, iar în pod există un salon oficial pentru primirea oaspeților.

Colțul Maramureșului este alcătuit dintr-o biserică și o casă, ambele din lemn, proiectate de arhitectul Dorel Cordoș și construite în 2001. Acesta este locul care amintește cel mai bine de arta Maramureșului și de turlile sale din lemn care par să atingă cerul.

Mănăstirea Rohia - chilia părintelui Nicolae Steinhardt

Casa Poetului" a fost construita între anii 1977 - 1979, are parter și două nivele cu verande frumoase. Aici este Celula părintelui Nicolae Steinhardt. În această casă a locuit temporar și poetul Ioan Alexandru.

După moartea părintelui Nicolae Steinhardt, survenita la 30 martie 1989, chilia în care a trăit ca monah al Mănăstirii Rohia a fost destinată păstrării, în timp, a memoriei celui care a trăit în ea. A fost amenajat ca un mic muzeu, unde se păstrează bunurile personale ale părintelui Nicolae Steinhardt: manuscrise, cărți, icoane, picturi, precum și mobilier.

Mănăstirea Rohia - biblioteca mănăstirii

Mănăstirile ortodoxe au fost dintotdeauna focare de spiritualitate și cultură. Această tradiție include și mănăstirea Rohia, care are o bibliotecă de aproximativ 40.000 de cărți și reviste cu conținut teologic și cultură profană, inclusiv pe lângă lucrările în limba română, un fond important în limbile germană și maghiară, precum și o serie de cărți în franceză, engleză și neo-greacă.

Pe lângă contextul teologic principal, biblioteca găzduiește cărți din numeroase și variate domenii precum: istorie, arheologie, artă, poezie și proză literară (română și străină), muzică, științe, geografie, diplomatie, dramaturgie, etnografie, literatură populară, critică, eseuri, filosofie, psihologie, logică, precum și biografii, memorii, reviste, cărți juridice, economie politică, științe politice, sociologie, manuale didactice etc.

Biblioteca are, de asemenea, numeroase colecții de reviste teologice, literare și de informare. Printre cărțile cu valoare istorică și literară se numără: "Etymologicum Magnum Romaniae", în

4 volume (1886), "Histoire des Roumains", ale lui Nicolae Iorga (în 10 volume, ediția 1940), "Istoria romanilor din Dacia Traiana", ale lui A. D. Xenopol (4 volume, Iași, 1896), "Getica", ale lui Vasile Pârvan (1926), "Originea romanilor", ale lui Alexandru Philippide (Iași, 1925), "Dacia preistorică", de N. Densusianu (București, 1913), "Cartea de aur sau luptele politice ale Romanilor de sub Coroana ungara" (8 volume, Sibiu, 1902-1915), "Histoire de L'Eglise", de Wladimir Guete (3 volume, Paris, 1870), "Note politice", de Alex. Marghiloman (5 volume, inclusiv perioada 1897-1924), "Istoria Romanilor", de C.C. Giurascu, "Istoria literaturii romane", de G. Călinescu, (toate cele trei ediții) etc.

Biblioteca a fost organizată de părintele Nicolae Steinhardt după modelul marilor biblioteci publice. Cărțile sunt aranjate pe câmpuri, există și un dosar pentru a facilita consultarea cărților bibliotecii, vizând în prezent inventarul computerizat al cărților de pe calculator. Din motive profilactice, cărțile din biblioteca mănăstirii pot fi împrumutate doar în interiorul mănăstirii. Cărțile donate sunt în număr mic, cele mai multe dintre ele fiind achiziționate de mănăstire, făcând eforturi pentru a ține biblioteca la curent cu principalele apariții editoriale.

Mănăstirea Rohia - muzeu monahal

Muzeul Mănăstirii Rohia din 1983 până în 2007 a fost amenajat la etajul al doilea al "Casa Poetului", iar din mai 2007 este amenajată în biserica de lemn din "Colțul Maramureșului". Muzeul mănăstirii adăpostește o bogată colecție de cărți bisericești vechi, o frumoasă colecție de icoane bisericești vechi pe lemn și sticlă, datând din secolul al XVIII-lea. Printre lucrările valoroase din colecția muzeului mănăstirii amintim: "Cazania sau Carte românească de Învățătura", a mitropolitului Varlaam, Iași, 1642; "Noul Testament de la Bălgrad", al Mitropolitului Simion Stefan tipărit în anul 1648; "Îndreptarea Legii", Târgoviște, 1652; "Evangelhia", tipărită de Antim Ivireanu la Snagov, 1697; "Molitvelnic", Râmnic, 1705; "Evangelhia de la București", 1725; "Apostol", Blaj, 1767; "Biblia de la Blaj", 1795; un "Psaltire" din vremea lui Caragea, 1817; "Cartea care se numește împărțirea grâului", Buzău, 1833; "Cronica românilor", de Gheorghe Șincai, editată la Iași în 1853; "Biblia de la Buzău", din 1854; "Biblia de la Șaguna", Sibiu, 1856-1858 etc.

Mănăstirea Rohia

Autor: Authentic Maramureș

3.1.13. Biserica de lemn "Sfinții Arhangheli Mihail și Gavriil" din Rogoz, UNESCO

Adresa: sat Rogoz, nr. 282, oraș Târgu Lăpuș, jud. Maramureș

Posibilități de acces: mașina Baia Mare – Tg Lăpuș

Date de contact:

Coordonate: 47.46912, 23.92696

Istoric / Descrierea obiectivului

Biserica de lemn "Sfinții Arhangheli Mihail și Gavriil" din Rogoz, județul Maramureș este una dintre cele mai interesante și valoroase din Transilvania. Satul Rogoz este situat la 6 km de Târgu Lăpuș. Biserica se află pe lista monumentelor istorice din anul 2004, cod MM-II-m-A-04618. Acest monument istoric este, de asemenea, înscris în Lista Patrimoniului Mondial, cod 904.

Biserica este construită din grinzi masive din lemn de ulm, încheiate în unghi drept și întărite în unele locuri cu cepuri groase de lemn. Biserica are un tip de plan mai rar: pronaos poligonal cu acces spre sud, naos dreptunghiular și absidă altar în retragere, poligonal, cu șapte laturi (în loc de cele cinci obișnuite).

Accesul în biserică se face prin ușa ornată situată pe peretele sudic.

La interior, meșterul-grinda bolții naosului și consolele sunt decorate cu motivul frânghiei. Exteriorul bisericii este bogat decorat: fațada sudică are în zona de mijloc motivul profilat al frânghiei, ușa de intrare în biserică are o deschidere în bretele și cadrul decorat cu un profil simplu dublat de frânghie și rozete, iar în stânga ușii există o cruce decorată cu aceleași motive. Streașina este susținută pe console cu un final în capul calului, iar grinzile de sub streașină au margini crestate. Acoperișul este asimetric (aproximativ 1,20 m de axă) pentru a proteja "masa de moșii" situată de-a lungul fațadei nordice. Deasupra

pronaosului se ridică clopotnița, pătrată, cu camera clopotniței deschisă, în consolă, cu stâlpi și arcade, iar acoperișul înalt, piramidal, are turnulețe de colț. . Turnul tronconic este executat cu mare măiestrie, iar casca conică este împărțită în trei trepte.

Pictura contribuie, de asemenea, în esență, la valoarea deosebită a acestui monument. Pictura interioară este datată în 1785, tribuna a fost adăugată în secolul al XIX-lea, iar în 1834 pictura existentă a fost finalizată. Pictura originală se păstrează bine în altar, în pronaos și cu unele goluri în naos.

Decorul exterior al bisericii conferă monumentului o frumusețe aparte prin bogăția și complexitatea sa, iar decorul interior al bisericii este complex.

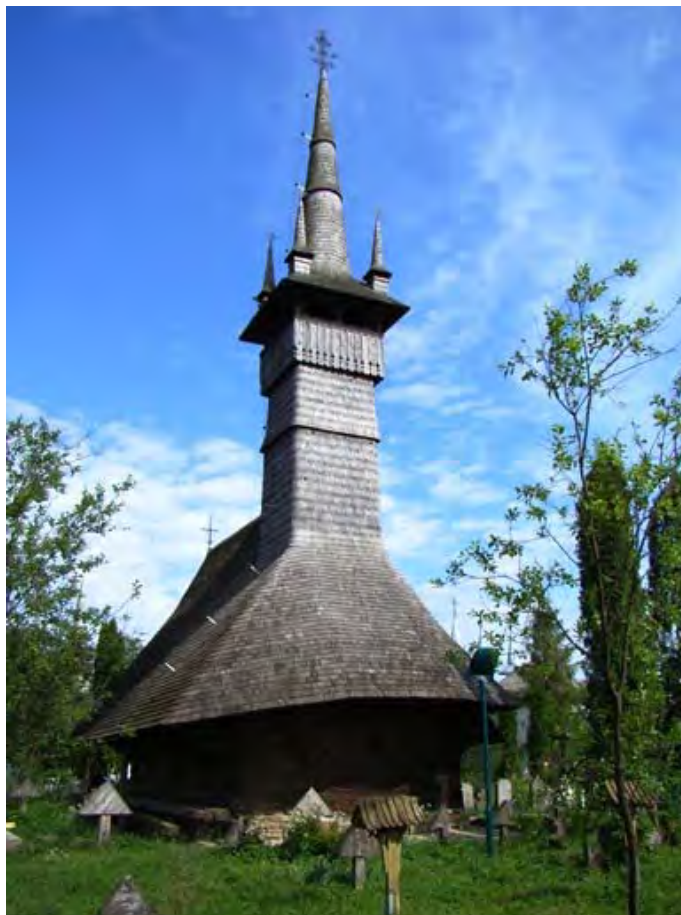
Satul Rogoz a fost atestat documentar pentru prima dată în anul 1488 (Rogos), când a aparținut domeniilor Cetății Ciceului de pe Valea Someșului (județul Bistrița Năsăud), în timpul domniei lui Ștefan cel Mare și apoi a lui Petru Rareș.

Biserica este situată în Țara Lăpușului, pe valea râului Lăpuș, și a fost construită după invazia tătară din 1661, eveniment evocat de inscripția de la intrare: " de când au fostu robie în arde[a]lu". Tradiția ridicării bisericii în 1663 de către comunitatea satească, pe locul unei biserici mai vechi, a fost, desigur, păstrată vie de inscripția de la intrare, nedată, dar ușor de fixat în timp. Caracteristicile constructive indică aceeași perioadă de timp.

În 1785 a fost pictată de pictorii Radu Munteanu și Nicolae Man; după cum se specifică următoarea inscripție din altar: "În anul 1785 această sfântă besăric[ă] s-au zugrăvit, în zilele prea înălțatului împ[ăra]t Iosif al doilea, arhireu neunit fiind țării Ghedeon Nichitici, protopop

Lador Ilie din Chiuești, preoți ai satului Mane popa Todor și Vlașin popa Ioan, și au plătit robu lui Dumnezeu acesta Man Grigorie și soața sa Ioană". O inscripție din naos afirmă că: "În anul 1785 luna iunie 10 zile au început să picteze această sfântă biserică și s-au terminat în luna septembrie 11 zile." Tot în naos se evocă invazia tătară din 1717 și apar semnăturile pictorilor: "Văleat din tătarime 1717. Pictorii sunt Munteanu Radu din Ungureni și Man Niculae din Poiana Porcului."

În 1834, a fost construită tribuna de la vest de naos, al cărei parapet a fost revopsit în același an, conform inscripției de pe marginea sa: "Acest pod a fost pictat în anul Hs. 1834, fătu fiind Bod(it) Grigorie". În același timp, ferestrele naosului au fost modificate, iar tavanul pronaosului și bolta naosului au fost revopsite.

3.1.14. Biserica de lemn "Sfinții Arhangheli" din Șurdești, UNESCO

Adresa: Str. Principală nr. 145, sat Șurdești, comuna Șișești, Maramureș 437332

Tel.: +40 766 442 263

Coordonate: 47°35'49.23"N 23°45'51.98"E

Construită în anul 1721 de comunitatea greco-catolică a satului și construită sub îndrumarea meșterului Ion Macarie, din lemn de stejar de munte, biserica este impunătoare în proporții pentru edificiile de lemn ale vremii, cu o înălțime totală de 72 de metri. Turnul principal este flancat de patru turnulețe mai mici și face, cu cei 54 de metri ai săi, această biserică de lemn cea mai înaltă din lume datând din acea perioadă. Îmbinând toate elementele arhitecturii, rezistenței, decorului, în cea mai evoluată formă a vremii, aceasta biserică este un reper de top în cazul bisericilor de lemn, ajungând în realizarea ei la perfecțiunea structurală și estetică. Biserica este inclusă din 1999 pe lista patrimoniului cultural mondial UNESCO și se află, de asemenea, pe noua listă a monumentelor istorice

Biserica se remarcă prin dimensiunile impresionante ale turnului ridicat deasupra intrării. Turnul este de 54m și înălțimea totală de 72 m, ceea ce îl plasează printre cele mai înalte construcții sacrale din lemn din Europa și din lume. Pictura este realizată de Ștefan Pictorul în 1783, iar decorul din lemn sculptat este opera meșterului Ștefan Tămăran Ciocotișan. Altarul a fost pictat de pictorul Ștefan, naosul de pictorul Stan, iar pronaosul probabil de un ucenic al acestuia din urmă.

La exterior puteți vedea 2 rânduri de streșină și două rânduri de arcade suprapuse, cu deschideri diferite, identice în formă și decorațiuni. Cele patru turnulețe de la baza marelui turn au ca semnificație dreptul de judecată (justiția locală). Corespunzând fiecărei turnulețe, în interior, la aceeași înălțime există un clopot. La toate crucile există semiluna, pentru a proteja de o posibilă invazie a tătarilor, ultima invazie fiind datată în 1717.

Șindrila acoperișului este înlocuită la fiecare 30 de ani, ultima dată când a

fost înlocuită în 1992. După cum sa menționat anterior, acoperișul are două rânduri de streșină care înconjoară biserica. Grinzile clădirii sunt din stejar, fiind înconjurată de alte patru astfel de turnuri mici. Nota particulară a ansamblului este dată de pridvor, cu două rânduri de arcade suprapuse, cu deschideri diferite, identice ca formă și decorațiuni.

Frumusețea monumentului este sporită și de existența bradului în frânghie răsucită. Interiorul este pictat cu scene biblice din Vechiul Testament și Noul Testament, iar pe catapeteasmă este consemnat anul 1783, de la domnia împăratului Iosif al II-lea, precum și numele autorului, "pictorul Ștefan".

Biserica de lemn din Șurdești

Autor: Gabriel Motica

Biserica este inclusă din 1999 în lista Patrimoniului Cultural Mondial UNESCO și se află, de asemenea, pe noua listă a monumentelor istorice.

Biserica din Șurdești a fost cea mai înaltă biserică de lemn din toată țara, cu un turn de 54 m și o înălțime totală de 72 maramureșeni, până în urmă cu câțiva ani, când a fost construită noua biserică a mănăstirii Peri din Săpânța, înaltă de 78 m.

Biserica din Șurdești este considerată a fi cea mai înaltă clădire de stejar din lume, turnul măsurând 54 de metri, iar înălțimea totală de la sol fiind de 72 de metri. Frumusețea bisericii este sporită de existența centurii în coarda răsucită, interiorul remarcându-se prin pictura datând din anul 1783.

Pictura catapetesmei datează din anul 1783, celelalte picturi fiind mai vechi.

Vechile morminte din fața bisericii imită sarcofagele de tip roman.

Se spune că în Biserică există o icoană în care în cel de-al Doilea Război Mondial a fost trasă, de către dușmani, cu o armă în icoană din care glonțul a ricoșat direct în capul ostașului care a tras.

Fără îndoială, biserica din Șurdești este o capodoperă a civilizației lemnului. Meșterii s-au întrecut și au ridicat cea mai înaltă clădire din lemn din Europa. Cei care au ridicat-o în 1766 trebuie să fie văzuți ca oameni cu un bun simț estetic, de proporționalitate, pentru că interiorul bisericii este (foarte) mic; au avut demnitate și curaj, pentru că au ridicat biserica la cer. Când nu a existat nici o acoperire mass-media sau nici o carte de înregistrare, avem convingerea că ei nici măcar nu știau că au fost cei mai buni, ... abia privită dinspre altar, de la distanță, își dezvăluie proporția incredibilă dintre lățime și înălțime.

3.1.15. Ansamblul culturii și arhitecturii rurale Breb

Adresa: Maramureș, comuna Ocna Șugatag, satul Breb

Posibilități de acces:

- Baia Mare prin Baia Sprie – Pasul Gutâi – Desești – Hărnicești – Hoteni
- Baia Mare prin Baia Sprie – Căvnic – Pasul Neteda – Budești
- Sighetu Marmăției prin Ferești – Ocna Șugatag / Ferești – Călinești – Ocna Șugatag (pe Valea Cosău)

Date de contact: NA

GPS: 47.742531°, 23.906040°

Istoric / Descrierea obiectivului

Satul Breb este situat în partea central-nordică a depresiunii Maramureșului, în partea superioară a bazinului râului Mara, zona piemontului nordic al masivului Gutâi, pe valea râului Breboaia. Satul este situat la 6 km de stațiunea Ocna Șugatag, la 27 km de Sighetu Marmăției și la 54 km de Baia Mare.

Împreună cu satul Hoteni și Șugatag, satul Breb aparține comunei Ocna Șugatag de care se desparte 7 km.

Accesul se face printr-un drum local, la 1 km de drumul județean DJ 109 F. La intrarea în sat sunteți întâmpinați de celebra Poartă a Maramureșului.

Satul Breb cuprinde teritorii care în perioada medievală făceau parte din Marele Principat și apar în documente sub numele de Breb, Copăciș (sau Copăceni) și Valea Mare.

Prima atestare scrisă datează din 20 martie 1360, când regele Ludovic I de Anjou îi recunoaște lui Dragoș, fiul lui Giula, proprietatea asupra moșiilor Brebu, Copăciș, Slatina (actuala Ocna Șugatag), Desești, Hărnicești și Sat Șugatag. În acele documente satul apare sub numele de Villa Olahalis sau Hodpataka, care s-ar traduce prin „satul pâraului cu brebi”, breb însemnând

castor (rozător adaptat vieții acvatice, dispărut între timp de pe aceste meleaguri, dar a cărui memorie se păstrează prin toponimul satului).

Mai multe documente din secolele al XIV-lea și al XVI-lea vorbesc despre acest sat și despre familiile care l-au deținut.

În secolul al XIX-lea a existat o școală confesională aici, iar în 1880 a fost fondat Corul Plugarilor Breb. Așezarea era cunoscută și pentru apele sale sulfuroase. Până în 1918 mai puteai vedea băile de aici, unde se spune că a venit împăratul Iosif al II-lea al Austro-Ungariei. La începutul secolului al XX-lea, în 1910, satul avea 366 de clădiri.

În 1912, din cei 1670 de locuitori apar lângă români și evrei, iar în 1930 componența etnică a fost următoarea: 1530 români, 159 evrei și un rus. Potrivit Wikipedia, în ceea ce privește structura confesională, în același an 1930 greco-catolicii, în număr de 1526 erau majoritari, fiind urmați de cei 159 de mozaici, 3 ortodocși și 2 bapțiști.

Astăzi, în Breb există 500 de case și 1.500 de locuitori.

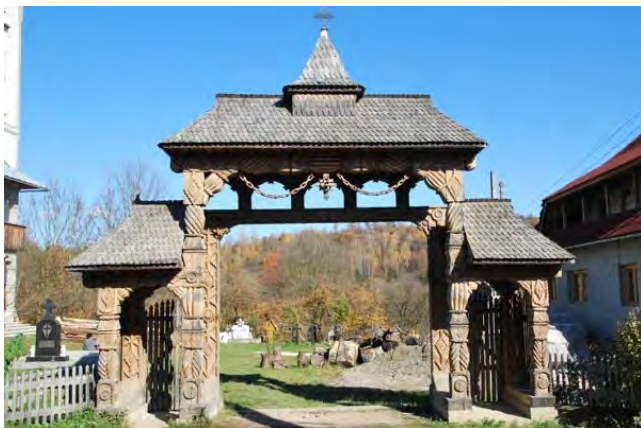
În sat s-au păstrat importante instituții monumente istorice: biserica de lemn "Sfinții Arhangheli Mihail și Gavriil"; (1531); Ansamblul Bisericii "Sf. Arhangheli", care cuprinde cimitirul, casa parohială (1904) și porțița (copie a originalului datând din 1790 și situată la Muzeul Satului din Sighetu Marmăției).

Prințul Charles (din Marea Britanie) a vizitat satul în 2004 și a susținut un proiect prin care trei case vechi din lemn au fost aduse la Breb și restaurate, iar acum pot fi văzute pe strada Casei. William Blacker, care trăiește ani de zile în Breb încă din anii '90, devenind în timp "al locului", a publicat o carte "Along the Enchanted Way: a Story of Love and Life in Romania", o carte în care descrie Brebul cu multă emoție și îl promovează într-un mod ales, mai bun decât oricine altcineva a reușit să facă.

Străzile din Breb se formează în circuitul de aproximativ 6 km care urcă sau coboară, trecând rând pe rând în apropierea monumentelor istorice din sat, dar și în apropierea caselor tradiționale care sunt împrăștiate pe pajiști proaspăt cosite și par a fi dintr-un peisaj de basm. Porțile Maramureșului impresionează - în folclorul local se spune că cu cât poarta este mai bogată în decorații, cu atât familia este mai bogată.

Satul Breb din Maramureș atrage anual asupra fotografiilor străini care vor să immortalizeze una dintre rarele amprente ale trecutului. În localitate există mai multe puncte de belvedere: Creasta Cocoșului, Lacul Morărenilor și Tăul Chendroaie, toate rezervații naturale.

Imagini ale Satului Breb

Autor: Authentic Maramureș

3.1.16. Biserica de lemn cu hramul "Sfântul Nicolae" din Budești Josani, UNESCO

Adresa: Strada principală nr.135, comuna Budești

Centrul de informare turistică Budești, lângă biserica de lemn „ Sf. Nicolae”

Persoană de contact: Godja Ileana Telefon- 0764-206302

Coordonate: 47°43'53.72"N 23°56'39.05"E

Datând din 1643, biserica de lemn cu hramul "Sfântul Nicolae" din Budești Josani a fost inclusă în Patrimoniul Mondial UNESCO în 1999. Cu o lungime de 18 metri, o lățime de 8 metri și înălțimea turnului de 26 de metri, construcția se remarcă ca fiind cea mai mare biserică de lemn din Maramureșul Istoric. În interiorul bisericii se afla o serie de picturi și icoane atribuite lui Alexandru Ponehalschi, dar și o parte din legăturile haiducului Pinteza viteazul.

O veche așezare, ctitorită înainte de 1361, satul Budești este situat la poalele Munților Gutâi, pe valea râului Cosău, aproape de izvoare, la aproximativ 30 km sud de Sighet. În 1361 a făcut parte din principatul românesc de pe Valea Cosăului, actualul sat Budești fiind format prin contopirea a două așezări vechi. Este menționată pentru prima dată într-o diplomă a regelui Ludovic cel Mare în același an, 1361.

Zestrea culturală și artistică a localității se păstrează în cele două monumente istorice pe care le are satul (bisericele de lemn din Susani și Josani), edificii reprezentative pentru arhitectura de lemn a Maramureșului, adevărate comori ale artei românești vechi.

Biserica de lemn din Josani, cu hramul Sfântul Nicolae, este construită pe un mic deal, dominând zona centrală a satului. Construit de comunitatea sătească în prima jumătate a secolului al XVII-lea (tradiție menționează anul 1643), edificiul este impus de monumentalitate și valoare artistică, fiind cea mai mare biserică de lemn din Maramureșul istoric. Prețiosul monument istoric a fost înscris pe lista patrimoniului mondial UNESCO.

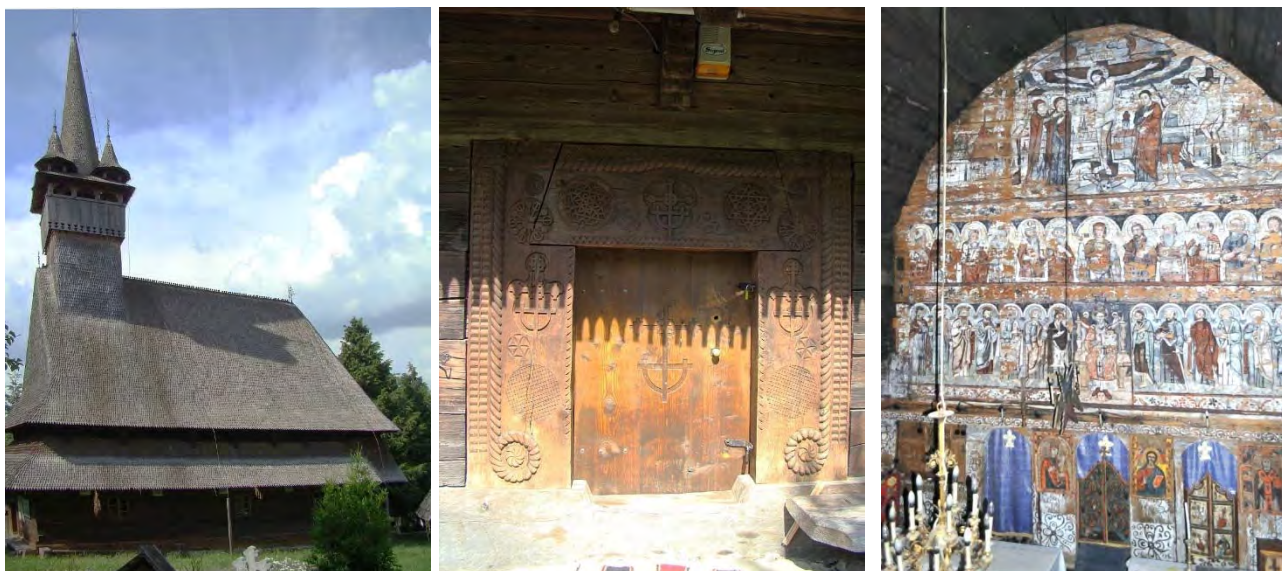
De dimensiuni apreciabile (lungime 18 m, lățime 8 m, înălțime turn 26 m), biserica din Josani are cele trei încăperi tradiționale, respectiv la est absida poligonală a altarului, naosul și pronaosul, de plan dreptunghiular. Spațiul destinat altarului este acoperit cu o semi-calotă (element preluat din arhitectura peretelui și transpus în lemn), naosul are o boltă semicilindrică, supraînălțată pe console, iar pronaosul susține pe grinzile masive ale tavanului turnul clopotniță.

Cele trei camere ale bisericii au un acoperiș unic din șindrilă, cu pante rapide, cu streșină dublă peste tot în jur, acestea având un rol deosebit de important în protejarea pereților împotriva umezelii. Deasupra pronaosului, clopotnița se ridică subțire, având în partea de sus,

sub casca ascuțită, un foișor cu trei arcade pe fiecare parte. Fiecare flanc al turnului este încadrat de patru turnulețe mici, un element singular în arhitectura Maramureșului istoric. În interior se păstrează o parte din legăturile Pintea Viteazul, un legendar haiduc al Maramureșului.

Pictura interioară constă în scene separate de dungi de culoare. Figurile sunt desenate pentru a fi văzute de aproape ca în miniaturile manuscriselor după care pictorul s-a inspirat. Predomină culorile luminoase, luminoase, curate și armonizate. Întregul ansamblu "cântă și cheamă cu ochiul liber". Pictura interioară și o mare parte din numeroasele icoane din biserică datează din anul 1762, când aici a lucrat Alexandru Ponehalschi. Potrivit unei inscripții din anul menționat, au fost pictate un număr mare de icoane, care formează actualul templu de pe peretele estic al naosului. Icoanele pictate pe panouri formează primul registru al templului, deasupra altor registre: cei doisprezece apostoli, în arcade, având în centru Deisis (Iisus arhiereul de pe tron flancat de Maria și Ioan Botezătorul), apoi o serie de medalioane care conțin doi profeți, în centru fiind Maria cu Pruncul Iisus, și ultimul registru al amplei scene cu Isus pe cruce, completat cu episoadele Coborârea de pe cruce în stânga și Lamentarea lui Isus în dreapta. Bolta naosului nu are decor pentru că pânza pictată a fost smulsă și a dispărut. Alexandru Ponehalschi, autorul picturii murale și al icoanelor, este o personalitate artistică remarcabilă din Maramureșul secolului al XVIII-lea, fiind atașat stilistic și din punct de vedere al programului iconografic abordat tradiției post-bizantine. De asemenea, datorăm fragmentele păstrate în naos și pronaos aceluiași pictor. În schimb, pictura absidei altarului, din 1812, îi aparține lui Ianoș Opriș, care semnează acest ansamblu mural baroc, simultan cu icoana "Încoronarea Mariei", pe masa altarului.

În biserică se păstrează, de asemenea, un număr mare de icoane pe lemn datând din secolele XVII-XVIII și pare chiar mai vechi, precum și o valoroasă colecție de icoane pe sticlă. Printre cele mai interesante icoane se numără și cea a Sfântului Ioan Botezătorul care a aparținut unei biserici construite înainte de secolul al XV-lea; o inscripție în slavona într-un colț spune că "Această icoană a fost făcută de prea-păcătosul Gheorghe".

Biserica de lemn "Sfântul Nicolae" din Budești Josani
Autor: Țetcu Mircea Rareș

3.1.17. Complexul Monahal "Mănăstirea Bârsana"

- Mănăstirea Bârsana

Adresa: Str. Principală nr. 276, com. Bârsana, Maramureș, 435200

Tel.: +40 362 405 552

Site-ul: <http://manastireabarsana.ro/>

GPS: 47.792509°, 24.092455°

Unul dintre cele mai vizitate obiective din Maramureș, Mănăstirea Ortodoxă Maicile Bârsana, este un ansamblu monahal compus din mai multe clădiri din lemn și respectând stilul tradițional maramureșean, se remarcă biserica al cărei turn se ridică până la 74 m fiind a doua cea mai înaltă biserică de lemn din România și din lume,

Piatra de temelie a noii Mănăstiri a fost pusă în anul 1993, pe locul unde a fost vechea mănăstire care a funcționat de la începutul secolului al XIV-lea până în 1791 când a fost desființată, iar biserica mănăstirii s-a mutat în 1806 în vatra satului unde se poate vedea astăzi și face parte din Patrimoniul Mondial UNESCO

Reconstrucția Mănăstirii Bârsana este o punte de legătură între trecut și viitor. Folosind ca sursă de inspirație tradiția locală, toate clădirile din interiorul mănăstirii sunt realizate din lemn de stejar și pietre de râu, fiind construite de meșteșugari din localitate, asigurând astfel continuitatea artei sculpturii și unirii lemnului.

Proiectul Mănăstirii "Soborul Sfinților 12 Apostoli" - Bârsana a fost conceput ca un ansamblu arhitectural, elaborat de arhitectul Dorel Cordoș, care se va dezvolta în timp și spațiu în funcție de posibilitățile financiare ale locuitorilor, ale sponsorilor și nevoilor duhovnicești ale comunității monahale.

Mănăstirea Bârsana - Starețul

Autor: Mănăstirea Bârsana

Proiectul cuprinde următoarele obiective: Biserica în stil maramureșean, Altarul de Vara, Agheasmatarul, Starețul, Casa Domneasca, Casa Maicilor, Casa Artistului, Casa Duhovnicului, Arhontul, Praznicul cu trapez, Muzeul icoanelor și cartea veche Gavril de Bârsana, Turnul – clopotnița, Poarta Maramureșului, monumentul funerar, drumul de acces,

locul de a aprinde lumânări, crucile, lacul, podul peste lac, aleile care duc la diferite obiective, parcare și altele.

Mănăstirea Bârsana - Biserica în stil maramureșean și Altarul de Vara
Autor: Mănăstirea Bârsana

- **Biserica de lemn "Intrarea Maicii Domnului în Biserică" Bârsana, UNESCO**
GPS: 47.820556° N, 24.054324 ° E

De o frumusețe deosebită, biserica de lemn "Intrarea Maicii Domnului în Biserică" din Bârsana este specifică micilor biserici din Maramureș, cu acoperiș dublu. Lăcașul construit în anul 1720 a fost inițial o biserică a vechii Mănăstiri Bârsana, fiind transformată în biserică parohială în anul 1806, când a fost mutată și în actualul loc. Pereții interiori au fost redecorați cu picturi în 1806. Datorită valorii sale neprețuite, biserica se află pe Lista Patrimoniului Mondial UNESCO din 1999.

Biserica de lemn "Intrarea Maicii Domnului în Biserică" Bârsana
Autor: Țetcu Mircea Rareș

3.1.18. Biserica "Nașterea Maicii Domnului" din Ieud Deal – UNESCO

Adresa: str. Principala 957, Ieud, Maramureș, 437170

Telefon: +40 763 655 924, +40 744 581 367

E-mail: office@maramures.ro

Coordonate: 47°40'35"N 24°14'11"E

Biserica "Nașterea Maicii Domnului" din Ieud Deal

Autor: Țetcu Mircea Rareș

Biserica de lemn "Nașterea Maicii Domnului" din Ieud Deal datează de la începutul secolului al XVII-lea, când a fost construită de familia Bâlea, parte a nobilimii locale. Pe lângă datarea timpurie, biserica se remarcă și prin faptul că, în 1921, în mansarda sa a fost găsit Codexul de la Ieud, document despre care unii istorici spun că ar fi cel mai vechi text scris în limba română, cu litere chirilice. Din anul 1999, biserica se află pe lista monumentelor cu valoare de patrimoniu cultural mondial – UNESCO.

În austeritatea sa exterioară, încălzită în interior de sculptarea consolelor și de culorile vii ale picturii murale, biserica de lemn din Ieud Deal reprezintă un vârf al artei și tehnicii de construire a bisericilor de lemn din Maramureș. Valoarea sa este dublată de un ansamblu pictural de cea mai înaltă calitate, cea mai reprezentativă lucrare a cunoscutului pictor itinerant local Alexandru Ponehalschi.

3.1.19. Mocănița – tren cu aburi, Vișeu de Sus

Adresa: Str. Cerbului, Nr. 5, RO-435700, Vișeu de Sus, Maramureș, România

Posibilități de acces: cu mașina prin strada Cerbului din Vișeu de Sus

Date de contact: Tel: 0372672480 E-mail: office@mocanita-maramures.com

site-ul: www.mocanita-maramures.com

Istoric / Descrierea obiectivului

Calea ferată forestieră Vișeu de Sus, cunoscută și sub numele de Mocănița de pe Valea Vaserului, este o cale ferată cu ecartament îngust din județul Maramureș, care pornește de la Vișeu de Sus, pe Valea Vaserului, până la Carpați, până la gara Coman, aproape de granița cu Ucraina. Calea ferată este exploatată atât forestier, cât și turistic, fiind clasificată ca monument istoric,

Mocănița este numele generic dat unui tren de linie îngust, care circulă în regiunile montane. Exploatarea lemnului în Valea Vaserului a început în secolul al XVIII-lea de către coloniștii germani (țipete), care au folosit plute pentru a transporta lemnul tăiat la fabricile de cherestea din Vișeu. Construcția căii ferate forestiere a început în 1932, într-un moment în care acest tip de căi ferate era foarte la modă în Europa, în special în zona Carpaților.

Ecartamentul îngust a fost necesar pentru a permite căii ferate să urmeze traseul sinuos al râului. La urcare, locomotiva a împins vagoanele goale pentru lemne, iar la coborâre, greutatea lemnului, coroborată cu gravitația, a permis trenului să coboare spre Vișeu de Sus.

În toamna anului 1944, trupele germane și maghiare se aflau încă în Maramureș, încercând să stabilească o linie defensivă în fața Armatei Roșii. De asemenea, au fost efectuate lucrări de inginerie pe Valea Vaserului, ale cărei urme pot fi văzute și astăzi. Când armata germano-ungară s-a retras, calea ferată forestieră a fost parțial distrusă și mai multe poduri au fost aruncate în aer pentru a încetini înaintarea rusă la Maramureș.

Calea ferată forestieră a fost reconstruită de C.A.P.S. între anii 1946 și 1948 și plasată sub conducerea Societății Silvice Vișeu de Sus. După finalizarea lucrărilor de reparații, calea ferată forestieră a fost extinsă între anii 1950-1954 cu alte ramificații pe văile secundare, contribuind astfel și mai mult la exploatarea forestieră de pe Valea Vaserului.

În 1961, după finalizarea tuturor lucrărilor la calea ferată, rețeaua C.F.F. Vișeu de Sus a totalizat o lungime de 79.095 km, din care linia principală avea 46.028 km, restul reprezentând ramificațiile, depozitele și liniile de garare din gări. Trebuie remarcat faptul că din stația C.F.F. calea ferată a fost construită cu un ecartament de numai 760 mm, specific regiunilor aspre, astfel încât să poată urma cursul râului Vaser.

Dacă în 1961 șapte locomotive cu aburi au fost folosite pentru transportul lemnului pentru ecartament îngust și alte două pentru ecartament normal, cele mai multe dintre ele provenind de la Uzinele Reșița, în prezent în scop turistic C.F.F. Vișeu de Sus are la dispoziție mai multe locomotive funcționale. Cea mai veche dintre ele, reprezentând în același timp favorita turiștilor, este Măriuța, construită la fabrica Orenstein&Koppel din Berlin în 1910. Aproape la fel de veche este locomotiva Krauss, fabricată în Linz, Austria în 1921. Nu lipsesc modelele de la Reșița, iar în acest sens C.F.F. are două modele, Elveția și Bavaria, ambele fiind construite în 1954. O altă locomotivă Cozia-2, modelul Reșița din 1955, a fost preluată de CFF Vișeu de Sus pentru transportul lemnului din 1962. Unul dintre ultimele modele de locomotive cu abur fabricate la Reghin în 1986 este Cozia-1, o locomotivă care își continuă activitatea neobosit de la construcție.

Majoritatea locomotivelor cu aburi din România au fost dezafectate și abandonate în anii '80 și '90, dar aici, pe ultima cale ferată forestieră activă din România, unele dintre ele au avut șansa de a-și redescoperi utilitatea, traversând valea îngustă a Vaserului cu același entuziasm pe care l-au avut cândva.

În 2005, trenurile regulate de călători au fost introduse pentru a transporta turiști. În plus, infrastructura a fost dezvoltată în jurul gării din Vișeu de Sus pentru a răspunde nevoilor de exploatare turistică a căii ferate forestiere. Compania de turism S.C. CFF Vișeu de Sus S.R.L. organizează excursii cu trenul cu aburi pentru turiști în perioada mai-octombrie, conform unui program prestabilit. Pe lângă trenurile obișnuite, turiștii se bucură și de evenimente speciale,

printre care Brunch Maramureș, trenuri cu lună plină, concerte de muzică clasică sau petrecerea de Revelion.

Trenul cu aburi – Mocănița – pe traseul Valea Vaserului
Autor: Mocănița Maramureș

3.1.20. Casa Memorială Elie Wiesel, Sighetu Marmăției **Muzeul Culturii Evreiești din Maramureș**

Adresa: Str. Tudor Vladimirescu nr.1, Sighetu Marmăției 435500, jud. Județul Maramureș

Possibilități de acces:

Telefon: +40 262 311 521, +40 740 904 135

e-mail: muzeulmaramuresului@yahoo.com

Site-ul: www.muzeulmaramuresului.ro

GPS: 47.929899°, 23.894448°

Casa Memorială Elie Wiesel

Muzeul Culturii Evreiești din Maramureș conectează oamenii cu memoria și experiența trăită a evreilor din Maramureș prin patrimoniul cultural al laureatului Premiului Nobel pentru Pace, Elie Wiesel. Povestea pe care o spunem este una a unui loc și a unor oameni speciali și încercăm prin reflecție, interacțiune și schimb să surprindem esența și complexitatea unei regiuni cu contrastele și armoniile sale prin colecții, expoziții și programe destinate unui public larg. Suntem o parte activă a vieții și istoriei Sighetului și prin toate activitățile noastre contribuim la unitatea culturală, educațională, socială și economică a orașului. Adăpostit de locul de naștere al lui Elie Wiesel, locul unde s-a născut și a trăit până la vârsta de 15 ani, Muzeul Culturii Evreiești din Maramureș este locul unde putem înțelege trecutul pentru a modela viitorul.

Casa în care s-a născut Elie Wiesel este situată pe strada Dragoș Voda, la colț cu strada Tudor Vladimirescu, într-o zonă care făcea parte dintr-unul din cartierele evreiești din Sighet. Este specifică burgurilor transilvănene și central-europene de la sfârșitul secolului al XIX-lea și începutul secolului XX atât prin arhitectura, cât și prin amenajări interioare.

Prin temele abordate, s-a urmărit evidențierea personalității, vieții și activității lui Elie Wiesel, precum și cinstirea memoriei comunității evreiești din Sighet și Maramureș într-o sinteză, așa cum este permisă de spațiul și stadiul de documentare: încăperi cu mobilier de epocă, care aparțineau diferitelor familii evreiești din Maramureș, obiecte de cult și de uz casnic, documente, fotografii relevante, reconstituiri fotografice și documentare ale Holocaustului din Maramureș și Transilvania de Nord, completate periodic de expoziții temporare legate de

comunitatea, viața culturală și socială a evreilor din Maramureș. Ca o extensie a Casei Memoriale Elie Wiesel, două case evreiești, casa Drimer din Bârsana și casa ciobanului evreu din Poienile Izei au fost reconstruite în Muzeul Satului. Ambele case contribuie prin amenajare la conturarea portretului evreului din Maramureș.

Marți-Duminică:

8:00-16:00 (1 octombrie-14 aprilie)

Ultima intrare: 15:30

Marți-Duminică: 9:00-17:00 (15 aprilie-30 septembrie) Ultima intrare: 16:30

Luni închis

Casa Memorială Elie Wiesel

Autor: Street view Google

Casa Memorială Elie Wiesel – obiecte de cult

Autor: Muzeul Maramureșului – Sighețu Marmăției

4 LUNGIMEA TOTALA A RUTEI;

LUNGIMEA TOTALĂ A TRASEULUI: 822 KM

Județul Maramureș

1. Maramures Museum – Sighetu Marmatiei
 - History and Archaeology & Natural Sciences section
 - Ethnographic Museum
 - Maramures Village Museum Mihai Dancus
 - Dr. Ioan Mihalȃi de Apșa Memorial House
2. Memorial to the Victims of Communism and the Resistance, Sighetu Marmatiei
3. The Merry Cemetery from Săpânța
 - Merry Cemetery
 - Stan Ioan Patras Memorial House, Sapanta
4. "St. Pious Paraschiva" Wooden church from Desesti – UNESCO
5. "Citadel Square" Ensemble Baia Mare
 - St. Stephen's Tower ,Baia Mare
 - Butchers' Bastion
 - Church "Holy Trinity"
6. County Museum of Ethnography and Folk Art Maramures, Baia Mare
7. County Museum of History and Archaeology Maramures, Baia Mare
8. "Victor Gorduza" County Museum of Mineralogy Baia Mare
9. The Painters' Colony, Baia Mare
10. Baia Mare County Museum of Art "Artistic Centre Baia Mare"
11. Teleki Castle, Coltau
12. "Saint Anne" Monastery, Rohia
13. The "Holy Archangels Michael and Gabriel" from Rogoz – UNESCO
14. The "Holy Archangels" Wooden Church from Șurdești – UNESCO
15. Ensemble of the Breb rural culture and architecture
16. Wooden Church dedicated to "Saint Nicholas" from Budești Josani – UNESCO
17. The Monastic Complex "Bărsana Monastery"
 - Bărsana Monastery
 - Wooden church from Bărsana – UNESCO
18. The "Birth of the Mother of God" Church in Ieud Deal – UNESCO
19. Mocanita – steam train, Viseul de Sus
20. Elie Wiesel Memorial House, Sighetu Marmatiei

Lista de situri culturale și istorice din Ruta Culturală Carpatică: România

1. Muzeul Maramureșului – Sighetu Marmăției;
 - o Secția Istorie și Arheologie și Științele Naturii;
 - o Muzeul Etnografic;
 - o Muzeul Satului Maramureșean "Mihai Dăncuș";
 - o Casa Memorială "Dr. Ioan Mihalyi de Apșa";
2. Memorialul Victimelor Comunismului și rezistenței, Sighetu Marmăției;
3. Cimitirul Vesel din Săpânța;
 - o Cimitirul Vesel;
 - o Casa Memorială "Stan Ion Pătraș", Săpânța;
4. Biserica de lemn "Sf. Cuvios Paraschiva" din Desești, UNESCO;
5. Ansamblul "Piața Cetății" Baia Mare;
 - o Turnul Sfântului Ștefan, Baia Mare;
 - o Bastionul Măcelarilor;
 - o Biserica "Sfânta Treime";
6. Muzeul Județean de Etnografie și Artă Populară Maramureș, Baia Mare;
7. Muzeul Județean de Istorie și Arheologie Maramureș, Baia Mare;
8. Muzeul Județean de Mineralogie "Victor Gordan" Baia Mare;
9. Colonia Pictorilor, Baia Mare;
10. Muzeul Județean de Artă Baia Mare "Centrul Artistic Baia Mare";
11. Castelul Teleki, Coltău;
12. Mănăstirea "Sfântă Ana", Rohia;
13. Biserica de lemn "Sfinții Arhangheli Michael și Gavriil" din Rogoz, UNESCO;
14. Biserica de lemn "Sfântul Arhanghel" din Șurdești, UNESCO;
15. Ansamblul culturii și arhitecturii rurale Breb;
16. Biserica de lemn cu hramul "Sfântul Nicolae" din Budești Josani – UNESCO;
17. Complexul monahal "Mănăstirea Bârsana";
 - o Mănăstirea Bârsana;
 - o Biserica de lemn din Bârsana – UNESCO;
18. Biserica de lemn "Nașterea Maicii Domnului" din Ieud Deal, UNESCO;
19. Mocănița – tren cu aburi, Vișeu de Sus;
20. Casa Memorială "Elie Wiesel", Sighetu Marmăției.

Ucraina:

21. Biserica Duhului Sfânt, Rohatyn, UNESCO;
22. Muzeul de Istorie și Tradiții Locale Opillya, Rohatyn;
23. Rezervația națională "Halych-ul antic", Halych;
24. Muzeul Geologic al Universității Tehnice Naționale de Petrol și Gaze Ivano-Frankivsk , Ivano-Frankivsk;
25. Complex de clădiri ale Palatului Proprietarilor orașului Potocki cu porți, Ivano-Frankivsk;
26. Galeria Cetății "Bastionul". Zidurile fortăreței și meterezele (rămășițele unei fortărețe a orașului antic), Ivano-Frankivsk;
27. Primăria (Muzeul Ivano-Frankivsk al Tradiției locale), Ivano-Frankivsk;
28. Biserica parohială și Turnul Clopotniță (Muzeul de Arte din Prykarpattia), Ivano-Frankivsk;
29. Muzeul Național de Artă Populară din Huțul și Pokuttya numit după J. Kobrynsky, Kolomyia, cu secțiile:
 - o Muzeul Ouălor de Paște Pictate, Kolomyia;
 - o Muzeul Kosiv de Artă Populară și Viața din Regiunea Huțul. Expoziție interactivă privind istoria ceramicii pictate Kosiv, Kosiv;
 - o Muzeul de Etnografie și Ecologie din Regiunea Carpatică, Yaremche;
30. Biserica Nașterii Preasfintei Fecioare, Nyzhniy Verbizh din districtul Kolomyia, UNESCO;
31. Institutul de Arte Aplicate și Decorative Kosiv, Kosiv;
32. Muzeul de Etnografie, Viață și Instrumente Muzicale al lui R. Kumlyk, Verhovyna;
33. Muzeul Memorial Peter Shekeryk-Donikov, Muzeul Kryivka, Verhovyna;
34. Muzeul de Istorie și Tradiții Locale "Hutsulshchyna", Verhovyna;
35. Biserica Nașterii Preasfintei Fecioare, Vorokhta;
36. Parcul-muzeu "Carpați în miniatură", Yaremche;
37. Ento-park "Hutsul Land", Polyanytsia;
38. Biserica de lemn a Înălțării Domnului (Biserica Strukivska), Yasinya, UNESCO;
39. Muzeul de Ecologie Montană și Istoria Managementului Naturii din Carpații Ucraineni, Rakhiv;
40. Muzeul de Istorie și Etnografie a Românilor din Zakarpattia "Domeniul Românesc", Nyzhnia Apșa;

5 DURATA

DURATA TOTALĂ: 82,5 ORE - 10 ZILE

Parcursirea Rutei Culturale Carpatice începe în Rohatyn, regiunea Ivano-Frankivsk din Ucraina, și se încheie la Sighetu Marmăției, județul Maramureș, România, sau invers.

Acest produs turistic are un program principal, care este cel mai saturat în obiecte culturale și istorice ale rutei, care determină de fapt componenta de conținut a turului propus, proiectat timp de 5-10 zile și se desfășoară pe traseul: Rohatyn - Halych - Ivano-Frankivsk - Kolomyia - Nyzhniy Verbizh - Kosiv - Verhovyna - Vorokhta - Yaremche - Polyanytsya - Yasinya - Rakhiv - Nizhnyaya Apsha - Solotvino - Sighetu Marmăției - Săpânța - Desești - Baia Mare - Coltau - Rohia - Rogoz - Șurdești - Breb - Budești - Bârsana – Ieud - Vișeu de Sus - Sighetu Marmăției.

5.1. Program turistic

Traseu turistic:

Orașul Rohatyn – Orașul Halych – Satul Șevchenkove – Satul Krylos – Orașul Ivano-Frankivsk – Orașul Kolomyia – Satul Nyzhniy Verbizh – Orașul Kosiv – Orașul Verhovyna – Orașul Vorokhta – Orașul Yaremche – Satul Polianytsya (TC "Bukovel") - Orașul Yasinya – Orașul Rakhiv – Satul Dilove – Satul Serednie Vodiane – Orașul Solotvyno – frontiera de stat Ucraina România – Municipiul Sighetu Marmăției – Comuna Săpânța – Comuna Desești – Municipiul Baia Mare – Comuna Coltau – Satul Rohia – Satul Rogoz – Satul Șurdești – Satul Breb – Comuna Budești – Comuna Bârsana – Comuna Ieud – Orașul Vișeu de Sus – Municipiul Sighetu Marmăției

5.2. Tabelul componenteii de transport a turului Rutei Culturale Carpatice

#	Rute	distanța (km)	durata (h)
	UCRAINA		
1	Rohatyn —Halych	36,6	0,45
2	Halych — Ivano-Frankivsk	25,0	0,30
3	Halych —Krylos	7,3	0,10
4	Halych —Shevchenkove	3,2	0,07
5	Ivano-Frankivsk - Kolomyia	59,1	1,30
6	Kolomyia - Nyzhniy Verbizh	6,2	0,15
7	Nyzhniy Verbizh - Kosiv	33,0	0,40
8	Kosiv - Verkhovyna	35,0	0,44
9	Javoriv – Kryvorivnia	14,00	0,20
10	Verkhovyna - Vorokhta	30,2	1,00
11	Vorokhta - Yaremche	34,0	0,45
12	Yaremche - Polyanytsya	41,0	0,54
13	Polyanytsya - Yasinya	23,3	0,40
14	Yasinya - Rakhiv	32,1	0,40
15	Rakhiv – Nyzhnia Apsha	57,0	1,14
16	Nyzhnia Apsha – Solotvyno	9,0	0,15
17	Solotvyno –Sighetu Marmăției	6,0	0,19
	ROMÂNIA		
18	Sighetu Marmăției - Săpânța	19,1	0,23
19	Sighetu Marmăției - Desești	23,4	0,30
20	Desești - Baia Mare	41,2	0,53
21	Baia Mare - Coltău	11,2	0,16
22	Coltău - Rohia	46,5	0,54
23	Rohia - Rogoz	12,6	0,17
24	Rogoz - Șurdești	41,0	0,46
25	Șurdești - Breb	29,6	0,39
26	Breb - Budești Josani	12,6	0,24
27	Budești Josani - Bârsana	29,1	0,39
28	Bârsana – Ieud Deal	20,2	0,23
29	Ieud Deal – Vișeu de Sus	23,1	0,30
30	Vișeu de Sus – Sighetu Marmăției	59,7	1,09

6 BENEFICIARI (GRUPURILE - TINTA);

Principalii stakeholderi (părți interesate) la crearea și promovarea Rutei Culturale Carpatice sunt:

- obiectivele istorice și culturale (obiective de arheologie, istorie, artă monumentală, arhitectură, dezvoltare urbană, peisaje semnificative din punct de vedere cultural și altele) sunt reprezentate de organizații culturale regionale și locale din toate sectoarele, grupuri de interese din domeniul artelor și culturii, asociații istorice și culturale și altele);
- companii de turism și furnizori de servicii legate de turism (tur operatori, agenții de turism, ghizi, hoteluri, pensiuni private, restaurante, transport, magazine de suveniruri, birouri turistice locale și consilii de turism, organizații regionale de turism, centre de informare turistică și altele);
- instituțiile guvernamentale și autoritățile publice locale (departamentele responsabile cu facilitățile publice (turism și cultură), guvernul și instituțiile locale de autoguvernare);
- oameni de știință (universități, instituții de cercetare, cercetători independenți și altele);
- instituții relevante ale societății civile (asociații istorice și culturale, organizații de turism și altele);
- turiști și vizitatori.

Inițiativa de creare și promovare a Rutei Culturale Carpatice poate aduce beneficii concrete principalelor grupuri țintă:

1. **Obiective istorice și culturale:** dezvoltarea armonizată a turismului cultural în Euroregiunea Carpaților; disponibilitatea informațiilor unificate despre locurile obiectelor istorice și culturale; creșterea nivelului de implicare a obiectelor istorice și culturale în traseul cultural; creșterea nivelului de cooperare transfrontalieră în ceea ce privește crearea, dezvoltarea și promovarea produselor turistice culturale (rute culturale); creșterea nivelului de schimb transfrontalier de bune practici și de experiență în dezvoltarea rutelor culturale în zonele-pilot; creșterea nivelului de cunoștințe, abilități și experiență a managementului și a angajaților în dezvoltarea traseului cultural; a stabilit o cooperare intersectorială activă cu administrațiile locale și regionale, cu instituțiile relevante ale societății civile și cu companiile de turism și cu furnizorii de servicii legate de turism; îmbunătățirea accesului la informațiile privind turismul cultural și la cunoștințele privind posibilitățile și oportunitățile de dezvoltare și promovare a rutelor culturale în regiune; îmbunătățirea cunoașterii nevoilor și cerințelor turistice; creșterea numărului de turiști și vizitatori care sosesc, volumul veniturilor.
2. **Companiile de turism și furnizorii de servicii legate de turism:** crearea de noi locuri de muncă; stabilirea unei cooperări intersectoriale active cu administrațiile locale și regionale, cu instituțiile relevante ale societății civile și cu obiectele istorice și culturale; creșterea nivelului de schimb transfrontalier de bune practici și de experiență în dezvoltarea rutelor culturale în zonele-pilot; creșterea nivelului de cunoștințe, abilități și experiență a managementului și a angajaților în dezvoltarea traseului cultural; îmbunătățirea și utilizarea mai eficientă a informațiilor turistice relevante, inclusiv a tehnologiilor

informatice on-line și a noilor tehnologii informatice; creșterea cererii de produse turistice culturale (rute culturale); numărul de turiști și vizitatori, venituri.

3. **Oameni de știință:** au asigurat participarea activă la procesul de dezvoltare armonizată a turismului cultural în Euroregiunea Carpaților; îmbunătățirea schimbului transfrontalier de bune practici și de experiență în dezvoltarea rutelor culturale; stabilirea unei cooperări intersectoriale active cu administrațiile locale și regionale și cu ONG-urile și administrațiile instituțiilor istorice și culturale; noi cunoștințe și capacități în dezvoltarea traseului cultural.
4. **Reprezentanți ai instituțiilor guvernamentale și ai autorităților publice locale:** dezvoltarea armonizată a turismului cultural în Euroregiunea Carpaților; disponibilitatea informațiilor unificate despre locurile obiectelor istorice și culturale; creșterea nivelului de cooperare transfrontalieră în ceea ce privește crearea, dezvoltarea și promovarea produselor turistice culturale (rute culturale); creșterea nivelului de schimb transfrontalier de bune practici și de experiență în dezvoltarea rutelor culturale în zonele-pilot; creșterea nivelului de cunoștințe, abilități și experiență în dezvoltarea traseului cultural; a stabilit o cooperare intersectorială activă cu instituțiile relevante ale societății civile și cu obiectele istorice și culturale, cu companiile de turism și cu furnizorii de servicii legate de turism; îmbunătățirea accesului la informațiile privind turismul cultural și la cunoștințele privind posibilitățile și oportunitățile de dezvoltare și promovare a rutelor culturale în regiune; creșterea numărului de turiști și vizitatori care sosesc, veniturile bugetare locale și regionale.
5. **Instituții relevante ale societății civile:** au asigurat implicarea instituțiilor relevante ale societății civile locale și regionale în procesul de dezvoltare, gestionare, comercializare, monitorizare a rutelor culturale; a stabilit o cooperare intersectorială activă cu administrațiile locale și regionale, obiecte istorice și culturale, companii de turism și furnizori de servicii legate de turism; îmbunătățirea capacităților instituționale ale instituțiilor societății civile și ale asociațiilor profesionale relevante la nivel local și regional; îmbunătățirea accesului la informațiile privind turismul cultural și la cunoștințele privind posibilitățile și oportunitățile de dezvoltare și promovare a rutelor culturale în regiune.
6. **Turiști și vizitatori:** creșterea numărului de produse turistice (trasee culturale); creșterea duratei restului în regiune; satisfacția față de serviciile primite; un nivel mai bun de calitate a serviciilor; îmbunătățirea accesului la informațiile turistice relevante incluse on-line și noile tehnologii IT.

7 DESCRIEREA RUTEI

Programul turistic detaliat pe zile (propunere)
UCRAINA – 6 zile
ZIUA 1.
Orașul Rohatyn —Orașul Halych —Satul Șevchenkove – satul Krylos – orașul Ivano-Frankivsk
Sosirea în Rohatyn. Excursie la Biserica Duhului Sfânt (anii 1490) - un monument de arhitectură de importanță națională (înscris pe Lista Patrimoniului Mondial UNESCO). Excursie la Biserica Nașterea Maicii Domnului a Preasfintei Fecioare(biserica a fost construită în secolele XII-XIV și este una dintre cele mai vechi clădiri religioase din Ucraina, care a amestecat diferite stiluri arhitecturale (gotic și baroc); un monument valoros de patrimoniu cultural și sacru). Vizitați Muzeul Opillia cu, printre altele, expoziții tematice evreiești, poloneze și turcești nu mai puțin interesante, separate. În plus, este posibil să vizitați biserica defensivă a Sfântului Mihail (fosta Nicolae, Înălțarea Domnului), secolele XV-XVI în satul Chesnyky și memorialul soldaților turci din Primul Război Mondial din satul Lopusnya, precum și satul Cherche (biserica de lemn Sf. Vasile în 1733).) Se deplasează pe ruta Rohatyn-Halych. Prânz în Halych. Excursie la Rezervația Națională "Halych antic" - un complex de monumente istorice și culturale ale vechiului Halych și statul Halych-Volyn din secolele XII-XIII. Fortificațiile de pe Halych-Hora (Dealul Cetății) pot fi urmărite arheologic, datând din secolele XI-VII î.Hr. Întemeierea Catedralei Adormirea Maicii Domnului, 1157 Biserica modernă Adormirea Maicii Domnului din satul Krylos, construită în prima treime a secolului al XVI-lea. din materialele de construcție ale vechii Catedrale Adormirea Maicii Domnului. Muzeul de Istorie a Halych în Camerele Metropolitane este un monument de arhitectură de la începutul secolului al 19-lea, care a fost o dată reședința de vară a Mitropolitului Andrei Șeptuski. Muzeul de Etnografie (muzeu în aer liber), 1979: Casă de locuit din regiunea Huțul, anii 1940; Cetățeni huțuli, 1889; Casă de locuit din Pokuttya, sfârșitul anului 19 - cerșit. secolul 20; Casă de locuit din Boykivshchyna, 1878. Biserica Sf. Pantelimon este singura clădire sacră supraviețuitoare a Halych-ului medieval. Majoritatea cercetătorilor datează ora construcției sale până la sfârșitul secolului al XII-lea. O caracteristică a clădirii sacre este o combinație de arhitectură bizantină (estică) și romanică (occidentală). Pe pereții bisericii Sf. Pantelimon s-au găsit numeroase graffitti-uri din secolele XII-XIX. a cântat în biserică slavonă, latină, armeană și poloneză. Printre acestea se numără documente medievale care menționează prinții

galițieni Mstislav Mstislavovici (c. 1180-1228) și Danylo Romanovych, precum și aparent prințul maghiar și prințul galițian Andrei (1210-1234). În plus față de documente, pereții templului conțin o serie de inscripții religioase (cereri de sănătate, monumente ale morților) și imagini, inclusiv mai multe tipuri de cruci, dar Ierusalimul și Crucea înfloritoare.

Muzeul de Istorie și Cultură Karaite și Cimitirul Karaite.

Se deplasează pe ruta Halych - Ivano-Frankivsk.

Opriți-vă în apropierea **Capelui Sfântului Ioan Botezătorul și a Fântânii Spirituale** - unul dintre locurile sacre pentru galițieni, situat în tractul Vyshnovets lângă satul Jezupil. Conform credințelor care ne-au venit din adâncurile secolelor, apa din această sursă are puteri vindecătoare.

Check-in la hotel în Ivano-Frankivsk și cină.

ZIUA 2.

Orașul Ivano-Frankivsk - orașul Kolomyia

Mic dejun.

Tur turistic al orașului Ivano-Frankivsk. Ivano-Frankivsk, fost Stanislaviv, merită văzut cu ochii tăi. Orașul, la fel ca întreaga Galiție, sa dezvoltat în activitatea polonezilor, evreilor, armenilor și ucrainenilor. Fiecare dintre ele și-a lăsat amprenta asupra arhitecturii și culturii orașului. Biserici, catedrale, sinagogi, muzee, Palatul Potocki și rămășițele fortificațiilor, pieței memoriale, clădirilor înalte și conacelor orașului, clădirilor administrative și publice.

Biserica parohială și clopotnița (**Muzeul de Arte din Prykarpattia**). Este un tezaur bogat de artă plastică și populară a regiunii. Cincisprezece mii de colecții muzeale include monumente unice de pictură icoane galițiană și sculptură în stil baroc, lucrări de clasici ai picturii ucrainene occidentale, cărți bisericești antice publicate în Lviv, Poceaiiv, Unev; lucrări ale artiștilor ucraineni din a doua jumătate a secolului al XX-lea, precum și lucrări ale maeștrilor polonezi, austriei, germani și italieni din secolele XVIII-XX; produse artistice ale maeștrilor din Hutsul, Pokuttya, Boykivshchyna, Opillya.

Primăria (**Muzeul Ivano-Frankivsk al Tradițiilor locale**). Actuala primărie a fost construită în perioada interbelică (până în 1939) în stilul constructivismului și este o cruce, de la intersecția căreia se ridică un turn, terminând cu o cupolă sub forma unui coif militar. Înălțimea totală a clădirii este de 49,5m, ceea ce i-a permis să fie cea mai înaltă din oraș. Departamentele de expunere ale Muzeului Ivano-Frankivsk al Tradițiilor locale sunt: natura, arheologia, istoria și arta populară. Muzeul păstrează o expoziție unică - un sarcofag de piatră în care a fost înmormântat prințul Iaroslav Osmomysl. De remarcat este ceramica din Kosovo, un sit al Patrimoniului Mondial UNESCO.

Galeria Cetății Bastionului. Vizitatorii galeriei vor putea vedea istoria vie a orașului nostru - zidurile vechi ale cetății, restaurate cu grijă și ascunse sub sticlă.

Complexul de clădiri ale palatului proprietarilor orașului Potocki cu porți. Complexul palatului a fost construit în anii 1672-1682 și finalizat în anii 1980. Principiul numit "palazzo in fortezza" în limba italiană a fost pus în aplicare, atunci când o clădire palat pur civilă este înconjurată de fortificații militare. Din punct de vedere arhitectural, complexul este un palat conac, parte a mediului arhitectural al centrului Ivano-Frankivsk, care include clădiri și spații nedezvoltate (mic parc peisagistic, alei), organizate într-o singură compoziție.

Timp liber. Mersul pe jos în jurul orașului. Piața Memorială, Parcul Central și lacurile orașului, explorând partea centrală a orașului, vizitând cofetării și cafețele.

Mutarea în orașul Kolomyia.

Check-in la hotel și cină.

ZIUA 3.

Orașul Kolomyia - satul Nyzhniy Verbizh - orașul Kosiv

Mic dejun.

Excursie la **Muzeul Național de Artă Populară din Huțul și Pokuttia numit după J. Kobrynsky**. Acest centru de artă bine-cunoscut nu numai în Ucraina, dar, de asemenea, în străinătate este o instituție inclusă în Enciclopedia Regală a Marii Britanii "ca un muzeu al capodopere mondiale." Colecția muzeului cuprinde aproximativ 50.000 de obiecte reprezentând toate tipurile de artă populară tradițională a huțurilor și pokutilor: prelucrarea artistică a lemnului (sculptură, încrustații, ardere), metal și piele, ceramică, țesut decorativ, țesut covoare, broderii și îmbrăcăminte, ouă de Paște

Clădirea Muzeului de **Pictură pe Ouă de Paște** este cel mai mare ou de Paște din lume. Colecția Muzeului include peste 12.000 de ouă de Paște și ouă decorative din diferite regiuni ale Ucrainei și ale lumii. Acestea sunt ouă de Paște, desene, zgârieturi, create pe pui, găscă, struț sau chiar cochilii de prepeliță. Colecția include, de asemenea, ouă decorative decorate cu broderii, semințe aplicate din diverse cereale, paie, încrustate și sculptate din lemn, ouă ceramice de Paște și ouă decorative din pietre semiprețioase, decorate cu tehnica smalțului cloisonné. Pysanka, pictată cu coloranți naturali pe un ou de găscă în urmă cu mai bine de 500 de ani, este de neprețuit în colecția muzeului.

Tur turistic al **Kolomyiei**: Biserica Sfântului Mucenic Iosafat (fosta Biserică Adormirea Maicii Domnului, 1775), Consiliul Local Kolomyia (Primăria, Magistratul Kolomyia. 1877), Biserica Romano-Catolică Sf. Ignatie și Sf. Ignatie. Liceul numit după Orașul Mykhailo Hrușevski (Mănăstirea Surorilor Ursuline, începutul secolului 20, Catedrala Schimbării la Față, 2012, Muzeul de Artă Sacră și Biserica Buna Vestire (1587) este unul dintre cele mai vechi din Ucraina. pentru a fi considerat cel mai vechi exemplu de arhitectură sacră Huțul care a supraviețuit timpului nostru.

Mutarea în satul Nizhniy Verbizh.

Excursie la **Biserica Nașterea Maicii Domnului** din satul Nizhniy Verbizh, districtul Kolomyia - un monument de importanță locală a secolului al XIX-lea, care este inclus în Lista Patrimoniului Mondial UNESCO.

Prânz în orașul Kolomyia.

Mutarea în orașul Kosiv.

Opriți-vă în satul Pistyn. Trecere în revistă a Bisericii Adormirea Maicii Domnului, 1623, construită pe faleza de pe malul drept al râului Pistynka, și cruci vechi de piatră de la începutul secolului al XVIII-lea. lângă biserică, precum și moșia Sfântului Nicolae.

Excursie la **Muzeul de Artă Populară Kosiv și Etnografie din regiunea Huțul**. Iată principalele tipuri de meșteșuguri populare huțul: prelucrarea lemnului, ceramică, țesut, lână, produse metalice, piele, broderie. O valoare deosebită este o colecție mare de desene de Eugene Sagaidachny. Expoziția muzeului este prezentată în patru săli. Expoziția interactivă cu echipamente moderne și module de joc va familiariza vizitatorii cu istoria ceramicii pictate kosivare. Oaspeții muzeului interacționează activ cu elementele expoziției: explorează, ating cu mâinile, vizionează videoclipuri, se uită în sertare și cutii, efectuează diverse sarcini de joc. Pentru prima dată în Ucraina, o expoziție permanentă de ceramică va fi adaptată pentru persoanele cu deficiențe vizuale severe.

Tur turistic al Orașului Kosiv cu o vizită la **Biserica Nașterii Sfântului Ioan Botezătorul**, 1912, și **Biserica Sf. Vasile și Turnul Clopotniță**, 1895, - monumente de arhitectură bisericească de lemn Huțul.

Check-in la hotel. Cina în Kosiv.

ZIUA 4.

Orașul Kosiv - orașul Verhovyna - orașul Vorokhta

Mic dejun.

Mutarea Kosiv - Verhovyna.

Opriti-vă în satul Yavoriv pentru a face cunoștință cu meșteșugul popular tradițional al Carpaților - **lizhnykarstvom**. Vizita la fabrica de **brânză artizanală "Hutsulska"** în localitatea Petrychiv.

Opriti-vă în satul Kryvorivnya.

Vizitarea uneia dintre cele mai vechi biserici din regiunea Hutsul - actuala **Biserica a Nașterii Preasfintei Fecioare Maria**, construită în anul 1719. Vizitarea muzeului populației Huțule **"Huțul Grand"**, a casei parohiale a preoților din satul Kryvorivnya, unde a stat Lesya Ukrainka.

Mutarea la Verhovyna.

Excursie la **Muzeul de Istorie și Tradiție locale "Hutsulshchyna"**. Astăzi, muzeul are cinci săli: două expuse și trei la parter. Expoziția prezintă principalele secțiuni tematice privind regiunea etnică Huțul: tradiții locale, istorie, natură, cultură materială și spirituală, festivaluri, populație, diaspora, gospodărire huțulă, meșteșuguri populare și artizanat, știință, cultură, artă, etnografie din regiunea Huțul.

Excursie la **Muzeul Memorial Peter Shekeryk-Donikov, Muzeul Ascunzătoarea UPA**. Petro Shekeryk-Donykiv este un patriot celebru al regiunii Huțul, un voievod de Verhovyna în anii 1930, un ambasador la Seimul polonez și o figură publică activă care a colaborat cu Ivan Franko, Mykhailo Kotsyubynsky, Hnat Khotkevych și Stanislav Vincenz. El este un om unic și cu multiple fațete, la acel moment a avut grijă de ucraineni și a fost un scriitor minunat - a scris cartea "Dido Ivanchik".

Excursie la **Muzeul vieții huțule, etnografie și instrumente muzicale ale lui Roman Kumlyk**. Muzeul a fost organizat la începutul anilor 2000. Materialele au fost colectate timp de 30 de ani - acestea sunt obiecte de uz casnic, îmbrăcăminte veche huțul, unelte, bancnote din diferite timpuri și multe altele care oferă o idee despre viața huțului. De remarcat este colecția de instrumente muzicale, inclusiv viori (inclusiv viori și vioară dreptunghiulară), celine, capră, tobe, trâmbițe, coarne și altele. În muzeu, vizitatorii vor afla despre viața huțurilor, ceremonia de nuntă și particularitățile vieții de familie, despre silvicultură și plutărit (opera bokorashului) și multe altele.

Prânz în orașul Verhovyna.

Turul de după-amiază al satului Verhovyna. Vizitând, pentru a alege de la, numeroase muzee, inclusiv: Casa-Muzeu "Umbrele strămoșilor uitați", Muzeul de Magie Huțul, Muzeul vieții și artei Huțul "La Trembitar", Muzeul de Film "Oleksa Dovbush", Galeria muzeului tradițiilor și ritualurilor huțul, Muzeul Casei - cetățeni ai filmului "Annichka", muzeul-conac al Halynka Verhovynka (muzeu broderie), muzeul "House-citizen of Harukiv", muzeul-conac al lui Mykhailo Hrushevsky, muzeul literar-memorial al lui Ivan Franko, muzeul Paraska Plytky-Horytsvit, muzeul etnografic al antichităților din regiunea Huțul și altele .

Check-in la hotel. Cina la orașul Verhovyna.

Vizitarea orașului Verhovyna poate fi prelungită pentru încă o zi prin urcarea muntelui Pip Ivan a doua zi cu o vizită la Observatorul Astronomic "Elefantul alb".

ZIUA 5.

Orașul Verhovyna - orașul Vorokhta - orașul Yaremche - satul Polyanytsya (TC "Bukovel") - orașul Yasinya - orașul Rakhiv

Mic dejun.

Mutarea în orașul Vorokhta. Tur de vizitare a obiectivelor turistice din **Vorokhta**. Orașul viaduct, centrul sportiv și turistic și poarta spre Hoverla sunt toate Vorokhta. De ce oraș viaduct? Nu mai puțin de patru dintre ele au fost construite în 1894-1895 în timpul construcției unei căi ferate de la 130 la 200 de metri lungime. Acesta din urmă era la acea vreme unul dintre cele mai mari din Europa. Arhitectura vilelor și pensiunilor din perioada interbelică atât în Vorokhta, cât și în Tatariv este, de asemenea, interesantă. Săritura cu schiurile, care a fost construită pentru prima dată în anii '30 ai secolului trecut.

Biserica Unica a Nașterii Maicii Domnului în anul 1615. Această biserică din Vorokhta, realizată în întregime din lemn și cu adevărat "Huțul", este considerată a fi cea mai perfectă ca formă și proporții arhitecturale. Construirea templului, care este tipic pentru școala Huțul - o cruce în plan, cu unul situat central de sus. În interiorul Bisericii Nașterii Maicii Domnului s-au păstrat picturi murale din secolul al XIX-lea. Clopotnița are încă un mic muzeu. Dar slujba de închinare în biserică, în momentul independenței, a fost reînviată datorită călugărilor din Carta Studiului (UGCC) din satul Dora.

Opriți-vă **în satul Tatariv**. Biserica Sf. Dumitru 1856-1870 și complexul memorial al victimelor Primului Război Mondial, gara în stil austriac din 1894.

Excursie în orașul Yaremche. **Muzeul de Etnografie și Ecologie al Regiunii Carpați și Parcul-Muzeu "Carpații în Miniatură"**. Aici puteți face cunoștință cu site-uri de patrimoniu cultural celebru, monumente arhitecturale și site-uri naturale interesante din regiunea Yaremche. Toate copiile exponatelor parcului au fost reduse de 25 de ori în comparație cu dimensiunea originală a atracțiilor turistice populare. Există un total de 18 miniaturi, inclusiv modele exacte de clădiri sacre - biserici și mănăstiri, cascada Probiy pe Prut, singura mini-cale ferată activă din Carpați cu copii ale legendelor poduri de piatră din Vorokhta, stația din Tătară și tunel. Expoziția prezintă, de asemenea, creasta muntenegreană, Muntele Hoverla, lacurile alpine Nesamovite, Maricheika, o sculptură a reginei Jadwiga din Mykulychyn, restaurantul "Hutsulshchyna" și multe altele.

Prânz în orașul Yaremche.

Mutarea în satul Polyanytsya (complexul Turistic "Bukovel").

Etno-parcul "Țara Colițelor" din satul Polyanytsya din stațiunea de schi și SPA Bukovel - sunt originale, demontate și mutate cu grijă, case din lemn din secolele XIX-XX, împreună cu ustensile și viață recreată, care au găzduit reprezentanți ai diferitelor grupuri etnografice carpatice: Huțuli, Boieri, Lemkos. Muzeu în aer liber, precum și animale domestice și sălbatice, păsări în incinte spațioase, poduri suspendate, zone foto și cursuri de măiestrie, un club de cinema carpatic, diverse atracții și multe altele - interesante atât pentru adulți, cât și pentru copii.

Mutarea în satul Yasinya.

Check-in la hotel. Cina.

ZIUA 6.

Orașul Yasinya - orașul Rakhiv - satul Dilove - satul Serednie Vodiane – orașul Solotvyno - frontiera de stat - orașul Sighetu Marmăției

Mic dejun.

Prezentare generală a **Bisericii Înălțării Domnului (Voznesenska sau Strukivska)**, care este una dintre cele mai proeminente, tipologice clădiri bisericesti clasice ale stilului clasic, care a intrat în istorie sub numele de Huțul. Templul existent datează de la sfârșitul secolului al XVIII-lea. Din punct de vedere compozițional, templul se remarcă prin expresivitatea și simplitatea sa uimitoare.

Conform construcției compoziționale, **Biserica Petru și Pavel (Plytovat)** se apropie de Biserica Strukivska. În plan, are forma unei cruci spațiale cu umeri ușor alungiți de-a lungul axei longitudinale. Pătratul volumului central este format din secțiunea a două dreptunghiuri de lungime inegală a tăierilor. Ca și în Biserica Strukivska, volumul central al Bisericii Petru și Pavel în jumătate din înălțimea sa se transformă într-un octogon și se termină cu un acoperiș de cort cu un vârf. Biserica datează din secolul al XVIII-lea, unele surse literare o datează de la începutul secolului al XIX-lea și numesc o dată specifică - 1835. Conform tradiției locale, biserica a fost mutată din satul Yablunytsia.

Mutarea în orașul Rakhiv.

Prânz în Rakhiv.

Excursie la **Muzeul de Ecologie Montană și Istoria Managementului Naturii din Carpații Ucraineni**. Expoziția muzeală este alcătuită din două secțiuni combinate organic - "Natura Carpaților" și "Managementul naturii în Carpații Ucraineni". Pădurile virgine de din Carpați sunt un sit al Patrimoniului Mondial UNESCO.

Tur turistic al orașului Rakhiv "Huțul Paris".

Mutarea în satul Dilove din **Europa Centrală**.

Vizitarea **muzeului privat de istorie și etnografie românească a Transcarpatiei "moșia românească"** din Nyzhnia Apșa, care are multe exponate de viață ale românilor din Carpați.

Satul Solotvino este cunoscut ca o stațiune de sare. Cu toate acestea, comunitatea are, de asemenea, două monumente naționale de arhitectură sacră din lemn, ambele fiind sfințite în cinstea Sfântului Nicolae. Vorbim despre **biserica "superioară", care a fost construită (finalizată) în perioada XV-XVIII și este a doua cea mai veche biserică din Transcarpatia, iar "cea inferioară" din secolul al XVII-lea în satul Serednie Vodiane.**

Traversarea Solotvino - orașul Sighetu Marmăției cu trecere a frontierei.

Mutarea în orașul Sighetu Marmăției.

Check-in la hotel. Cina.

ROMÂNIA – 4 zile

ZIUA 7.

Sighetu Marmăției - satul Săpânța - sat Desești - Baia Mare

Mic dejun.

Excursie la Muzeul Maramureșului Sighetu Marmăției:

- o **Muzeul de Istorie și Arheologie și Muzeul de Științe ale Naturii;**
- o **Muzeul Etnografic al Maramureșului "Francisc Nistor";**
- o **Muzeul Satului Maramureș "Mihai Dăncuș";**
- o **Muzeul Casei Dr. Ioan Mihalyi de Apșa.**

Muzeul Maramureșului din Sighetu Marmăției este un muzeu zonal bazat pe provincia istorică Maramureș. Muzeul funcționează ca un complex muzeal cu o predominanță de etnologie (muzeu pavilion și muzeu în aer liber), dar și cu departamente de istorie-arheologie, istoria culturii și memorialismului, științe ale naturii, galerie de artă și mai multe rezervații "la fața locului", cum ar fi puncte muzeale din principalele subzone ale Maramureșului.

Secția Istorie și Arheologie a Muzeului Maramureșului are una dintre cele mai bogate și reprezentative colecții ale epocii bronzului din țară, fiind prezentate dovezi arheologice și scrise ale orașului Sighetu Marmăției și ale istoriei Maramureșului. Expoziția prezintă mărturii arheologice și scrise despre orașul Sighet și istoria Maramureșului. Sunt expuse zeci de unelte din paleoliticul superior, mezolitic și neolitic descoperite în zonă. Muzeul Maramureș deține una dintre cele mai bogate și reprezentative colecții din epoca bronzului din țară (peste 140 de bronzuri).

Secția de Științe ale Naturii a Muzeului Maramureșului este situată la etajul clădirii monumentale din secolul al XVIII-lea (Piața Libertății. Nr. 15), aceasta găzduiește o serie de colecții care fac parte din bogăția naturală a Depresiunii Maramureșului. În spațiul pentru vizitatori este organizată o expoziție tematică, reprezentând flora și fauna Depresiunii Maramureșului, precum și o colecție de trofee de vânătoare. Flora Depresiunii Maramureșului este reprezentată de cea mai valoroasă și bogată colecție din România – "Herbarium Artur Coman", care cuprinde peste 17.000 de coli de ierbar.

Muzeul Etnografic al Maramureșului "Francisc Nistor" La 1 martie 1957, muzeul se deschide publicului cu o expoziție eterogenă (inclusiv colecții de arheologie, etnografie, științe ale naturii) care va funcționa până în 1967. În 1967 continuă lupta pentru construirea unui muzeu după valorile Maramureșului. În 1968 Francisc Nistor propune organizarea muzeului etnografic cu expoziția pavilionară de bază în clădirea din Piața Libertății nr. 15 (actualul sediu al muzeului), iar în curte (care era comun cu Biserica Romano-Catolică) propune organizarea unui mic muzeu în aer liber care să includă mai multe porți, trei case cu gospodării, o stână. Muzeul se reorganizează pe secțiuni, la 26 decembrie 1971 vernisând actuala expoziție etnografică, organizată într-o concepție modernă, într-o clădire adecvată, situată în centrul orașului (str. Bogdan Voda nr. 1).

Muzeul Satului Maramureș „Mihai Dăncuș” Muzeul Satului Maramureș este situat pe Dealul Doboieșului, la 3 km de centrul municipiului Sighetu Marmăției, la ieșirea spre Vadu Izei. Muzeul, așa cum arată astăzi, creează impresia unui sat cu o anumită zonă care a evoluat de la cea de tip "împrăștiat" la una "adunată". Străzile drepte (principale) și întortocheate, potecile și "prilazuri" alcătuiesc structura intimă a "satului" și converg spre un promotor pe care, ca în toate satele Maramureșului, este așezată biserica. Muzeul este inclus în rețelele ICOM și UNESCO, iar ca recunoaștere internațională, aici a avut loc în septembrie 1993 cea de-a XVI-a Conferință a Asociației Europene a Muzeelor în Aer Liber. A fost nominalizat de Forumul European al Muzeelor pentru Premiul EMYA acordat de Consiliul European. În 2001 i s-a decernat Premiul "Gheorghe Focșa" acordat de Ministerul Culturii și Cultelor. În 2019, Muzeul Satului Maramureș a fost premiat de prestigiosul Ghid Michelin cu 2 stele din 3, alături de marile muzee din țară.

Casa Memorială Dr. Ioan Mihalyi de Apșa În Casa Memorială dr. Ioan Mihalyi de Apșa se păstrează, într-o ambianță vintage, o mare parte din universul vieții materiale și spirituale în care a trăit avocatul și istoricul dr. Acad. Ioan Mihalyi din Apșa. Casa sa adăpostea și adunările Asociației pentru Cultura Poporului Român din Maramureș (înființată la 13 decembrie 1860), al cărei mentor și susținător a fost toată viața, a patronat adunările Societății de Lectură "Dragoșiana", înființată în 1867 și care avea și sediul aici, a susținut materialul preparandă (primul institut pedagogic român, 1862). Dr. Ioan Mihalyi de Apșa a fost un susținător activ al unor artiști și s-a implicat în toată ființa și priceperea sa în viața culturală și socială a românilor din Maramureș.

Vizitarea Muzeului Rezistenței Anticomuniste.

Memorialul Victimelor Comunismului și al Rezistenței Anticomuniste este realizat și administrat de Fundația Academia Civică. Format din Muzeul din Sighet și Centrul Internațional de Studii asupra Comunismului, cu sediul la București, precum și organizatorul Școlii de Vară, Memorialul este o

instituție a Memoriei, unică în felul său prin faptul că este în același timp un institut de cercetare, muzeografie și învățământ.

Fosta închisoare este astăzi cadrul pentru ceea ce s-a întâmplat în timpul comunismului în România și în celelalte țări din Europa Centrală și de Est. În fiecare dintre celulele sale, transformate într-o sală de muzeu, există un detaliu tematic sau cronologic al malformației politice care a adus suferință și moarte – în interiorul sau în afara zidurilor închisorii – de-a lungul secolului XX european.

În curtea Memorialului, Spațiul Tăcerii și Rugăciunii a fost proiectat de arh. Radu Mihailescu (în urma unui concurs cu 50 de participanți), iar grupul statuar "Convoiul sperietorilor" de la cea de-a doua curte interioară este opera sculptorului Aurel Vlad.

În Cimitirul Săracilor, altarul cenotafului a fost realizat de maestrul pietrar Constantin Marinete (2008), iar ansamblul Scara vieții de către arh. Ștefan Radocea (2012).

Masa de prânz.

Mutarea în satul Săpânța.

Excursie la Cimitirul Vesel și Casa Muzeală Stan Ion Pătraș și atelierul meșterului Pop Dumitru Tincu.

Una dintre cele mai renumite atracții turistice ale Maramureșului, Cimitirul Vesel din satul Săpânța, este un loc unic în lume care aduce un pic de optimism percepției morții. Originalitatea cimitirului este rezultatul multor ani de muncă ai maestrului Stan Ioan Pătraș, din mâinile căruia s-au născut adevărate opere de artă.

Celebrul cimitir din Săpânța este situat în centrul satului, la biserica parohială și are peste opt sute de monumente de artă populară, un adevărat și complex muzeu în aer liber. Aici monumentele au înfățișări și semnificații foarte speciale.

Aproximativ 800 de cruci, viu colorate și sculptate cu grijă, completează patrimoniul acestui obiectiv. Dincolo de culori și basorelieful, crucile surprind și prin epitafurile care descriu, uneori într-un registru amuzant, evenimente din viața defunctului.

Casa Muzeală Stan Ion Pătraș - Casa a aparținut meșterului Stan Ion Pătraș, renumit pentru crucile sculptate și pictate din cimitirul din Săpânța. Interiorul este amenajat în spiritul tradiției locale. Sunt expuse zeci de sculpturi pictate în basorelief, specifice creației artistului. În curte se păstrează atelierul său, unde urmașii își continuă meseria.

Stan Ioan Pătraș a fost ambasador și promotor al Maramureșului prin ceea ce a creat, prin crucile unice care au fost fotografiate și duse mai departe. Prin creația sa a stârnit curiozitatea străinilor, făcându-i să răătăcescă prin Maramureș în căutarea Săpânței.

A avut mai mulți discipoli, dar numai unul a fost ales de familia lui Stan Ioan Pătraș, după moartea sa, să stea în casă și să-și continue opera și arta, Dumitru Pop.

Mutarea în satul **Desești**.

Cei mai mulți **experți datează Biserica de lemn "Sf. Cuvioasa Paraschiva" din Desești** în anul 1770, care a fost înscrisă pe Lista Patrimoniului Mondial UNESCO în 1999. Pictura post-bizantină din secolul al XVIII-lea, tipică Maramureșului, acoperă încă pereții a trei încăperi, asociate cu numele a doi mari artiști: Radu Munteanu și Alexandru Ponehalschi.

Biserica UNESCO de la Desești adăpostește paisprezece icoane pictate în tempera pe un suport de lemn. O icoană – reprezentându-l pe Iisus Pantocrator – este făcută în secolul al XVII-lea, iar cealaltă datează

din secolul al XVIII-lea. Maica Domnului cu Pruncul Isus au fost pictate în anul 1752, conform inscripției de pe prima icoana, și se presupune că acestea au făcut parte din catapeteasma bisericii vechi.

Mutarea în orașul Baia Mare.

Cazare la hotel. Cina.

ZIUA 8.

Municipiul Baia Mare

Mic dejun.

- ↓ Tur de vizitare în Baia Mare:
- ↓ **Centrul Istoric al Municipiului Baia Mare – sec. XV-XIX cu:**
 - Ansamblul "Turnul Ștefan" Baia Mare – sec. XIV;
 - Bastionul măcelarilor;
 - Biserica Sfintei Treimi;
- ↓ **Muzeul Județean de Etnografie și Artă Populară Maramureș - cu secția în aer liber;**
- ↓ **Muzeul Județean de Istorie și Arheologie Maramureș;**
- ↓ **Muzeul Județean de Mineralogie "Victor Gorduza";**
- ↓ **Colonia pictorilor Baia Mare;**
- ↓ **Muzeul Județean de Artă "Centrul Artistic Baia Mare".**

Piața Cetății și Turnul Sf. Ștefan, două situri asociate cu istoria municipiului Baia Mare, au fost supuse unor ample lucrări de reabilitare, reamenajare și modernizare. Această zonă va deveni, în opinia autorităților locale, un muzeu și, în același timp, principalul punct turistic de pe harta municipiului Baia Mare.

- **Turnul Ștefan** este clopotnița fostei biserici cu hramul "Sfântul Rege Ștefan" din Baia Mare. Prima atestare documentară a bisericii datează din anul 1347, dar construcția este inaugurată oficial abia în 1387. Ca răsplată pentru lupta dusă de Ioan de Hunedoara împotriva turcilor, regiunea Băii Mari a trecut în 1446 în proprietatea sa. El va dispune ridicarea Catedralei Sf. Ștefan, din care se păstrează în prezent doar *Turnul lui Ștefan*. Intrarea în turn se face prin ușa de sud. Până la primul nivel ajungi la o scară de piatră în spirală. De aici până la foișor, accesul se face pe scări de lemn. Clădirea măsoară aproximativ 50 de metri și, din pridvor, oferă o panoramă specială întregului oraș.
- **Bastionul Măcelarilor** face parte din patrimoniul Consiliului Județean Maramureș, dar se află și pe Lista Patrimoniului Național. Astăzi, din fostele fortificații medievale ale orașului, se păstrează doar două fragmente din zidul de apărare nordic și un turn de apărare, care se afla în întreținerea breslei măcelarilor, cunoscută sub numele de Turnul Măcelarilor.

Bastionul a fost construit probabil în secolul al XV-lea, monumentul fiind menționat pentru prima dată în 1636, sub numele de Marele Bastion Rotund, iar în documentele ulterioare sub numele de Bastionul Măcelarilor și Turnul Sângelui, fiind în apropierea Porții de Sud a orașului, numită și Poarta Ungurească. Tot în această zonă, la sud de Turnul Măcelarilor a fost locul unde au fost executate pedepsele capitale. Acest monument este, de asemenea, cunoscut sub numele de Bastionul muniției, deoarece camera de la parter a servit într-o anumită perioadă pentru a stoca muniția folosită în apărare.

Cei care trec pragul bastionului pot participa și pot asista la diverse expoziții de artă și expoziții cu teme de istorie medievală, în interiorul turnului fiind organizate ateliere meșteșugărești și chiar o sală multimedia.

- **Catedrala Sfintei Treimi** - Biserica iezuită barocă cu hramul Sfânta Treime a fost construită după date istorice între anii 1717-1720. Iezuiții apar în Baia Mare în 1674, dar după preluarea repetată a bisericii în 1687, în 1691 au obținut din nou clădirea de cult, respectiv parohia Băimăreană. Între 1705-1712 reformații au recâștigat Biserica Sf. Ștefan, dar după înfrângerea revoltei lui Francisc Rákóczi al II-lea, au cedat în cele din urmă biserica iezuiților. Contrar rezultatului final al acestei rivalități de-a lungul mai multor decenii pentru posesia Bisericii Sf. Ștefan, iezuiții nu au reabilitat această biserică, ci au construit un nou lăcaș de cult pe locul unei alte biserici medievale din apropiere, cu hramul Sf. Martin. Biserica iezuită și clădirea în care a funcționat mănăstirea și școala ("Residentia").

Muzeul Județean de Etnografie și Artă Populară Baia Mare este o instituție publică de cultură din subordinea Consiliului Județean Maramureș. Muzeul este situat pe Dealul Florilor, într-o zonă pitorească a orașului, în apropierea centrului istoric. Instituția este formată din două locații: Muzeul Rural și Secția Pavilion, situate în clădirea fostului Teatru de Vară al orașului.

La 1 iulie 1978 a fost vernisată prima expoziție pavilionară de bază a Catedrei de Etnografie și Artă Populară. Această expoziție a fost păstrată până în 2007, când a fost inaugurată o nouă expoziție de bază: Lemnul în comunitățile tradiționale din leagăn până în mormânt.

- **Secția în aer liber – Muzeul Satului** – a fost inaugurată la 15 august 1985, după eforturi îndelungate ale specialiștilor în domeniu și ale autorităților locale. Monumentele de arhitectură populară reprezintă cele patru zone etnografice ale județului: Maramureșul istoric, Chioar, Lăpuș și Codru.

În cadrul muzeului s-a încercat, de asemenea, prezentarea tipurilor de gospodării în funcție de ocupația principală a locuitorilor din zona de origine a gospodăriei. Astfel, avem gospodării de fermieri din Țara Lăpușului, gospodăria viticultorilor din subzona Baia Mare, gospodăria pomicultorilor din Țara Maramureșului etc. De asemenea, instalațiile tehnice precum oloștele, pivele, vâltorile și morile acționate cu apă nu au fost omise.

Astăzi, **Muzeul Județean de Istorie și Arheologie Maramureș** este o instituție de cultură de stat din subordinea Consiliului Județean Maramureș. Patrimoniul muzeului, care constă în diferite categorii de bunuri culturale, dintre care unele depășesc importanța locală, regională și chiar națională, este evidențiat în vastele întinderi ale fostei Monetării a orașului, precum și în Bastionul Măcelarilor.

O atracție deosebită pentru public este colecția de ceasuri (aproximativ 300 de piese), câteva exemplare excepționale oferind expoziției permanente "Călătoria în universul ceasului" valențe culturale și științifice deosebite. De la ceasuri turn imense la ceasuri mici de masă și de buzunar, de la pendulul de perete contemporan revoluției franceze (1789) la ceasurile de verificare a gărzilor, toate stârnesc curiozitatea privitorilor, fascinați atât de decorul generos, caracteristic stilului Rococo, al unor ceasuri de perete sau pedestal, cât și de motivele florale și emailurile pictate cu mult talent de meșterii de odinioară.

Muzeul de Mineralogie "Victor Gorduza" din Baia Mare este cel mai mare muzeu regional din Europa, multe exponate fiind considerate unice în lume și valori de patrimoniu.

Având în vedere caracterul științific și educațional al muzeului, din patrimoniul său nu au putut lipsi alte tipuri de probe, nu numai minerale, care ajung să completeze fericit contextul geologic al zonei. În consecință, au fost constituite următoarele patru colecții: minerale, fosile, minereuri și roci.

Muzeul găzduiește o expoziție desfășurată pe 900 mp, în care sunt expuse peste 1.000 de mostre minerale, roci și fosile. În depozitele instituției mai sunt încă 15.000 de bucăți.

Colonia pictorilor Baia Mare - existența la Baia Mare a unor pictori talentați, băștinași sau care au crescut și studiat în școlile Băimărene și, nu în ultimul rând, susținerea și interesul evident al conducerii orașului în ceea ce privește dezvoltarea culturală determină înființarea la Baia Mare a unei școli de pictură, inițial pentru perioada de vară (din 1896, în plus față de Școala Hollósy din München), dar care dobândește ulterior un caracter permanent (1898), devenind o colonie de pictori internaționali.

Timp de un secol, acest loc a primit artiști care au trăit și au creat aici, dar nu a existat niciodată un proiect de salvare a acestui patrimoniu. Proiectul de reabilitare, coordonat de arhitectul Ștefan Paskucz și Laura Teodora Ghinea, artist plastic și manager cultural, propune astfel o versiune contemporană, care reunește trecutul cu prezentul și viitorul. Proiectul a început în 2011, iar investiția s-a desfășurat în perioada 19 februarie 2015 – 30 octombrie 2017.

Acest spațiu cultural reprezintă și evidențiază comunitatea, care o identifică și participă la definirea ei. Cu alte cuvinte, Colonia Pictorilor devine un dispozitiv puternic prin care breasla artistică din Băimăreană își poate produce și scoate în evidență propria identitate artistică. Astfel gândit și creat, acest spațiu devine o oglindă a breslei artistice, un loc marcat de ospitalitate, o interfață, permițând turiștilor sau cercetătorilor să cunoască specificul local în contextul circulației internaționale a valorilor culturale și artistice.

Muzeul Județean de Artă "Centrul Artistic Baia Mare" - instituție publică de cultură din subordinea Consiliului Județean Maramureș – este singular în țară atât prin profilul colecțiilor sale, cât și prin programele expoziționale pe care le promovează, toate fiind dedicate istoriei trecute și actuale a Centrului Artistic Baia Mare.

Din 195 de piese înregistrate în 1960, când a fost înființată Colecția de Artă Modernă și Contemporană Românească în cadrul Muzeului Regional Maramureș, în prezent s-a ajuns ca, prin achiziții, transferuri și donații, în patrimoniul muzeului să se afle peste 3.900 de opere de artă, în ultimii patru ani dezvoltarea colecțiilor înregistrând aproape 500 de piese noi. Majoritatea covârșitoare a acestora (peste 94%) sunt semnate de artiști care au lucrat în cadrul Centrului Artistic Baia Mare. Acestora li se alătură piese valoroase de artă românească modernă și contemporană, precum și mai multe lucrări care ilustrează arta europeană din secolele XVIII-XX. Începând cu anul 1993, prin organizarea de tabere internaționale de pictură de către Inspectoratul Cultural Maramureș, Muzeul Județean de Artă «Centrul Artistic Baia Mare» și Filiala Baia Mare a U.A.P., colecțiile muzeului s-au îmbogățit și ele cu un nucleu valoros de artă contemporană universală.

Cazare la hotel în Baia Mare. Cina.

ZIUA 9.

Municipiul Baia Mare - satul Coltău - satul Rohia - satul Rogoz - satul Șurdești - satul Breb

Mic dejun.

Tur de excursie Coltău - Rohia - Rogoz - Șurdești - Breb.

Castelul Teleki, Coltău - Comuna Coltău este situată pe Valea Lăpușului, la 10 km sud de municipiul Baia Mare, reședința județului Maramureș. Pe moșia din Coltău, la mijlocul secolului al 18-lea, contele Teleki Joseph și strămoșul său au construit o gospodărie economică și o **casă barocă**. Muzeul dispune de o colecție de peste 1.000 de fotografii vechi, din prima jumătate a secolului 20, care au fost achiziționate de la familii din Coltău - Cătălina.

Parcul castelului este vizitabil – găzduiește 4 grupuri statuare.

Expoziție documentară Petőfi și Teleki - sunt expuse documente despre vizitele poetului, prietenia contelui Teleki Sandor cu poetul, picturi, manuscrise de poezii scrise la Coltău, mobilier vintage

provenit de pe moșia lui Teleki. Documentația prezintă, de asemenea, povestea de dragoste a poetului cu viitoarea sa soție, Szendrey Julia, de la cunoștința lor până la nunta lor din 1847. Gândurile de adio ale celor doi sunt prezentate, la sfârșitul lunii de miere, în paginile jurnalelor soției și soțului.

Complexul Monastic Rohia – Mănăstirea "Sfântă Ana", Muzeul Steinhardt și Biserica de lemn

Mănăstirea Sfânta Ana - Rohia este un lăcaș de cult ortodox din județul Maramureș care se află sub protecția canonică a Episcopiei Ortodoxe a Maramureșului și Sătmăruului. Este situată în "Țara Lăpușului", în partea de sud a județului Maramureș, la o distanță de aproximativ 50 km de Baia Mare și 43 km de Dej. Mănăstirea este situată într-un loc pitoresc pe o creastă, în mijlocul unei păduri de stejar.

Mănăstirea Sfântă Ana-Rohia a fost înființată în anul 1923. Ctitorul acestuia este Nicolae Gherman, din satul de la poalele "Dealului viei", deal pe care se afla astăzi mănăstirea. Preotul fondator a construit mănăstirea în numele fiicei sale, Anuța, care a murit la vârsta de 10 ani. Astfel, în 1923, Nicolae Gherman a construit o mică biserică din piatră și cărămidă, care avea dimensiunile: 17,80 m lungime, 5,70 m lățime, 13 m înălțime și casă monahală. În anul 1926, mănăstirea a fost sfințită de episcopul Nicolae Ivan de Cluj în prezența a peste 1000 de credincioși, fiind născută "prima așezare de acest fel" din Transilvania adiacentă.

Mănăstirea Rohia - Mănăstirea Sfânta Ana - se află în inima Maramureșului și a credincioșilor români, Mănăstirea Maramureș din "Țara Lăpușului", constituind unul dintre monumentele valoroase ale artei bisericesti și religioase a țării.

Noua biserică, care îmbina elemente din toate cele trei provincii românești: Țara Românească, Moldova și Transilvania, devine astfel un monument arhitectural de referință pentru sfârșitul secolului XX și începutul secolului XXI; și prin faptul că este ctitorită de un fiu al mănăstirii, care s-a făcut călugăr și apoi arhieru - arată voia lui Dumnezeu că de la întemeierea unui preot de mir să devină o fundație episcopală - ceea ce plasează Așezământul de la Rohia în rândul ctitoriilor voievodale, cum de altfel - ca activitate pastoral-misionară și rol de cetate a Ortodoxiei pentru ținut - a fost din totdeauna.

Biserica de lemn "Sfinții Arhangheli Mihail și Gavriil" din Rogoz – UNESCO, județul Maramureș, este una dintre cele mai interesante și valoroase din Transilvania. Satul Rogoz se află la 6 km de Târgu Lăpuș. Biserica se află pe lista monumentelor istorice din anul 2004. Acest monument istoric este inclus și în Lista Patrimoniului Mondial.

Prânz.

Biserica de lemn din Șurdești (monument UNESCO) construită în 1721 de comunitatea greco-catolică și construită sub îndrumarea maestrului Iona Makari din lemn de stejar de munte, biserică este impresionantă după clădirile de lemn ale vremii, din 1999 biserică fiind patrimoniu mondial UNESCO și o nouă listă de monumente istorice. Biserica se remarcă prin dimensiunile impresionante ale turnului ridicat deasupra intrării. Turnul este de 54m și înălțimea totală de 72 m, ceea ce îl plasează printre cele mai înalte construcții sacrale din lemn din Europa și din lume. Pictura este realizată de Ștefan Pictorul în 1783, iar decorul din lemn sculptat este opera meșterului Ștefan Tămăran Ciocotișan. Altarul a fost pictat de pictorul Ștefan, naosul de pictorul Stan, iar pronaosul probabil de un ucenic al acestuia din urmă.

Excursie la biserica de lemn a Sfinților Arhangheli Mihail și Gavriil din satul Breb și vizitarea Satului (ca un întreg unitar).

Satul Breb este situat în partea central-nordică a depresiunii Maramureșului, în partea superioară a bazinului râului Mara, zona piemontului nordic al masivului Gutâi, pe valea râului Breboia. Astăzi, în Breb există 500 de case și 1.500 de locuitori. În sat s-au păstrat importante instituții monumente istorice: biserica de lemn "Sfinții Arhangheli Mihail și Gavriil"; (1531); Ansamblul Bisericii "Sf. Arhangheli",

care cuprinde cimitirul, casa parohială (1904) și porțița (copie a originalului datând din 1790 și situată la Muzeul Satului din Sighetu Marmăției). Retras de la principalele șosele, Satul Breb și-a conservat lumea arhaică, a conservat și a restaurat casele tradiționale, multe dintre ele devenind pensiuni turistice. Turistul poate petrece ore sau zile deosebite, într-o ambianță patriarhală, în liniștea dată de distanța față de agitația și viteza cotidiană.

Check-in la hotel/pensiune. Cina.

ZIUA 10.

Satul Breb - satul Budești - satul Bârsana - satul Ieud - orașul Vișeu de Sus - Sighetu Marmăției

Mic dejun.

Mutarea la Budești Josani.

Biserica de lemn din Budești Josani (monument UNESCO), construită în 1643, a fost înscrisă pe Lista Patrimoniului Mondial UNESCO în 1999. O veche așezare, ctitorită înainte de 1361, satul Budești este situat la poalele Munților Gutâi, pe valea râului Cosău, aproape de izvoare, la aproximativ 30 km sud de Sighet. În 1361 a făcut parte din principatul românesc de pe Valea Cosăului, actualul sat Budești fiind format prin contopirea a două așezări vechi. Este menționată pentru prima dată într-o diplomă a regelui Ludovic cel Mare în același an, 1361.

Zestrea culturală și artistică a localității se păstrează în cele două monumente istorice pe care le are satul (bisericele de lemn din Susani și Josani), edificii reprezentative pentru arhitectura de lemn a Maramureșului, adevărate comori ale artei românești vechi.

Deplasare la Bârsana.

Una dintre cele mai vizitate atracții din Maramureș, **complexul monahal Mănăstirea Bârsana**, este un ansamblu mănăstiresc format din mai multe clădiri din lemn și aderă la stilul tradițional maramureșean. Dintre acestea iese în evidență biserica, al cărei turn se ridică la 74 de metri.

Proiectul cuprinde următoarele obiective: Biserica în stil maramureșean, Altarul de Vara, Agheasmatarul, Starețul, Casa Domneasca, Casa Maicilor, Casa Artistului, Casa Duhovnicului, Arhontul, Praznicul cu trapez, Muzeul icoanelor și cartea veche Gavril de Bârsana, Turnul – clopotnița, Poarta Maramureșului, monumentul funerar, drumul de acces, locul de a aprinde lumânări, crucile, lacul, podul peste lac, aleile care duc la diferite obiective, parcare și altele.

De o frumusețe deosebită, biserica de lemn "Intrarea Maicii Domnului în Biserică" din Bârsana este specifică micilor biserici din Maramureș, cu acoperiș dublu. Lăcașul construit în anul 1720 a fost inițial o biserică a vechii Mănăstiri Bârsana, fiind transformată în biserică parohială în anul 1806, când a fost mutată și în actualul loc. Pereții interiori au fost redecorați cu picturi în 1806. Datorită valorii sale neprețuite, biserica se află pe Lista Patrimoniului Mondial UNESCO din 1999.

Masa de prânz.

Mutarea la Ieud. **Biserica de lemn "Nașterea Maicii Domnului" din Ieud Deal (1611-1621)** datează de la începutul secolului al 17-lea, când a fost construită de familia Bal, parte a nobilimii locale. Pe lângă datarea timpurie, biserica este notabilă pentru faptul că în 1921 în mansarda sa a fost găsit Codexul Ieudului, document care, potrivit unor istorici, este cel mai vechi text scris în limba română cu litere chirilice. Din 1999, biserica este inclusă în lista siturilor patrimoniului cultural mondial - UNESCO.

Excursie cu **Mocănița – tren cu aburi**, Vișeu de Sus.

Se vizitează Valea Vaserului în grup, transportul fiind asigurat de trenuri pe ecartament îngust acționate de locomotive cu abur.

Majoritatea locomotivelor cu aburi din România au fost dezafectate și abandonate în anii '80 și '90, dar aici, pe ultima cale ferată forestieră activă din România, unele dintre ele au avut șansa de a-și redescoperi utilitatea, traversând valea îngustă a Vaserului cu același entuziasm pe care l-au avut cândva.

În 2005, trenurile regulate de călători au fost introduse pentru a transporta turiști. În plus, infrastructura a fost dezvoltată în jurul gării din Vișeu de Sus pentru a răspunde nevoilor de exploatare turistică a căii ferate forestiere. Compania de turism S.C. CFF Vișeu de Sus S.R.L. organizează excursii cu trenul cu aburi pentru turiști în perioada mai-octombrie, conform unui program prestabilit. Pe lângă trenurile obișnuite, turiștii se bucură și de evenimente speciale, printre care Brunch Maramureș, trenuri cu lună plină, concerte de muzică clasică sau petrecerea de Revelion.

Mutarea la Sighetu Marmăției.

Încheie turul cu un **tur al Muzeului Culturii Evreiești - Casa Memoriala Elie Wiesel, Sighetu Marmăției.**

Muzeul Culturii Evreiești din Maramureș conectează oamenii cu memoria și experiența trăită a evreilor din Maramureș prin patrimoniul cultural al laureatului Premiului Nobel pentru Pace, Elie Wiesel. Povestea pe care o spunem este una a unui loc și a unor oameni speciali și încercăm prin reflecție, interacțiune și schimb să surprindem esența și complexitatea unei regiuni cu contrastele și armoniile sale prin colecții, expoziții și programe destinate unui public larg. Suntem o parte activă a vieții și istoriei Sighetului și prin toate activitățile noastre contribuim la unitatea culturală, educațională, socială și economică a orașului. Adăpostit de locul de naștere al lui Elie Wiesel, locul unde s-a născut și a trăit până la vârsta de 15 ani, Muzeul Culturii Evreiești din Maramureș este locul unde putem înțelege trecutul pentru a modela viitorul.

8 TRANSPORT

Autogări:

1. Str. Gării, nr. 2, Baia Mare, județul Maramureș, Tel 004-0262-221777, Tel. mobil 004-0749-221777, <https://www.autogari.ro/BaiaMare>
2. Str. Gării, nr. 70-73, Sighetu Marmăției, județul Maramureș, telefon +4-0262-312.488, <https://www.autogari.ro/SighetuMarmatiei>
3. Strada Stadionului, nr.1, Tg Lăpuș, județul Maramureș, telefon +4-0262-384.317, <https://www.autogari.ro/TarguLapus>
4. Str. Victoriei, nr 27, Borșa, județul Maramureș, <https://www.autogari.ro/Borsa>

Căi ferate, site-ul www.cfrcalatori.ro

1. Gara Baia Mare, Str. Gării nr.4, 430043, Baia Mare, județul Maramureș, Biletele pot fi rezervate de la SNCFR Baia Mare, Str. Victoriei nr.57, telefon: 0040262219113
2. Gara Sighetu Marmăției, Str. Gării nr.2, Sighetu Marmăției, județul Maramureș, telefon 0040 262 310202
3. Gara Vișeu de Jos, Str. Gării, nr. 382, Vișeu de Jos, județul Maramureș, telefon 368160

Aeroportul Internațional Maramureș

Adresa: Str. Nr. 22 nr.66, Tăuții Măgheruș, 437345

Este un aeroport care deservește orașul Baia Mare, reședința județului Maramureș, România. Aeroportul este situat în apropiere de Baia Mare, pe teritoriul Tăuții Măgheruș la aproximativ 9 km de centrul orașului.

Închirieri auto

1. Autonom Rent-a-car, Baia Mare, bd Traian, nr 9A, +40 754 09 08 42, baiamare@autonom.ro, www.Autonom.ro

9 LOCALITĂȚI DE TRANZIT;

Localități de tranzit

- în România (Localități cu obiective incluse în Ruta Culturală Carpatică): frontiera de stat Ucraina România – Municipiul Sighetu Marmăției – Comuna Săpânța – Comuna Desești – Municipiul Baia Mare – Comuna Coltău – Satul Rohia – Satul Rogoz – Satul Șurdești – Satul Breb – Comuna Budești – Comuna Bârsana – Comuna Ieud – Orașul Vișeu de Sus – Municipiul Sighetu Marmăției
- în România (localități de tranzit): orașul Baia Sprie, orașul Cavnic (Domeniul Schiabil Cavnic), orașul Târgu Lăpuș.

10 UNITĂȚI DE CAZARE ȘI DE ALIMENTAȚIE

10.1. Unități de cazare în Maramureș

- MOTEL BUTI, str. Simion Bărnuțiu, nr. 10, Sighetu Marmăției, județul Maramureș,
- Pensiunea CASA IURCA DE CALINEȘTI, STR. TUDOR VLADIMIRESCU, NR. 3, Sighetu Marmăției, județul Maramureș
- Pensiunea CASA POPAN, str. Bogdan Vodă, nr. 190, Sighetu Marmăției Județul Maramureș
- MOTEL CASA ȚIPLE, Str.Iuliu Maniu, nr.27, Sighetu Marmăției, județul Maramureș, casavechesighet@yahoo.com
- HOTEL COROANA, Str, Libertății nr.21, Sighetu Marmăției, județul Maramureș
- Pensiunea DAVID, Str. Crișan, nr. 9F, Sighetu Marmăției, județul Maramureș
- Pensiunea Agroturistica DOINA, STR. SUGAU, NR. 75, Sighetu Marmăției, județul Maramureș
- Pensiune DUPĂ APĂ LA RĂZVAN, Str. Lazu Baciului, nr. 167, Sighetu Marmăției, județul Maramureș

- Pensiunea FLAMINGO, Str. George Coșbuc, Nr. 36, Sighetu Marmăției, județul Maramureș, contact@flamingopension.ro
- Pensiunea FLOARE DE MARAMUREȘ, str. Sugău, nr. 166 A, Sighetu Marmăției, județul Maramureș
- HOTEL GRĂDINA MORII, strada Mihail Eminescu nr.97, Sighetu Marmăției, județul Maramureș, marioara.gaborean@hotelgradinamorii.ro
- MOTEL PERLA SIGHETEANA, Str. Avram Iancu, Nr. 65A, Sighetu Marmăției, județul Maramureș
- MOTEL SIESTA, STR. AVRAM IANCU, NR. 42, Sighetu Marmăției, județul Maramureș
- Pensiunea ADI SĂPÂNȚA, nr. 174, Săpânța, județul Maramureș
- Pensiunea ANUȚA, nr. 778, Săpânța, județul Maramureș
- Pensiunea Agroturistica CASA FLORINA, nr 13, Săpânța, județul Maramureș
- Pensiunea MIUȚA, Nr. 65, Săpânța, județul Maramureș
- Pensiunea MONTANA, nr. 910, Săpânța, județul Maramureș
- Pensiunea PLAI CU PERI, nr 84 b, Săpânța, județul Maramureș
- Pensiunea ROYAL RESORT, nr.921, Săpânța, județul Maramureș, perlasapanteana@yahoo.com
- Pensiunea agroturistică FLOARE DE COLȚ SĂPÂNȚA, nr. 784, Săpânța, județul Maramureș, lungu.radu.d@gmail.com
- Pensiunea Agroturistica ILEANA, NR. 656, Săpânța, județul Maramureș
- Pensiunea STAN, STR. PRINCIPALA, NR. 779, Săpânța, județul Maramureș
- Pensiunea CRINUL ALB, nr.303B, Desești, județul Maramureș
- Pensiune LA MARIE DE LA RASCRUCE, nr. 12A, Desești, județul Maramureș
- Pensiunea agroturistica MARA, NR.322, Desești, județul Maramureș
- Pensiunea Agroturistica ANCA, nr.286, Desești, județul Maramureș, codreancaa@ymail.com
- Pensiunea agroturistica CUNUNA VAILOR, NR. 262/A, Desești, județul Maramureș, apostu2015@yahoo.com
- Pensiune LA PINTEA HAIDUCU nr. 336, Desești, sat Mara, județul Maramureș
- Pensiunea Agroturistica LA VASILE LA CAZAN, nr. 19/A Desești, satul Mara, județul Maramureș
- Pensiunea Agroturistică PĂSTRĂVĂRIA ALEX, Nr. 89, Desești, sat Mara, județul Mara, județul Maramureș, pastravaria.alex@yahoo.com
- Pensiunea POALELE GUTINULUI, nr.18, Desești, sat Mara, județul Maramureș, mariaardelean68@yahoo.com
- Pensiune agroturistică LA ANCUȚA ÎN ȘUȘANI, Nr.283, Desești, sat Mara, județul Maramureș, marturavb@yahoo.com
- Pensiunea Excelsior, Str Minerilor, Nr 25, 0040754337639, Baia Mare, județul Maramureș
- Pensiunea Floare De Colți, Str Vasile Lucaciu, Nr 48, 0040262250216, Baia Mare, județul Maramureș
- Guesthous La Fontana II, Str. Cloșca, Nr.11, 0040745363221, Baia Mare, județul Maramureș

- Hotel Cuibul, Str.1 Mai, Piața Cetatii, Nr.2, 0040754281123, Baia Mare, județul Maramureș
- Hotel/Restaurant Carpați, Str. Minerva, Baia Mare, județul Maramureș, Nr.16, 0040262214812,
- Pensiune/Terasa Casa Baimareana, Str. Vasile Alecsandri, Nr.39, Baia Mare, județul Maramureș, 0040724 529 965, [Casabaimareana@yahoo.Com](mailto:Casabaimareana@yahoo.com),
- Hotel/Restaurant Hotel Urban, Str. Vasile Lucaciu, Nr.10a, Baia Mare, județul Maramureș, 0040722111057, [www.Urbanhotel10.Com](http://www.urbanhotel10.com), [Urbanhotel10@gmail.Com](mailto:Urbanhotel10@gmail.com),
- Hotel/Restaurant Hotel Mara, Bd. Unirii , Nr.11, Baia Mare, județul Maramureș, 0040262436660, [Www.Hotelmara.Ro](http://www.hotelmara.ro)
- Hotel/Restaurant Magus, Str.Dura Nr.4, Baia Mare, județul Maramureș, 00362807205, [welcome@Magushotel.Ro](mailto:welcome@magushotel.ro)
- HOTEL CASTEL TRANSILVANIA, Str. Mihail Eminescu, nr. 136 I, Baia Mare, județul Maramureș
- PENSIUNE CRENGUTA, B-DUL BUCURESTI, NR. 45, Baia Mare, județul Maramureș
- HOTEL EUROHOTEL, B-dul București, Nr. 23, Baia Mare, județul Maramureș
- HOTEL EUROPA, Str. Pășunii, nr. 1A, Baia Mare, județul Maramureș, office@complexeuropa.ro, www.hoteleuropabaiaimare.ro
- HOTEL LOSTRIȚA, Str. Blidar, Nr. 13 B, Baia Mare, județul Maramureș, contact@complexlostrita.ro, www.lostrita.ro
- Pensiune MĂGURA, STR. VALEA ROSIEI, NR. 186, Baia Mare, județul Maramureș
- HOSTEL SENECA, strada Mărgeanului, nr. 113, Baia Mare, județul Maramureș
- Pensiunea Abigel, Nr. 13 B, Coltău, județul Maramureș, 0040723348909
- Pensiunea Enikő, Str.Principala, Coltău, județul Maramureș, 0040745960103
- Pensiunea Casa Imi, Nr. 41a, Coltău, județul Maramureș,
- Pensiunea Erika, Str. Teleki Sandor. Nr.43, Coltău, județul Maramureș, [Brig_Dor@yahoo.Com](mailto:Brig_Dor@yahoo.com), Tel: 0040-74567-2597
- Pensiunea Agroturism, Florilor 2, Str. Principala, Nr. 177, Coltău, județul Maramureș, 0040745568538
- Pensiunea Noemi, Str. Teleki Sandor, Nr. 34, Coltău, județul Maramureș, 0771-273560, [Bnoemi009@gmail.Com](mailto:Bnoemi009@gmail.com)
- Pensiunea Agroturistica Istvan, Nr 184, Coltău, județul Maramureș,
- Pensiunea Agroturistica Iutka, Nr. 98a, Coltău, județul Maramureș,
- Pensiunea Julia, Nr. 139, Coltău, județul Maramureș,
- Pensiunea Agroturistica Lenke, Str. Principala, Nr. 105, Coltău, județul Maramureș,
- Pensiunea Agroturistica Rozy, Nr. 50, Coltău, județul Maramureș,
- Pensiunea MARAMU LAKESIDE, Str. Stadion, Nr. 51, Targu Lapus, județul Maramureș
- Pensiunea MARIA, STR. PRINCIPALA, NR. 80, Târgu Lăpuș, sat ROHIA, județul Maramureș
- Pensiunea AURICA, STR. TIBLESULUI, NR. 54, Târgu Lăpuș, județul Maramureș
- HOSTEL CASA PRETURII, Str. Piața Eroilor, N21. 21, Târgu Lăpuș, județul Maramureș

- Pensiunea CASA TĂMAȘ, Str. Șoimului, Nr. 5, Târgu Lăpuș, județul Maramureș
- Pensiunea LUDOVICA, STR. PETRU RARES, NR. 96, Târgu Lăpuș, județul Maramureș
- Pensiunea HANUL TEILOR, nr.167B, Sișești, sat DANEȘTI, județul Maramureș
- HOTEL SECRET GARDEN – Sișești, sat DANEȘTI, județul Maramureș
- Pensiunea Agroturistica PENSIUNEA PE DEAL, NR.218A, Sișești, județul Maramureș, pensiuneapedeal@gmail.com
- Pensiunea AMETIST, Nr. 455, Sișești, satul Șurdești, județul Maramureș
- Pensiunea agroturistica LA MATEI, Nr.340, Ocna Șugatag, satul Breb, județul Maramureș, marioaraoanea@yahoo.com
- Pensiunea BABOU MARAMUREȘ, Nr. 149, Ocna Șugatag, satul Breb, județul Maramureș
- CAMPING BABOU MARAMUREȘ, Nr. 149, Ocna Șugatag, sat Breb, județul Maramureș
- Pensiunea agroturistica CASA PÎRJA, nr. 347, Ocna Șugatag, sat Breb, județul Maramureș, petreusii@yahoo.com
- Pensiunea agroturistica CASA PRIBEGILOR, Nr. 286, Ocna Șugatag, sat Breb, județul Maramureș, costelcojocea@libero.it
- Pensiunea agroturistica INIMA MARAMUREȘULUI, nr. 344, Ocna Șugatag, sat Breb, județul Maramureș
- Pensiunea agroturistica LUCIA, Nr. 285, Ocna Șugatag, sat Breb, județul Maramureș
- Pensiunea agroturistica MARAMU, NR. 290, Ocna Șugatag, satul Breb, județul Maramureș
- Pensiunea Agroturistica MARIOARA, NR. 346, Ocna Șugatag, satul Breb, județul Maramureș
- Pensiunea SAT, Nr. 349, Ocna Șugatag, sat Breb, județul Maramureș
- Pensiunea POPAS ÎN BREB, NR. 427, Ocna-Șugatag, Breb, sat, județul Maramureș
- Pensiunea BONTOȘ, Nr. 299 A, Budești, județul Maramureș
- Pensiunea agroturistică CASA TEODORA, Str. Principală, Nr. 259, Budești, județul Maramureș, toporananuta@yahoo.com
- Popas Turistic FOGĂDĂU, nr.266D, Budești, județul Maramureș
- Pensiunea Agroturistica, HANUL LUI COBÂLĂ, Nr. 266I, Budești, județul Maramureș
- Pensiunea MIȘU, nr.829, Budești, județul Maramureș
- Pensiunea SOARE-N MARAMUREȘ, Nr. 266A, Budești, județul Maramureș
- Pensiunea POIENITA, NR. 258, Budești, județul Maramureș
- Pensiunea Agroturism BAIAS, str. Principala, nr. 233, Bârsana, județul Maramureș, pensiuneabaias@yahoo.com, pensiuneabaias.ro
- Camping BRADOVA, str. Principala, nr.803, Bârsana, județul Maramureș
- Pensiunea Agroturism DORINA, str. Principala, NR. 512, Bârsana, județul Maramureș
- Pensiunea FRAȚII PAȘCA, str. Principala, Nr. 1338A, Bârsana, județul Maramureș
- Cabana IZA, str. Principala, NR. 281, Bârsana, județul Maramureș
- Pensiunea MARIA, str. Principala, NR. 709, Bârsana, județul Maramureș

- Pensiunea Agroturism VALEA MUNTELUI, str. Principala, NR. 401A, Bârsana, județul Maramureș, ioanstiopei73@yahoo.com
- Pensiunea agroturism VALEA BRÂNZEI, str. Principala, nr.107/A, satul Nănești, Bârsana, județul Maramureș, vanvea_valeabranzei@yahoo.com
- Pensiunea BARSANA, str. Principala, NR. 257, Bârsana, județul Maramureș
- Pensiunea Agroturistica CASA DĂNCUȘ, Nr. 539, Ieud, județul Maramureș
- Pensiunea agroturistica CASA TRADIȚIILOR, Nr. 794 A, Ieud, județul Maramureș, cazare@casatraditiilor.ro, www.casatraditiilor.ro
- Pensiunea ILEA, Nr. 333, Ieud, județul Maramureș
- Pensiunea agroturistica LA MOȘIE SUB OBREJA, nr. 1035 A, Ieud, județul Maramureș, ioangorzotrifan@yahoo.com, www.turistinfo.ro
- Pensiunea CHINDRIS VASILE, STR. PRINCIPALA, NR. 201, Ieud, județul Maramureș
- Pensiunea ATLANTIS, Nr. 1432, Moisei, județul Maramureș, atlantisforest@yahoo.com
- Pensiunea CALINA, STR. PRINCIPALA, NR. 380, Moisei, județul Maramureș
- Pensiunea agroturistica CASA ALBĂ, NR. 568, Moisei, județul Maramureș, ileanahojda@yahoo.com
- Pensiunea agroturistica CASA BUNICII, nr.428, Moisei, județul Maramureș
- Pensiunea agroturistica CASA RALUCAI, Nr. 323D, Moisei, județul Maramureș
- Pensiunea DANIELA, NR. 1700, Moisei, județul Maramureș, ioanaivascu85@yahoo.com
- Pensiunea LIDO, STR. PRINCIPALA, NR. 410, Moisei, județul Maramureș
- Pensiunea agroturistica MARAMUREȘ LANDSCAPE, Nr. 205D, Moisei, județul Maramureș, www.maramureslandscape.ro
- Pensiunea agroturistica METAL-ROX, Nr. 420A, Moisei, județul Maramureș, metalrox82@yahoo.com
- Pensiunea PARADISUL VERDE, Nr. 664 H, Moisei, județul Maramureș, www.paradisulverde.ro
- Pensiunea agroturistica PIETROSUL RODNEI, nr. 664L, Moisei, județul Maramureș, pensiuneapietrosulrodnei@gmail.com
- Pensiunea POIANA CĂPRIOARELOR, Nr. 664C, Moisei, județul Maramureș
- Pensiunea agroturistica VIVAT, nr.284A, Moisei, județul Maramureș, ileanahojda@yahoo.com
- Pensiunea agroturistica CASA DORIN I, Nr. 795 A, Moisei, județul Maramureș
- Pensiunea CĂSUȚELE DIN MOISEI, nr. 290 B, Moisei, județul Maramureș
- Pensiunea agroturistica VADUL LUPILOR, nr.475/L, Moisei, județul Maramureș
- Pensiunea CASA MARAMUREȘANĂ, Alea Eroilor, Nr. 96A, Vișeu de Sus, județul Maramureș, grd_marius@yahoo.com
- Pensiunea MAGNOLIA RESORT C, str. Arșița nr.90A, Vișeu de Sus, județul Maramureș, adi@bersangroup.ro
- Pensiunea MALLORCA, Str. Gării, Nr. 9, Vișeu de Sus, județul Maramureș, lutai.cristian@yahoo.es

- Pensiunea NAGY, Str. Prislopului, Nr. 82, Vișeu de Sus, județul Maramureș, office@pensiunea-nagy.ro
- Pensiunea PIATRA ȘOIMULUI, strada Țapinarilor nr.32/A, Vișeu de Sus, județul Maramureș, timisvalentin86@gmail.com
- Pensiunea CASA ALBĂSTR. IULIU MANIU, NR. 10A, Vișeu de Sus, județul Maramureș
- HOTEL GABRIELA, str. Rîndunelelor nr.1, Vișeu de Sus, județul Maramureș
- Pensiune LA CASSA, str. Gheorghe Doja, nr. 6, Vișeu de Sus, județul Maramureș
- HOTEL MIRAGE, strada Rîndunelelor nr.6, Vișeu de Sus, județul Maramureș, office@mirage-resort.ro, www.miroge-resort.ro
- HOTEL MONTANA, str. Trandafirilor, nr. 2, Vișeu de Sus, județul Maramureș, info@hotel-montana.net, www.hotel-montana.net

10.2. Unități de alimentație publică în Maramureș

- RESTAURANT ARDEALUL, STR. DRAGOS VODA, NR. 36A, SIGHETU MARMATIEI, județul Maramureș, 0752 318 486, 0362 431 800, vila.ardealul@gmail.com
- RESTAURANT BUTI, STR SIMION BARNUTIU, NR 10, SIGHETU MARMATIEI, județul Maramureș, 0262 311 035, 0745 619 592, hotelbuti@yahoo.com, office@hotelbuti.ro, www.hotelbuti.ro
- Restaurant cu specific maramuresean CASA IURCA DE CALINEȘTI, STR DRAGOS VODA, NR 14, SIGHETU MARMATIEI, județul Maramureș, 0262 318 890, office@casaiurca.ro, www.casaiurca.ro
- RESTAURANT CASA VECHE, STR IULIU MANIU, NR 27, SIGHETU MARMATIEI, județul Maramureș, 0744 616 133, 0744 110 299
- RESTAURANT FLAMINGO, STR. GEORGE COSBUC, NR. 36, SIGHETU MARMATIEI, județul Maramureș, 0371 026 161, 0372 871 610, contact@flamingopension.ro, www.flamingopension.ro
- RESTAURANT GRADINA MORII, STR. MIHAI EMINESCU, NR. 97, SIGHETU MARMATIEI, județul Maramureș, 0372 721 210, marioara.gaborean@hotelgradinamorii.ro, www.hotelgradinamorii.ro
- PIZZERIA ISTVAN, STR SIMION BARNUTIU, NR 10, SIGHETU MARMATIEI, județul Maramureș, 0262 311 035, 0371 347 133, info@turismsighet.ro
- RESTAURANT PERLA SIGHETEANA, STR. AVRAM IANCU, NR.65A, SIGHETU MARMATIEI, județul Maramureș, 0262 310 613, perlasigheteana1999@yahoo.com, www.perlasigheteana.ro
- RESTAURANT SIESTA, str. Avram Iancu, nr.42, SIGHETU MARMATIEI, județul Maramureș, 0262 311 468
- RESTAURANT STATIUNEA REGALA, NR. 921, SAPANTA, județul Maramureș, 0758 801 231, mihai.bogdan2014@gmail.com
- RESTAURANT EXCELSIOR, STR MINERILOR, NR 25, BAIA MARE, județul Maramureș, 0040754337639

- RESTAURANT FLOARE DE COLTI, STR VASILE LUCACIU, NR 48, BAIA MARE, județul Maramureș, 0040262250216
- RESTAURANT FONTANA II, STR. CLOȘCA, NR.11, BAIA MARE, județul Maramureș, 0040745363221
- RESTAURANT CARPAȚI, STR. MINERVA, NR.16, BAIA MARE, județul Maramureș, 0040262214812
- TERASA CASA BAIMAREANA, STR. VASILE ALECSANDRI, NR.39, BAIA MARE, județul Maramureș, 0040724 529 965, casabaimareana@yahoo.com
- RESTAURANT URBAN, STR. VASILE LUCACIU, NR.10A, BAIA MARE, județul Maramureș, 0040722111057, www.urbanhotel10.com, urbanhotel10@gmail.com
- RESTAURANT MARA, BD. UNIRII, NR.11, BAIA MARE, județul Maramureș, 0040262436660, www.hotelmara.ro
- RESTAURANT MAGUS, STR. DURA NR.4, BAIA MARE, județul Maramureș, 00362807205, welcome@magushotel.ro
- RESTAURANT LA PĂLINCIE, STR. VASILE LUCACIU, NR.7BAIA MARE, județul Maramureș, 0040371666768
- RESTAURANT BARBAROSSA, PIAȚA LIBERTĂȚII, NR.12, BAIA MARE, 0040262212517
- RESTAURANT LA MUSTACHE, PIAȚA LIBERTĂȚII, NR.12, BAIA MARE, județul Maramureș, 0040751188207, www.restaurantmillenium.ro
- RESTAURANT/TERRACE LA TOUR, PIATA LIBERTĂȚII, NR.12, BAIA MARE, județul Maramureș, 0040749085322, www.restaurantmillenium.ro
- LIBERTY PIZZA PUB, PIAȚA LIBERTĂȚII, NR.12, BAIA MARE, județul Maramureș, 0040755636663
- RESTAURANT STEJARUL, PIATA LIBERTĂȚII, NR.12, BAIA MARE, județul Maramureș, 0040362412102, www.theoak.ro
- RESTAURANT CASA CRIȘAN, STR. VICTORIEI, NR.5, BAIA MARE, județul Maramureș, 0040262275761, www.casacrisan.ro
- RESTAURANT BUTOIAȘU CU BERE, STR. GH.ȘINCAI, NR.15, BAIA MARE, județul Maramureș, 0040751409057
- RESTAURANT DOLCE VITA, PODUL VIILOR, NR.2, BAIA MARE, județul Maramureș, 0040740562475
- RESTAURANT LOSTRIȚA, STR. BLIDAR, NR.13, BAIA MARE, județul Maramureș, 0262 270 216, 0723 633 907, www.lostrita.ro
- RESTAURANT CASA PRETURII, STR PIATA EROILOR, NR 21, TARGU LAPUS, județul Maramureș, 0262 385 671, social@hailanoi.ro, www.hailanoi.ro
- DAY BAR CLUB 33, STR PIATA EROILOR, NR 21, TARGU LAPUS, județul Maramureș, 0262 385 671
- RESTAURANT FOGADAU, NR. 266D, POPAS TURISTIC BUDESTI, județul Maramureș, 0740 816 955, poienitabudesti@yahoo.ro
- RESTAURANT HANUL LUI COBĂLĂ, NR. 266I, BUDEȘTI, județul Maramureș, 0749 859 611, hanulucobala@gmail.com, www.hanulucobala.ro

- RESTAURANT CU AUTOSERVIRE BARSANA, NR 257, BARSANA, județul Maramureș, 0262 331 158
- BAR DE ZI LA MOȘIE SUB OBREJA, nr. 1035 A, Ieud, județul Maramureș, 0752 940 718, ioan gorzotrifan@yahoo.com, www.turistinfo.ro
- RESTAURANT LIDO, STR. PRINCIPALA, NR. 410, MOISEI, județul Maramureș, 0744 495 620, 0262 347 622
- RESTAURANT POIANA CAPRIOARELOR, NR. 664C, MOISEI, județul Maramureș, 0753 242 715
- CAFE-BAR TOMIS, NR 963C, MOISEI, județul Maramureș, 0745 365 878
- RESTAURANT CAPRA NEAGRA, nr.400, Moisei, județul Maramureș, 0743 346 007, 0769 053 322, capra.neagra.moisei@gmail.com
- DAY BAR DARILUX, Str. Principală, Nr. 325, Moisei, județul Maramureș, 0746 581 408, loredana85@yahoo.com
- RESTAURANT BRAD, STR. 22 DECEMBRIE, NR. 50, VISEU DE SUS, județul Maramureș, 0262 353 857, 0262 352 999
- RESTAURANT GABRIELA, STR. RANDUNELELOR, NR. 1, VISEU DE SUS, județul Maramureș, 0262 354 380
- RESTAURANT LA CASSA, STR GHEORGHE DOJA, NR 6, VISEU DE SUS, județul Maramureș, 0749 997.939, 0755 151.800, INFO@LA-CASSA.RO
- RESTAURANT AQUA PARK MIRAGE, STR. RÂNDUNELELOR, NR. 6, VIȘEU DE SUS, județul Maramureș, 0362 807 750, rezervari@mirage-resort.ro, office@mirage-resort.ro, www.mirage-resort.ro

11 POSIBILITATI DE AGREMENT

Denumirea obiectivului	Categoria	Adresa	Localitatea	Unitatea Administrativă
Biserica Reformată	monumente de arhitectură	Str. Mara 14	Sighetu Marmăției	Sighetu Marmăției
Palatul Culturii	monumente de arhitectură	Str. Republicii 31	Sighetu Marmăției	Sighetu Marmăției
Căminul evreiesc	monumente de arhitectură	Str. Izei	Sighetu Marmăției	Sighetu Marmăției
Pestera din dealul Solovan	atracții naturale		Sighetu Marmăției	Sighetu Marmăției
Mănăstirea Peri din Săpânța	mănăstire	Str. Principală nr. 85	Săpânța	Săpânța
Casa Memorială Dr. Ilie Lazăr, Giulești	muzeu	Strada Principală, nr.293	Giulești	Giulești
Cheile Tatarului	atracții naturale		Mara	Desești

Mlastina Vlasinescu	atracții naturale		Mara	Desești
Mlastina Poiana Brazilor	parcuri naționale și rezervații		Giulești	Giulești
Lacul Albastru	atracții naturale		Baia Sprie	Baia Sprie
Domeniul schiabil Mogoșa Șuior	Sporturi de iarnă		Baia Sprie	Baia Sprie
Biserica Mănăstirii "Sfânta Maria" din Dealul Crucii	biserica de lemn		Baia Mare	Baia Mare
Arboretul de castan comestibil de la Baia Mare	parcuri naționale și rezervații		Baia Mare	Baia Mare
Taul lui Dumitru	atracții naturale		Baia Mare	Baia Mare
Coloanele de la Limpedea	atracții naturale		Baia Mare	Baia Mare
Hotel Seneca	CENTRU SPA&WELLNESS	Strada Mărgeanului 11B	Baia Mare	Baia Mare
Primera Dru Hotel&Spa	CENTRU SPA&WELLNESS	Strada 3 nr. 40	Tăuții-Măgherauș	Tăuții-Măgherauș
Hotel Romanița	CENTRU SPA&WELLNESS		Recea	Recea
Complexul Muzeal și Monumental Dr. Vasile Lucaciu	Casă memorială	str. Principală nr. 163	Șișești	Șișești
Hotel Secret Garden	CENTRU SPA&WELLNESS	Dănești nr. 61	Dănești	Dănești
Defileul Lăpușului	parcuri naționale și rezervații		Tg Lăpuș	Tg Lăpuș
Colecția Muzeală Sătească Lăpuș - Mănăstirea Ruoaia	muzeu	Lăpuș nr 1303	Ruoaia	Comuna Lăpuș
Piatra Tătarului – un obelisc memorial de pe marginea drumului	monumente de arhitectură		Cavnic	Cavnic
Creasta Cocosului	atracții naturale		Cavnic	Cavnic
Domeniul schiabil Cavnic	Sporturi de iarnă		Cavnic	Cavnic
Hotel Superski	CENTRU SPA&WELLNESS	Str. Maramureșului nr. 22, Strada Icoanei nr. 1	Cavnic	Cavnic
Biserica de lemn din Budești Susani	biserica de lemn		Budești	Budești
Stațiunea balneară Ocna Șugatag – ape sărate			Ocna Șugatag	Ocna Șugatag
Pădurea Crăiască	parcuri naționale și rezervații		Ocna Șugatag	Ocna Șugatag
Lacul Morărenilor	parcuri naționale și rezervații		Ocna Șugatag	Ocna Șugatag
Pensiunea Holiday	CENTRU SPA&WELLNESS	Strada Maramureșului	Ocna Șugatag	Ocna Șugatag

Biserica de lemn „Adormirea Maicii Domnului” din Călinești Susani	biserica de lemn	Strada Principală, Nr. 35 A	Călinești	Călinești
Muzeul de icoane și carte veche „Episcopul Gavril de Bârsana”	muzeu	Strada Principală, numărul 6	Bârsana	Bârsana
Muzeul Țărăncii Române, Dragomirești	muzeu	Str. 1 Decembrie 1918 nr. 103	Dragomirești	Dragomirești
Peștera cu Oase	atracții naturale		Poiana Botizii	Botiza
Biserica de lemn Ieud - Plopșor	biserica de lemn		Ieud	Ieud
Parcul Național al Munților Rodnei - Rezervația Biosferei	parcuri naționale și rezervații		Moisei și Borșa	Moisei și Borșa
Ponorul și Peștera Izei	atracții naturale		Moisei	Moisei
Parcul Natural Munții Maramureșului	parcuri naționale și rezervații		Borșa	Borșa
Iezerul Mare	atracții naturale		Borșa	Borșa
Turbăria Iezerul Mare — Munții Gutâi	atracții naturale		Borșa	Borșa
Domeniul schiabil Borșa	Sporturi de iarnă		Borșa	Borșa
Stâncăriile Sâlhoi	atracții naturale		Zambroslavele	Borșa
Cornu Nedeii – Ciungii Balasanii	parcuri naționale și rezervații		Borșa	Borșa
Muzeul de Istorie și Etnografie, Vișeu de Sus	muzeu	Strada Libertății, nr. 7	Vișeu de Sus	Vișeu de Sus
Mirage Resort	CENTRU SPA&WELLNESS	Str. Rândunelelor nr. 6	Vișeu de Sus	Vișeu de Sus
Colecția Huțului Maramureșeni, Repedea	muzeu	Strada Principală, numărul 573/A	Repedea	Repedea
Poiana cu narcise Tomnatec-Sehleanu	parcuri naționale și rezervații		Repedea	Repedea
Farcău-Vinderel- Mihăilescu	parcuri naționale și rezervații		Poienile de sub Munte și Repedea	Poienile de sub Munte și Repedea
Pădurea de larice de la Coștiui	parcuri naționale și rezervații		Coștiui	Rona de Sus

12 CENTRE DE INFORMARE TURISTICA

- Centrul Național de Informare și Promovare Turistică Borșa, Str. Libertății, nr.44A, Borșa, județul Maramureș, 0262 343 973, info@infoborsa.ro, www.infoborsa.ro
- Centrul Național de Informare și Promovare Turistică Seini, Str. Victoria, nr.15, Seini, județul Maramureș, 0362 524 011, contact@seiniturism.ro, www.seiniturism.ro
- Centrul Național de Informare și Promovare Turistică Baia Sprie, Str. Câmpului nr.1A, Baia Sprie, județul Maramureș, 0362 803 693, turism@cniptbaiasprie.ro, www.cniptbaiasprie.ro
- Centrul Național de Informare și Promovare Turistică Sighetu Marmației, Piața Libertății, nr. 26, Sighetu Marmației, județul Maramureș, 0371 347 133, info@turismsighet.ro, www.turismsighet.ro
- Centrul Național de Informare și Promovare Turistică Vișeu de Sus, Str. 22 Decembrie, Vișeu de Sus, județul Maramureș, 0362 803 927, cniptviseu@gmail.com, www.infoviseu.ro
- Centrul Național de Informare și Promovare Turistică Săliștea de Sus, Str. Liviu Doru Bindea, nr. 132, Săliștea de Sus, județul Maramureș, 0362 105 503, cniptsalisteadesusmm@yahoo.com, www.cniptsalisteadesus.ro
- Centrul de informare turistică Bârsana, NR. 84 A, Bârsana, județul Maramureș, +40 766 680075, Ilemoldovan@yahoo.com, www.bisericimaramures.eu
- Centrul de informare turistică Baia Mare, str. Crișan, nr.2, Baia Mare, județul Maramureș, +40.262 211003, turism@baiamare.ro, www.primariabaiamare.ro
- Centrul de Informare Turistică Bogdan Vodă, Bogdan Vodă, nr.670, Bogdan Vodă, județul Maramureș, +40.753 875518office@maramures.ro
- Centrul de Informare și Promovare Turistică Moisei, str. Principală, nr. 1300, Moisei, județul Maramureș, +40 362 412967, +40 723 818633, primariamoisei@yahoo.com, office@primariamoisei.ro, www.turismmoiseri.ro
- Centrul de Informare Turistică Șurdești, Șurdești nr.116, satul Șurdești, comuna Șișești, județul Maramureș, +40 765 133524, +40 766 011444, office@maramures.ro
- Centrul de Informare Turistică Desești, Desești, nr. 87, Desești, județul Maramureș, +40 747 846442, +40 730 004715
- Centrul de Informare Turistică Ieud, Str. Principală, nr.957, Ieud, județul Maramureș, +40 744 581367, office@maramures.ro
- Centrul de Informare Turistică Ieud, Str. Principală, nr.236, Ieud, județul Maramureș, +40 760 728949, office@maramures.ro